

ENGELS IN HET BASISONDERWIJS

Are you ready for the future?

1. VOORWOORD

Voor u ligt mijn profielwerkstuk

“Engels in het basisonderwijs – Are you ready for the future?”

dat ik ter afsluiting van de Havo heb gemaakt.

Het maken van dit profielwerkstuk kan ik achteraf wel vergelijken met een rollercoaster:

- je begint rustig
- daarna stort je je in de diepte en maakt vaart
- de bochten gaan in het begin nog wat stroef maar naarmate de rit vordert krijg je er handigheid in
- en voor je het weet ben je aan het einde van de rit, een geweldige ervaring.

Ik heb gekozen voor het onderwerp Engels in het basisonderwijs om de volgende redenen:

- Van jongs af aan heb ik altijd al interesse gehad in vreemde talen.
- Na de Havo wil ik de lerarenopleiding Engels volgen. Daar start je in het eerste kwartaal van het eerste leerjaar met stagelopen. Grote kans dat ik dan te maken krijg met brugklasleerlingen.
- Dit profielwerkstuk wil ik ook gebruiken bij het motivatiegesprek dat bij de aanmelding voor de opleiding docent Engels hoort. Nu ben ik super gemotiveerd, maar “better safe than sorry”.
- Daarnaast wil ik ook meer te weten komen over het onderwijssysteem op de basisschool en het niveau van Engels in de brugklas. Deze kennis kan ik in de toekomst goed gebruiken.
- Het onderwerp is erg geschikt om verschillende onderzoeksmethodes in praktijk te brengen zoals het uitvoeren van een online enquête en het houden van interviews.
- Tot slot hoop ik dat mijn profielwerkstuk van nut is voor basisscholen en scholen voortgezet onderwijs. Misschien dat de informatie, conclusies en aanbevelingen wel net dat zetje kunnen geven om een bepaalde beslissing te nemen. Dat zou ik “awesome” vinden!

Het was erg leuk en leerzaam om dit profielwerkstuk te maken. Vooral het toepassen van de verschillende onderzoeksmethodes was heel erg leerzaam.

Verder heb ik verschillende mensen die met dit onderwerp te maken hebben geïnterviewd: directeuren, docenten, coördinatoren Engels en een pabo-stagiaire uit het basisonderwijs, maar ook docenten Engels uit het voortgezet onderwijs. Van dit onderdeel heb ik ontzettend veel geleerd.

Het is duidelijk, zonder de hulp van een groot aantal mensen zou ik dit profielwerkstuk niet hebben kunnen maken.

In de eerste plaats wil ik iedereen bedanken die de online-enquête heeft ingevuld: basisscholen in de gemeente Oss, 2^e klas leerlingen en docenten Engels van het Hooghuis locatie Stadion en Mondriaan College.

In het bijzonder wil ik iedereen bedanken die tijd heeft vrijgemaakt voor een interview. De eerlijkheid en openheid waarde ik heel erg. Deze gesprekken zijn een waardevolle toevoeging geweest!

Verder wil ik mijn begeleider bij het profielwerkstuk, mevrouw Haarman, bedanken voor de support, informatie, feedback en goede tips.

In dit lijstje van belangrijke personen wil ik ook nog een non-persoon vermelden, namelijk mijn hond Blitzz. Die was er altijd als het wat moeilijker ging, had een luisterend oor en keek altijd heel begrijpend!

Verder wil ik mijn oma bedanken omdat ik bij haar thuis rustig heb kunnen werken.

Last but not least wil ik mijn ouders bedanken voor het advies, de grammatica controle en de lekkere koekjes, snacks en drankjes die mij de afgelopen tijd op de been hebben gehouden.

Ik wens u erg veel plezier bij het lezen van dit profielwerkstuk!

Nikki van Druenen

2. SAMENVATTING

Engels neemt in onze maatschappij een steeds belangrijkere plaats in. Het is een wereldtaal en de belangrijkste lingua franca¹. Daarom wordt Engels niet alleen in het voortgezet en hoger onderwijs, maar ook in het basisonderwijs steeds belangrijker.

In dit profielwerkstuk onderzoek ik hoe het vak Engels op de basisscholen in Oss is ingericht, dit met het oog op de toekomst.

Uit mijn onderzoek blijkt dat iedere basisschool in de gemeente Oss het vak Engels anders inricht. Hierdoor ontstaan er op allerlei gebieden verschillen tussen basisscholen onderling maar ook tussen leerlingen in de brugklas. Docenten uit het voortgezet onderwijs signaleren grote niveauverschillen, met als gevolg dat in de brugklas op een lager niveau dan gewenst, moet worden begonnen. Zij zijn van mening dat één van de oorzaken hiervan ligt bij de kwaliteit van het Engels op de basisschool.

Veel basisscholen in de gemeente Oss zijn wel gericht op de toekomst en dat het vak Engels hier een belangrijke rol in speelt, daar is iedereen het wel over eens. Echter, de basisscholen die het instapmoment willen vervroegen, worstelen met de vraag hoe dit te doen. Veelgenoemde problemen zijn tijd, financiën en werkdruk.

Ook het ontbreken van een gewenst meetbaar eindniveau is een veelgehoorde wens van zowel docenten op de basisschool en het voortgezet onderwijs.

De overheid zal ook een rol moeten spelen om Engels in het basisonderwijs op het gewenste niveau voor de toekomst te brengen in de vorm van geld voor scholing van docenten in het basisonderwijs. Ook tot het takenpakket van de overheid hoort het formuleren van heldere kerndoelen en het bepalen van een gewenst meetbaar eindniveau in ieder geval voor groep 8, maar bij voorkeur voor alle groepen.

Conclusies in detail kunt u teruglezen in het hoofdstuk Conclusies.

Basisscholen zijn naar mijn mening nog niet klaar voor de toekomst maar beschikken wel over belangrijke instrumenten: de wil en het enthousiasme van medewerkers. Ook ouders staan positief tegenover alle nieuwe ontwikkeling.

En de leerlingen op de basisscholen? Die vinden Engels leren fantastisch!

¹ "Een **lingua franca** is een taal die als gemeenschappelijk communicatiemiddel wordt gebruikt tussen mensen met verschillende moedertalen. De term **lingua franca** wordt met name gebruikt als geen van de betrokken sprekers de betreffende taal zelf als moedertaal heeft."

https://nl.wikipedia.org/wiki/Lingua_franca

3. INHOUDSOPGAVE

1. VOORWOORD	1
2. SAMENVATTING	3
3. INHOUDSOPGAVE	4
4. OPZET VAN HET ONDERZOEK	7
4.1. Vraagstelling	7
4.1.1. Inleiding	7
4.1.2. Hoofdvraag	7
4.1.3. Deelvragen	7
4.2. Onderzoeksmethode	8
4.2.1. Digitale enquêtes	8
4.2.2. Interviews	8
4.2.3. Literatuuronderzoek	9
4.3. Opbouw profielwerkstuk	10
5. ENGELS IN DE MAATSCHAPPIJ	11
6. ENGELS IN HET BASISONDERWIJS	13
6.1. Terugblik	13
6.2. Indeling Engels in het basisonderwijs	13
6.3. Kerndoelen.....	13
6.4. Organisaties	14
6.4.1. SLO	14
6.4.2. Platform Onderwijs 2032.....	15
6.4.3. EP Nuffic.....	15
6.5. Trends en ontwikkelingen	16
7. RESULTATEN	18
7.1. Deelvraag 1: Hoe is het vak Engels op de basisschool georganiseerd?.....	19
7.1.1. Sub-vraag 1: Vanaf welke groep wordt op uw school Engels gegeven?.....	19
7.1.2. Sub-vraag 2: Zou u het instapmoment voor het vak Engels op uw school willen vervroegen?.....	20
7.1.3. Sub-vraag 3: Vanaf welke groep op de basisschool is het naar uw mening zinvol om te starten met Engels?	22
7.1.4. Sub-vraag 4: Hoeveel tijd wordt er per groep aan Engels besteed?	23
7.1.5. Sub-vraag 4: Hoeveel tijd van de Engels les wordt Engels gesproken?	25
7.1.6. Sub-vraag 6: Bij welke vakken, buiten Engels wordt ook aandacht aan Engels besteed?.....	26
7.1.7. Sub-vraag 7: Welke onderdelen van de Engelse taal worden tijdens de lessen behandeld?	27
7.1.8. Beantwoording van de deelvraag: hoe is het vak Engels op de basisschool georganiseerd?	28
7.2. Deelvraag 2: Wat is er te zeggen over het kennisniveau van docenten die Engels geven op de basisschool?	29

7.2.1.	Sub-vraag 1: Wie geeft op uw school de Engelse les?	29
7.2.2.	Sub-vraag 2: Als het vak Engels door de eigen leerkracht wordt gegeven, zijn deze leraren dan vooraf getoetst om hun niveau te bepalen?.....	30
7.2.3.	Sub-vraag 3: Hebben leerkrachten aanvullende cursussen gevolgd?.....	32
7.2.4.	Sub-vraag 4: Wie vindt u dat Engels op de basisschool moet geven?	33
7.2.5.	Sub-vraag 5: Wat is naar uw mening het minimale ERK-niveau dat een docent moet beheersen om Engels te geven op de basisschool?	34
7.2.6.	Beantwoording van de deelvraag: Wat is er te zeggen over het kennisniveau van docenten die Engels geven op de basisschool?.....	35
7.3.	Deelvraag 3: Welke lesmethodes voor Engels worden op de basisschool gebruikt?	36
7.3.1.	Sub-vraag 1: Gebruikt u verschillende lesmethodes voor onder- en bovenbouw?.....	36
7.3.2.	Sub-vraag 2: Welke methode wordt op uw school gebruikt?	37
7.3.3.	Beantwoording van de deelvraag: Welke lesmethodes voor Engels worden op de basisschool gebruikt?	38
7.4.	Deelvraag 4: Op welke wijze worden vorderingen getoetst?.....	39
7.4.1.	Sub-vraag 1: Zijn er per groep einddoelen gesteld?	39
7.4.2.	Sub-vraag 2: Hoe worden vorderingen getoetst?	40
7.4.3.	Sub-vraag 3: Wat voor toetsmateriaal wordt op uw school gebruikt?	41
7.4.4.	Sub-vraag 4: Bent u van mening dat het vak Engels in de Citotoets moet worden opgenomen?	42
7.4.5.	Beantwoording van de deelvraag: Op welke wijze worden vorderingen getoetst?.....	43
7.5.	Deelvraag 5: Hoe is de aansluiting van basisschool naar voortgezet onderwijs?	44
7.5.1.	Sub-vraag 1: Geeft u ook Engels aan de onderb	44
7.5.2.	Sub-vraag 2: Volgt u het nieuws op het gebied van vroeg vreemde talen onderwijs?	45
7.5.3.	Sub-vraag 3: Merkt u grote verschillen in de onderbouw?	46
7.5.4.	Sub-vraag 4: Indien u de vorige vraag met "ja" beantwoord hebt, heeft dit volgens u te maken met de kwaliteit van het Engels op de basisschool?	47
7.5.5.	Sub-vraag 5: Zijn de grote niveauverschillen uit de onderbouw ook nog in de bovenbouw merkbaar?.....	48
7.5.6.	Sub-vraag 6: Geef per onderdeel aan wat u vindt van het gemiddelde aanvangsniveau in de brugklas	49
7.5.7.	Subvraag 7: Welke onderdelen van Engels hebben leerlingen op de basisschool gehad?	50
7.5.8.	Sub-vraag 8: Hoe moeilijk/makkelijk vinden leerlingen uit de tweede klas elk onderdeel van Engels?	51
7.5.9.	Sub-vraag 9: Hoe groot zijn de verschillen tussen de punten van brugklasleerlingen van verschillende basisscholen.	52
7.5.10.	Beantwoording van de deelvraag: Hoe is de aansluiting van basisschool op voortgezet onderwijs?.....	53
8.	CONCLUSIES	54
8.1.	Deelvraag 1: Hoe is het vak Engels op de basisschool georganiseerd?.....	54
8.2.	Deelvraag 2: Wat is er te zeggen over het kennisniveau van docenten die Engels geven op de basisschool?	54

8.3.	Deelvraag 3: Welke lesmethodes voor Engels worden op de basisschool gebruikt?	54
8.4.	Deelvraag 4: Op welke wijze worden vorderingen getoetst?	55
8.5.	Deelvraag 5: Hoe is de aansluiting van basisschool naar voortgezet onderwijs?	55
8.6.	Beantwoording van de hoofdvraag	55
9.	REFLECTIE EN AANBEVELINGEN	57
9.1.	Reflectie	57
9.2.	Aanbevelingen	58
10.	BIJLAGEN	60
10.1.	Enquête basisscholen	60
10.2.	Enquête docenten Engels voortgezet onderwijs	66
10.3.	Enquête tweede klas leerlingen voortgezet onderwijs	70
10.4.	Uitwerking interviews vertegenwoordigers basisscholen	73
10.4.1.	Basisschool 1	73
10.4.2.	Basisschool 2	77
10.4.3.	Basisschool 3	80
10.4.4.	Basisschool 4	83
10.4.5.	Basisschool 5	86
10.5.	Uitwerking interviews docenten Engels voortgezet onderwijs	91
10.5.1.	Docent 1	91
10.5.2.	Docent 2	94
10.5.3.	Docent 3	98
10.5.4.	Docent 4 (deze docent heeft de vragen per mail beantwoord)	102
10.6.	Lesmethodes Engels in het basisonderwijs	104
10.7.	Overzicht ERK-niveaus	106
10.8.	Literatuur	107
10.9.	Logboek	109

4. OPZET VAN HET ONDERZOEK

4.1. Vraagstelling

4.1.1. Inleiding

De Engelse taal wordt steeds belangrijker in onze maatschappij. Ook in het onderwijs neemt de Engelse taal een prominente plek in: Engels is een verplicht eindexamenvak op de middelbare school, net als Nederlands. Toch is pas sinds 2014 Engels, net als Nederlands en Wiskunde, een officieel kernvak in de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

In het basisonderwijs is Engels sinds 1986 een verplicht vak voor de groepen 7 en 8.

Uit eigen ervaring weet ik dat er grote verschillen zijn tussen basisscholen op allerlei gebieden. Mijn toekomstige studie, docent Engels, is mede de aanleiding voor dit profielwerkstuk. Al vrij snel krijg ik in mijn toekomstige opleiding te maken met brugklasleerlingen. Vandaar dat ik besloten heb om Engels op de basisschool als onderwerp voor mijn profielwerkstuk te kiezen.

4.1.2. Hoofdvraag

De hoofdvraag van mijn profielwerkstuk is:

Hoe is – met het oog op de toekomst - het vak Engels op de basisscholen in de gemeente Oss ingericht?

4.1.3. Deelvragen

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, heb ik onderzoek gaan op verschillende vlakken. Deze heb ik als volgt ingedeeld:

1. Hoe is het vak Engels op de basisschool georganiseerd?
2. Wat is er te zeggen over het kennisniveau van docenten die Engels geven op de basisschool?
3. Welke lesmethodes voor Engels worden op de basisschool gebruikt?
4. Op welke wijze worden vorderingen getoetst?
5. Hoe is de aansluiting van basisschool naar voortgezet onderwijs?

4.2. Onderzoeksmethode

Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van drie verschillende onderzoeksmethodes:

1. Het afnemen van digitale enquêtes
2. Het houden van interviews
3. Literatuuronderzoek

4.2.1. Digitale enquêtes

Er zijn drie verschillende enquêtes gemaakt voor drie verschillende doelgroepen:

- Basisscholen in de gemeente Oss.
Niet meegenomen in het onderzoek zijn de basisscholen in het speciaal onderwijs.
In totaal hebben 34 basisscholen een enquête ontvangen.
Hiervan hebben 25 basisscholen de enquête ingevuld, 2 basisscholen hebben aangegeven niet mee te willen doen. Van de overige 7 basisscholen is geen reactie ontvangen.
Respons ingevuld + reactie: 79%
Respons ingevuld: 74%
- Docenten Engels van twee scholen in het voortgezet onderwijs in Oss.
In totaal hebben 13 docenten een enquête ontvangen.
Hiervan hebben 11 docenten de enquête ingevuld, van de overige 2 docenten is geen reactie ontvangen.
Respons ingevuld: 85%
- Leerlingen 2^e klas voortgezet onderwijs (VMBO G/T en Havo)
Er is niet bekend hoeveel leerlingen de enquête hebben ontvangen omdat deze via de mentoren zijn verspreid.
In totaal hebben 92 leerlingen de enquête volledig ingevuld, 3 leerlingen hebben niet alle vragen beantwoord.

In de bijlagen 10.1 t/m 10.3 treft u een voorbeeld van elke enquête aan.

4.2.2. Interviews

In de enquête voor de basisscholen en die voor docenten Engels voortgezet onderwijs kon men aangeven of er interesse (en natuurlijk tijd en gelegenheid) bestond voor een interview.

Met vertegenwoordigers van vijf basisscholen en met vier docenten Engels uit het voortgezet onderwijs zijn interviews gehouden.

Uitgangspunt van deze interviews waren de antwoorden gegeven in de enquête.

In bijlage 10.4 vindt u de uitgewerkte interviews met vertegenwoordigers van de basisscholen.

In bijlage 10.5 vindt u de uitgewerkte interviews met de docenten Engels voortgezet onderwijs.

4.2.3. Literatuuronderzoek

Voor de theoretische onderbouwing is gebruik gemaakt van verschillende bronnen (o.a. internet, artikelen uit tijdschriften). Voor een volledig overzicht van gebruikte literatuur zie bijlage 10.8.

4.3. Opbouw profielwerkstuk

Dit profielwerkstuk begint met een voorwoord waarin ik mijn motivatie geef met betrekking tot het onderwerp.

In de samenvatting kunt u de belangrijkste conclusies lezen met betrekking tot de hoofdvraag.

Na de inhoudsopgave volgt een verdere uitleg over de opzet van het onderzoek:

- Formulering van de hoofdvraag
- Formulering van de deelvragen
- Beschrijving van de onderzoeksmethode

Tot slot wordt in dit hoofdstuk de opbouw van het profielwerkstuk toegelicht.

Ter inleiding kunt u achtergrond informatie lezen over het ontstaan van Engels als wereldtaal. Relevante achtergrondinformatie over Engels in het basisonderwijs treft u aan in het hoofdstuk Engels in het basisonderwijs.

In het hoofdstuk Resultaten worden de 5 deelvragen beantwoord. De basis voor dit hoofdstuk wordt gevormd door de resultaten uit de enquêtes en de interviews.

De beantwoording van de hoofdvraag en de conclusies met betrekking tot de hoofdvraag en deelvragen zijn terug te vinden in het hoofdstuk Conclusies.

Mijn ervaringen met het maken van dit profielwerkstuk en de aanbevelingen/tips die ik wil doen, kunt u lezen in het hoofdstuk Reflectie en aanbevelingen.

Het profielwerkstuk wordt afgesloten met de bijlagen met daarin:

- Enquêtes basisscholen, docenten Engels en tweedeklassers van Hooghuis locatie Stadion en Mondriaan college
- Uitgewerkte interviews met vertegenwoordigers van 5 basisscholen
- Uitgewerkte interviews met 4 docenten Engels van Hooghuis locatie Stadion en Mondriaan College
- Overzicht lesmethodes Engels in het basisonderwijs
- Overzicht ERK-niveaus
- Literatuur
- Logboek

5. ENGELS IN DE MAATSCHAPPIJ

Naast de invloed van Grieks/Latijns/Frans, speelt de Engelse taal een belangrijke rol in onze samenleving.

Dit is vanuit de geschiedenis eenvoudig te verklaren.

De Britten hebben in de geschiedenis in heel wat oorlogen een rol gespeeld. Ook kolonisatie was een geliefde bezigheid in de Britse geschiedenis.

Onderstaande kaart geeft het Britse imperium (rood ingekleurd) rond 1921 weer.

Bron: Britse koloniën (21-05-2015)

https://nl.wikipedia.org/wiki/Britse_koloni%C3%ABn

In onderstaande kaart zijn de landen waar Engels een officiële taal is groen ingekleurd. Dit zijn in totaal 74 landen met ca. 2.168.000.000 inwoners.

Bron: Lijst van landen waar Engels een officiële taal is (08-09-2016)

https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_landen_waar_Engels_een_offici%C3%A4le_taal_is

Er zijn duidelijke overeenkomsten tussen de twee kaarten te zien.

De oorzaak voor de wijde verspreiding van de Engelse taal over de gehele wereld is te verklaren met behulp van de geschiedenis.

Engels is al jaren lang de *lingua franca* van de wereld. De Engelse taal speelt op veel maatschappelijke gebieden een rol zoals:

- In de politiek.
Bij het onderhouden van internationale relaties is Engels meestal de voertaal.

- In het bedrijfsleven.
Door middel van de Engelse taal kunnen bedrijven communiceren met buitenlandse zakenpartners. Binnen veel multinationals is Engels vaak de voertaal.
- Bij het integreren van nieuwkomers.
Mensen die de Nederlandse taal niet kennen kunnen zich redden in het Engels zolang ze de Nederlandse taal nog niet voldoende beheersen.
- In het onderwijs.
Op de basisscholen wordt in ieder geval vanaf groep 7 Engels gegeven. In het middelbaar onderwijs is Engels een van de verplichte eindexamenvakken. In het hoger onderwijs en op universiteiten worden colleges vaak in het Engels gegeven. Ook zijn veel studieboeken in de Engelse taal geschreven.
- Internet.
Via het internet komen we tegenwoordig in aanraking met heel veel verschillende talen. Engels speelt hierbij de hoofdrol. Ook komen kinderen die op het internet gamen, chatten en filmpjes kijken vaak Engelse termen tegen.
De wereld komt op deze manier dagelijks onze huiskamer binnen.

Het is daarom niet vreemd dat wij ook in onze taal gebruik maken van Engelse woorden. Kijk maar eens naar onderstaande Engelse leenwoorden:

- Sport: penalty, goal, strike, corner, keeper, hooligan
- Eten en drinken: jam, brownie, hotdog, muffin, cupcake
- Kleding: bodywarmer, sweater, cap, jeans, T-shirt
- Technologie: High definition, I-pad, smartphone, tablet, boiler, chatten, downloaden
- Scheldwoorden: (what the) f*ck, sh*t
- Economie: profit, deal, multinational, goals, benefit
- Goedkeuring uiten: OK, cool, wow

Dit is nog maar een kleine opsomming, er zijn nog veel meer leenwoorden. Duizenden zelfs.
Kortom Engels is overal!

6. ENGELS IN HET BASISONDERWIJS

6.1. Terugblik

In Nederland is het sinds 1986 verplicht om Engels te onderwijzen in de laatste twee groepen van het basisonderwijs (groep 7 en 8). Redenen hiervoor waren:

- De Engelse taal neemt internationaal een steeds belangrijkere plek in, vooral op economisch gebied
- Het Europees taalbeleid. Het uitgangspunt van dit beleid was dat alle kinderen op Europese basisscholen minstens één vreemde taal leren. Vooral dit Europees beleid is een grote motivator geweest voor de invoering van Engels in het basisonderwijs in Nederland. Dit beleid is niet omgezet in wetgeving. Landen konden dit op hun eigen manier invullen. De EU wilde hiermee meer culturele diversiteit kweken. Een positief effect op het gebied van tolerantie en Europees staatsburgerschap waren andere doelstellingen van de EU. Dat de EU dit een echt belangrijk onderwerp vindt, blijkt uit een resolutie van 2008 waarin ze meertaligheid stimuleren voor kinderen jonger dan 10 jaar.
- Voorbereiding van leerlingen uit groep 8 op het voortgezet onderwijs, zodat ze in de brugklas al een basisvaardigheid Engels hadden. Met voldoende basisvaardigheden in de brugklas is de kans groter dat leerlingen aan het eind van het voortgezet onderwijs een redelijk niveau van Engels beheersen.

Bron: Tuin D. en Thijs A., juni 2011.

6.2. Indeling Engels in het basisonderwijs

Vanaf groep 7 is Engels een verplicht onderdeel op de basisschool. Veel scholen kiezen voor een eerder startmoment om Engels aan te bieden. Er zijn zelfs basisscholen die voor tweetalig onderwijs kiezen. Globaal kun je het Engelse onderwijs op de basisscholen als volgt indelen:

- Regulier Eibo²: Aanbod van Engels in groep 7 & 8
- Vervroegd Eibo: Aanbod Engels vanaf groep 5
- VVTO³: Aanbod Engels vanaf groep 1
- TTO/TPO⁴: Tweetalig onderwijs op de basisschool

6.3. Kerndoelen

Kerndoelen zijn doelen die voorgeschreven worden door de overheid. Kerndoelen zijn streefdoelen waar de basisschool zich op moet richten bij de ontwikkeling van kinderen. Scholen hebben zelf de vrijheid om te bepalen hoe ze de kerndoelen willen halen.

De meest recente kerndoelen die te maken hebben met Engels komen uit 2006. onderstaand de vier kerndoelen uit 2006:

² Eibo = Engels in het basisonderwijs

³ VVTO = Vroeg VreemdeTalenOnderwijs

⁴ TTO/TPO = TweeTalig Onderwijs/Tweetalig Primair Onderwijs

- 13** De leerlingen leren informatie te verwerven uit eenvoudige gesproken en geschreven Engelse teksten.
- 14** De leerlingen leren in het Engels informatie te vragen of geven over eenvoudige onderwerpen en zij ontwikkelen een attitude waarbij ze zich durven uit te drukken in die taal.
- 15** De leerlingen leren de schrijfwijze van enkele eenvoudige woorden over alledaagse onderwerpen.
- 16** De leerlingen leren om woordbetekenissen en schrijfwijzen van Engelse woorden op te zoeken met behulp van het woordenboek.

Bron: Greven, J. en Letschert, J. (SLO, april 2006). *Kerndoelen primair onderwijs*. <https://taalentechnologie.nl/wp-content/uploads/2016/08/Kerndoelenboekje-SLO.pdf>

6.4. Organisaties

Er zijn veel organisaties en instanties betrokken als het gaat over studies naar Engels in het basisonderwijs. Allereerst zijn daar natuurlijk de scholen: basisscholen, voortgezet onderwijs, hbo's en universiteiten.

Daarnaast zijn er ook nog een aantal organisaties die in de meeste rapporten genoemd worden. Ook in dit profielwerkstuk zult u ze tegenkomen. Daarom onderstaand een korte uitleg over de meest voorkomende organisaties.

6.4.1. SLO

SLO staat voor Stichting Leerplan Ontwikkeling.

"Het is een landelijk expertisecentrum om leerplannen te ontwikkelen.

Het SLO biedt producten en diensten aan met betrekking tot leerplanontwikkeling. Een van de taken is het ontwikkelen en testen van de kerndoelen, leerlijnen en referentieniveaus. Daarbij wordt goed gekeken naar de kwaliteit en de effecten van het leerplan. Ook is samenhang belangrijk.

Een andere taak van het SLO is het ontwikkelen van kennis door onderzoek en het stimuleren van deskundigheid. Het SLO is niet commercieel en het ondersteunt en adviseert zowel beleidsmakers als mensen in de praktijk van het onderwijs."

Bron:

SLO - Stichting Leerplan Ontwikkeling (z.j.). Geraadpleegd op 30-12-2016
<http://wij-leren.nl/slo.php>

6.4.2. Platform Onderwijs 2032

"Het Platform Onderwijs2032 heeft in 2015 in opdracht van de staatssecretaris van Onderwijs een maatschappelijke dialoog gevoerd over de inhoud van het primair en het voortgezet onderwijs.

Het doel was te komen tot een visie op de kennis en de vaardigheden die leerlingen moeten opdoen met het oog op (toekomstige) ontwikkelingen in de samenleving.

Leerlingen, leraren, schoolleiders, bestuurders, ouders en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en maatschappelijke en culturele instellingen gingen met elkaar en met de Platformleden in gesprek. Het Platform heeft daarnaast gebruikgemaakt van wetenschappelijke inzichten en voorbeelden uit andere landen."

Bron:

23-01-2016. *Eindadvies Platform Onderwijs2032 'Ons onderwijs2032'.*

Geraadpleegd op 30-12-2016

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/01/23/eindadvies-platform-onderwijs2032-ons-onderwijs2032>

6.4.3. EP Nuffic

EP Nuffic is het resultaat van de fusie tussen EP (= Europees Platform) en Nuffic.

"NUFFIC (Netherlands Universities Foundation for International Cooperation) was de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs.

In 2015 fuseerde Nuffic met het Europees Platform dat een vergelijkbare doelstelling had voor lager en middelbaar onderwijs tot EP-Nuffic."

Bron:

01-02-2016. *Nuffic*. Geraadpleegd op 30-12-2016

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Nuffic>

EP-Nuffic is belangrijk voor informatie en ondersteuning van vvto in het basisonderwijs.

"Het streven van EP-Nuffic is alle leerlingen, van 4 tot en met 18 jaar, een basis in internationalisering mee te geven, zodat zij voorbereid zijn op een internationale samenleving, een breder perspectief hebben op de wereld en betere kansen op de arbeidsmarkt. Het vroeg vreemdetalenonderwijs (vvto) is hier een onderdeel van. Als kenniscentrum voor internationalisering van het Nederlandse onderwijs informeert, adviseert en ondersteunt EP-Nuffic scholen op het gebied van internationalisering vanaf groep 1."

Bron:

Feuerstake, Myrna (2015). *Vroeg vreemdetalenonderwijs visiedocument*.

Geraadpleegd 30-12-2016

<https://www.epnuffic.nl/publicaties/vind-een-publicatie/vroeg-vreemdetalenonderwijs-engels-visiedocument.pdf>

6.5. Trends en ontwikkelingen

Basisscholen hebben de verplichting hebben om in ieder geval in groep 7 Engels aan te bieden. Tegenwoordig zie je steeds vaker dat scholen voor een vroeger instapmoment kiezen.

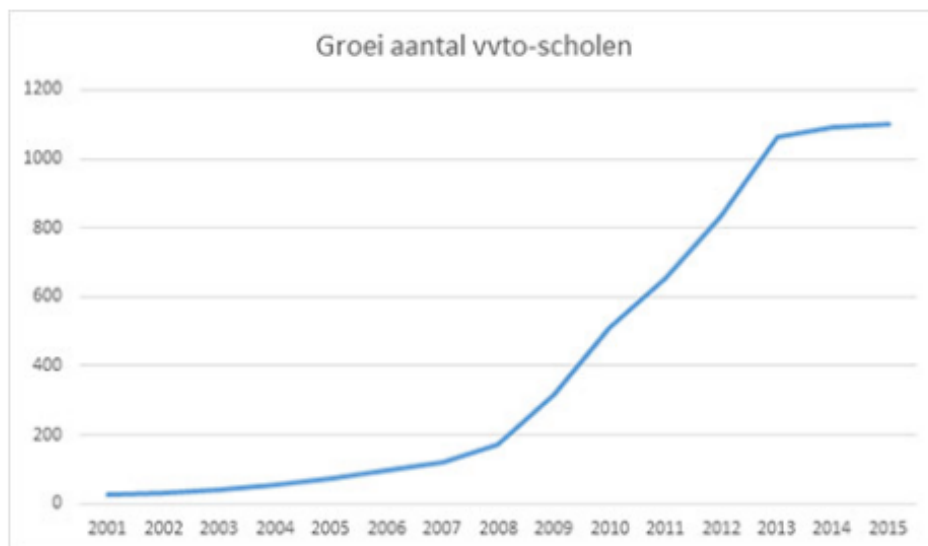
Hiervoor zijn verschillende redenen:

- De snel veranderende wereld waarin wij leven, inspelen op de leefomgeving van (toekomstige) basisschoolleerlingen
- Een manier om zich te onderscheiden
- Steeds meer ouders vragen erom
- Engels is een kernvak om de middelbare school. Door vroeger te beginnen op de basisschool hoopt men op een betere aansluiting
- Signalen vanuit de politiek
- Signalen vanuit voortgezet onderwijs, hoger onderwijs en universiteiten
- Vraag vanuit het bedrijfsleven

In onderstaande grafieken en tabellen zie je dat de verhoogde aandacht en interesse voor Engels in het basisonderwijs in de loop der tijd omgezet wordt in acties.

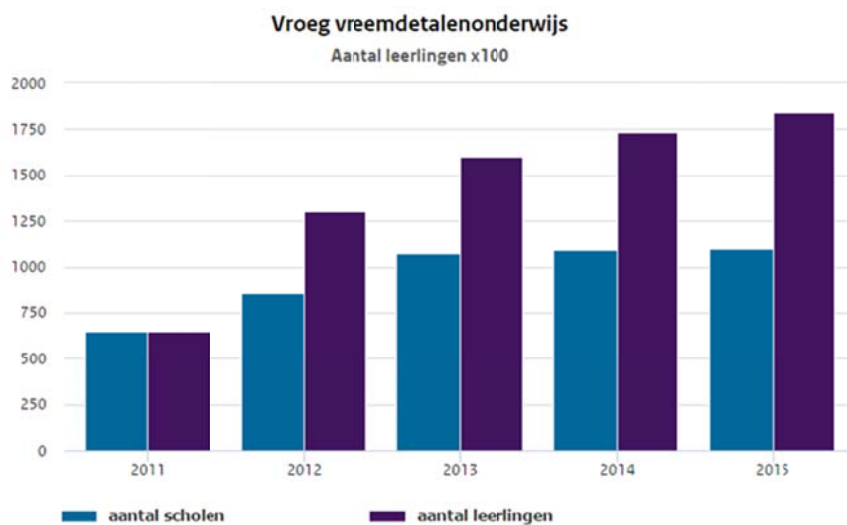
Vooraf in de periode 2008 tot 2013 is er een explosieve groei van het aantal vvto-scholen geweest.

Groei aantal vvto-scholen 2001-2015

Bron: Groei aantal vvto-scholen 2001-2015 (laatste wijziging 10-10-2016)

<https://www.epnuffic.nl/primair-onderwijs/talenonderwijs/vroeg-vreemdetalenonderwijs-vvto/locaties-vvto-scholen>

Vroeg vreemdetalenonderwijs		
Aantal leerlingen x100		
	aantal scholen	aantal leerlingen
2011	645	645
2012	860	1300
2013	1073	1600
2014	1092	1731
2015	1100	1844

EP-Nuffic

Bron: Vroeg vreemdetalenonderwijs (z.j.).

<https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/primair-onderwijs/deelnemerspo/bijzonder-taalonderwijs>

De cijfers in de tabel hebben alleen betrekking op vvto-onderwijs. Hierin zijn de scholen die overgaan naar een eerder instapmoment, maar geen vvto, niet in meegenomen.

Naast bovengenoemde trend/ontwikkelingen zijn er nog meer ontwikkelingen op het gebied van Engels in het basisonderwijs. Onderstaand noem ik de meest belangrijke. In dit profielwerkstuk wordt hier niet verder op ingegaan.

- Tweetalig onderwijs op basisscholen
- Keurmerken voor Engels op basisscholen
- Externe certificering (Cambridge, Anglia)
- Een groot aantal onderzoeken naar opbrengsten van Engels in het basisonderwijs.

7. RESULTATEN

Werkwijze.

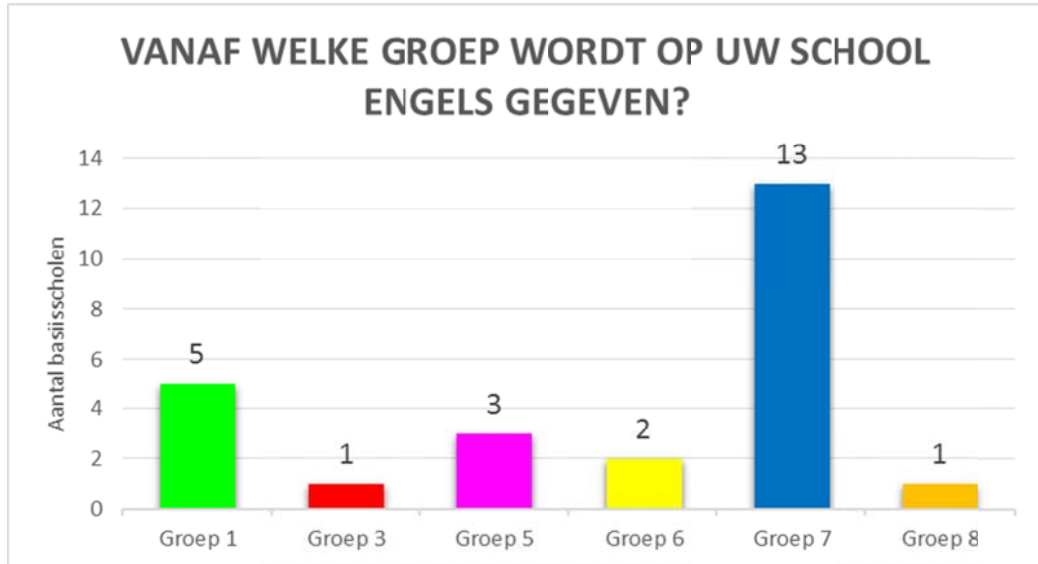
Bij het verwerken van de resultaten uit enquêtes en interviews ben ik als volgt te werk gegaan.

- Alle deelvragen 1 t/m 5 zijn onderverdeeld in sub-vragen. Deze sub-vragen zijn afkomstig uit de enquêtes die gehouden zijn onder basisscholen uit de gemeente Oss, docenten Engels van het voortgezet onderwijs die lesgeven aan VMBO G/T en Havo en tweede klas-leerlingen VMBO G/T en Havo.
- De antwoorden van de enquêtes zijn – indien mogelijk – visueel gemaakt in een grafiek.
- Onder de grafieken staat een toelichting.
- Tot slot is relevante informatie uit de interviews met vertegenwoordigers van 5 basisscholen en 4 docenten Engels voortgezet onderwijs per sub-vraag toegevoegd.
- Nadat alle sub-vragen zijn verwerkt, vindt beantwoording van de betreffende deelvraag plaats.

7.1. Deelvraag 1: Hoe is het vak Engels op de basisschool georganiseerd?

7.1.1. Sub-vraag 1: Vanaf welke groep wordt op uw school Engels gegeven?

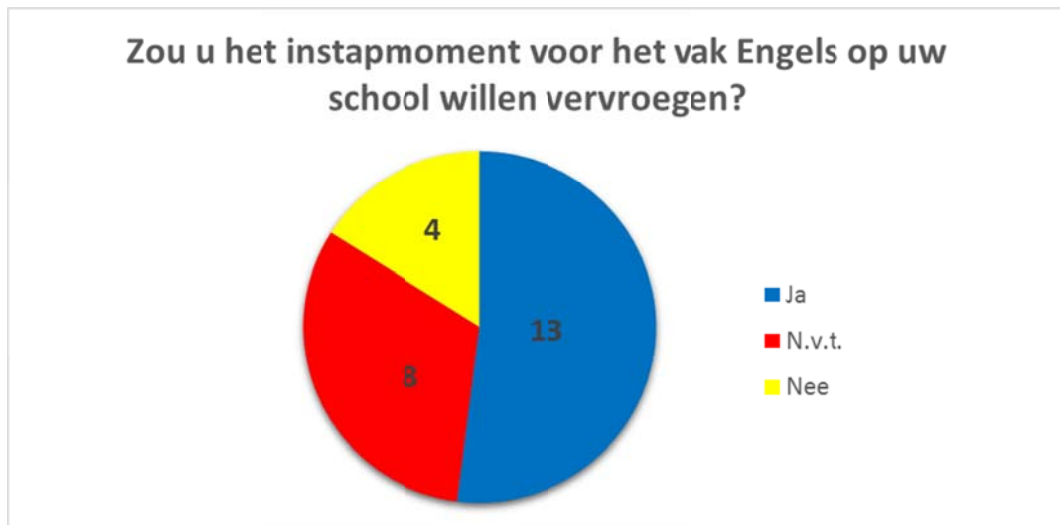
Toelichting bij de grafiek:

Meer dan de helft van de scholen begint met Engels in groep 7, het wettelijk verplichte instapmoment. Volgens de gedownloade gegevens van de enquête begint één school in groep 8. Omdat je volgens de wet minimaal vanaf groep 7 met Engels moet beginnen, heb ik dit gecontroleerd op de website van die school. Waarschijnlijk is er bij het invullen van de enquête een typefoutje gemaakt, want men begint al in groep 7. Het totaal van basisscholen dat in groep 7 start moet dus 14 zijn.

Na groep 7 is groep 1 het meest voorkomende instapmoment. Geen enkele basisschool in de gemeente Oss begint met Engels in groep 2 of 4.

7.1.2. Sub-vraag 2: Zou u het instapmoment voor het vak Engels op uw school willen vervroegen?

Toelichting bij de grafiek:

Meer dan de helft van de ondervraagde scholen overweegt het instapmoment voor het vak Engels te vervroegen.

Acht scholen geven aan dat dit niet van toepassing is. In dit aantal zitten in ieder geval 5 scholen die al vanaf groep 1 Engels aanbieden. De drie overige scholen bedoelen waarschijnlijk "nee" of hebben "n.v.t." geïnterpreteerd als "wij voldoen aan de voorgeschreven norm".

Vier scholen geven duidelijk aan dat ze het instapmoment niet willen vervroegen.

Aanvullende informatie uit interviews

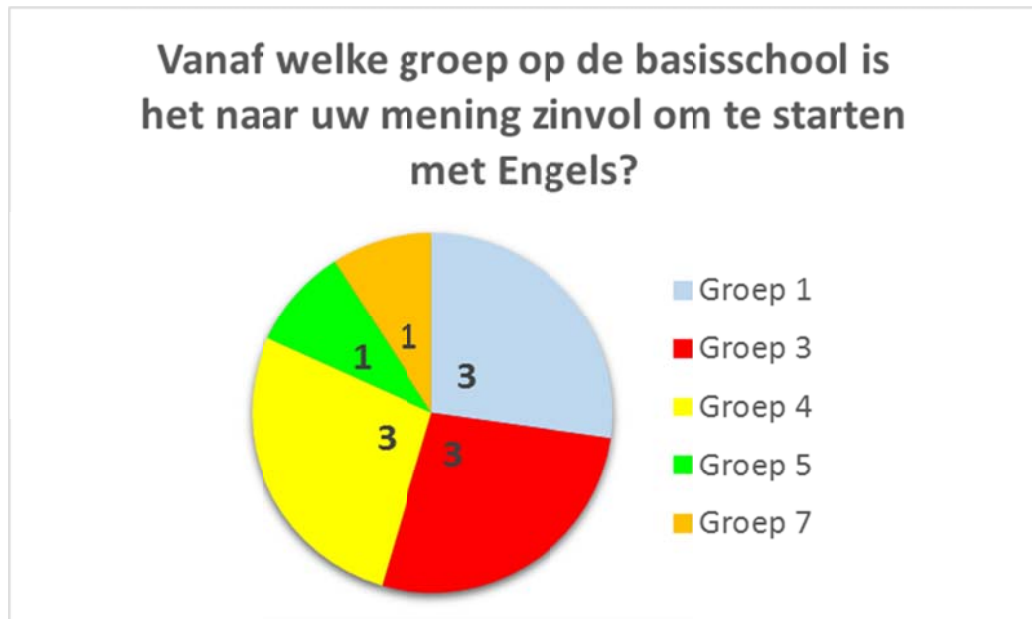
- Op 3 basisscholen bestaat de wens om het instapmoment te vervroegen, 1 basisschool geeft hier "n.v.t." aan. De 5e basisschool start al in groep 1.
- De belangrijkste reden voor het vervroegen van het instapmoment is dat iedereen ziet dat de maatschappij om ons heen snel verandert en dat kennis van de Engelse taal essentieel is.
- Eén school gaf aan dat groep 7 als lastig startmoment ervaren werd.
- Ook werd aangegeven dat als de ontwikkeling over de verschillende levensfasen verspreid wordt, de ontwikkeling beter en sneller gaat. Door speels de Engelse taal op jonge leeftijd in te voeren, leg je gemakkelijker een basis.
- Twee basisscholen geven aan het instapmoment voor Engels te willen verleggen naar groep 5, 1 basisschool wil het liefst Engels aanbieden vanaf groep 1.
- De basisschool die "n.v.t." als antwoord gaf, is bezig met een onderzoek om te bekijken hoe de aansluiting met het voortgezet onderwijs is en wat vervroegen van het instapmoment op zou leveren.
- Bij geen van de 4 basisscholen zijn er al concrete plannen om het instapmoment ook daadwerkelijk te vervroegen.

- Zoals vermeld heeft 1 basisschool een onderzoek gestart naar de opbrengsten van het huidige Engels, 1 basisschool heeft wel een eerste verkenning uitgevoerd door middel van een enquête, de derde basisschool heeft nog geen concrete plannen.
Tot slot is er een basisschool die wel plannen heeft en een werkgroep heeft samengesteld. Deze werkgroep is op het moment niet erg actief omdat een belangrijke speler ziek is.

7.1.3. Sub-vraag 3: Vanaf welke groep op de basisschool is het naar uw mening zinvol om te starten met Engels?

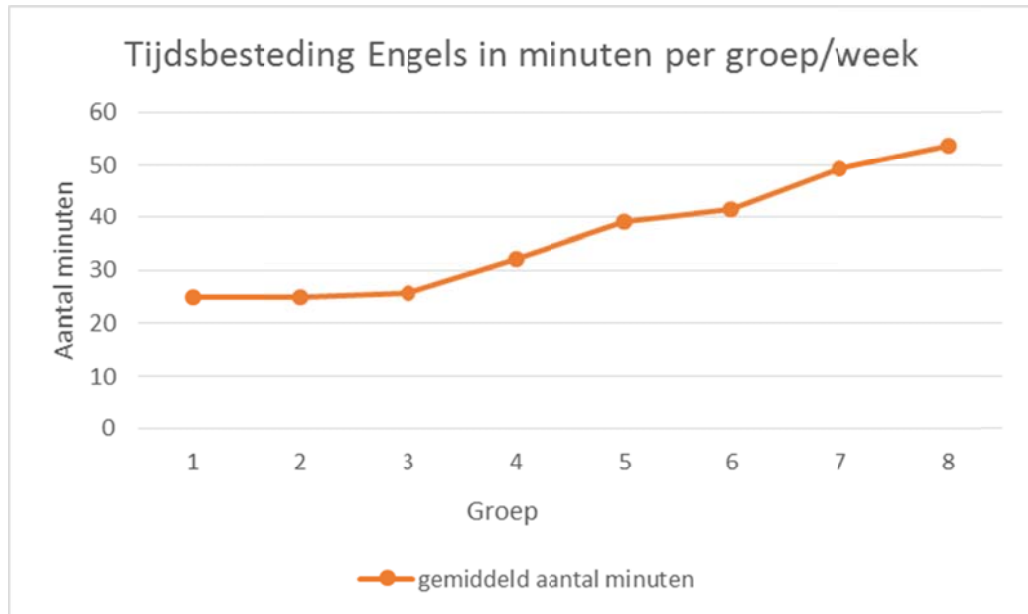
Toelichting bij de grafiek:

Deze vraag komt uit de enquête voor docenten Engels voortgezet onderwijs. De meningen zijn nogal verdeeld bij deze vraag. Drie docenten zijn van mening dat het in groep 1 al zinvol is om met Engels te beginnen. Weer 3 andere docenten vinden dat het geven van Engels vanaf groep drie zinvol is. Tot slot vinden wederom 3 docenten dat groep 4 het beste instapmoment is.

Een docent is van mening dat Engels vanaf groep 5 gegeven moet worden en slechts een docent is van mening dat het wettelijk verplichte instapmoment (groep 7) goed is. Hieruit is te concluderen dat de meeste docenten die deel hebben genomen aan de enquête van mening zijn dat het door de overheid aangegeven verplichte startmoment van groep 7 veel te laat is. Engels moet al op jonge leeftijd aangeboden worden.

7.1.4. Sub-vraag 4: Hoeveel tijd wordt er per groep aan Engels besteed?

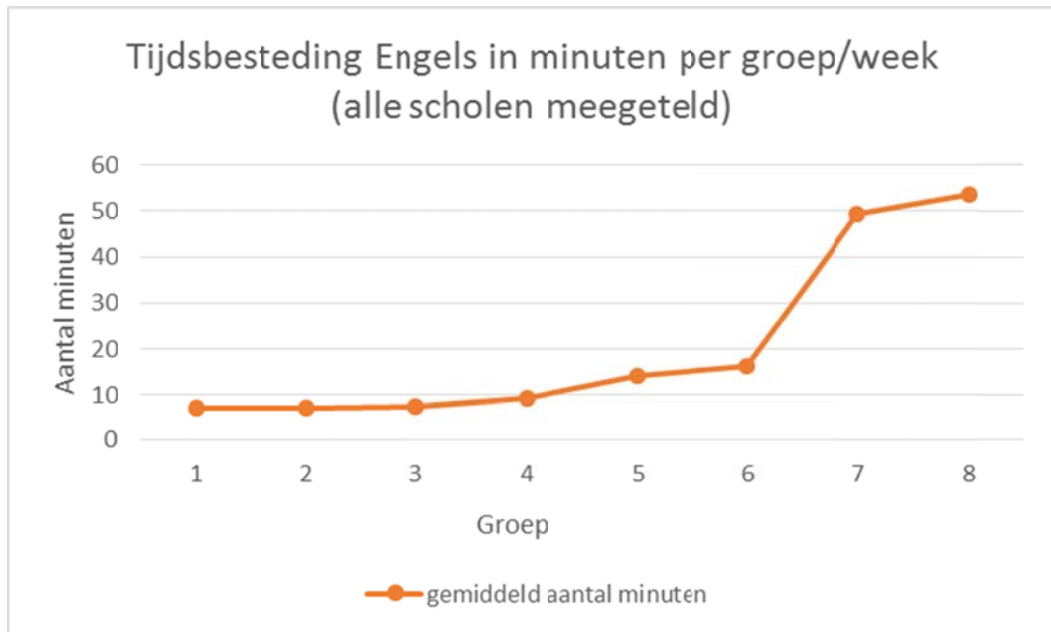
Toelichting bij de grafiek:

Dit overzicht is een gemiddelde van de tijd die aan Engels besteed wordt per groep waar ook Engels gegeven wordt.

Er is een opgaande lijn te zien. In de groepen 1, 2 en 3 wordt ongeveer evenveel Engels per week gegeven (25, 25 en 26 minuten), 32 minuten in groep 4, in groep 5 komt het gemiddelde per week op 39 minuten, in groep 6 bedraagt het gemiddelde per week 36 minuten. De groepen 7 en 8 maken het compleet met resp. 46 en 48 minuten.

De daling in groep 6 is het gevolg van 2 scholen die starten met Engels in groep 6, maar daar resp. 15 en 20 minuten per week lesgeven. Hierdoor zakt het gemiddelde.

Het overzicht op de volgende pagina geeft ook de gemiddelde tijdsbesteding Engels in minuten per groep weer, alleen is het nu een gemiddelde over alle scholen die aan de enquête hebben meegedaan.

Toelichting bij de grafiek:

Deze grafiek laat een heel ander beeld zien.

De basisschool leerling in de gemeente Oss krijgt gemiddeld 7 minuten Engels in de groepen 1 t/m 3, in groep 4 is dat 9 minuten, in groep 5 komt het gemiddelde per week op 14 minuten en in groep 6 gemiddeld 16 minuten per week. De gemiddelden in groep 7 en 8 komen overeen met de vorige grafieken omdat het vanaf groep 7 verplicht is om Engels te geven.

Aanvullende informatie uit interviews

Volgens een van de docenten Engels uit het voortgezet onderwijs is één van de basisvoorwaarden om van vvtó een succes te maken 1 uur per week Engels te weinig. Dit zou minimaal 2 uur moeten zijn (met een goed programma en een gekwalificeerde leerkracht).

7.1.5. Sub-vraag 4: Hoeveel tijd van de Engels les wordt Engels gesproken?

Toelichting bij de grafiek:

Bij een kwart van de scholen wordt relatief weinig Engels gesproken tijdens de Engelse les. Bij deze zes scholen wordt minder dan 25% van de tijd Engels gesproken.

De grootste groep, tien scholen (= 40%) spreekt 25% - 50% van de tijd Engels. Er zijn 9 scholen waar meer dan de helft van de lestijd Engels wordt gesproken (bij 4 scholen zelfs meer dan 75%).

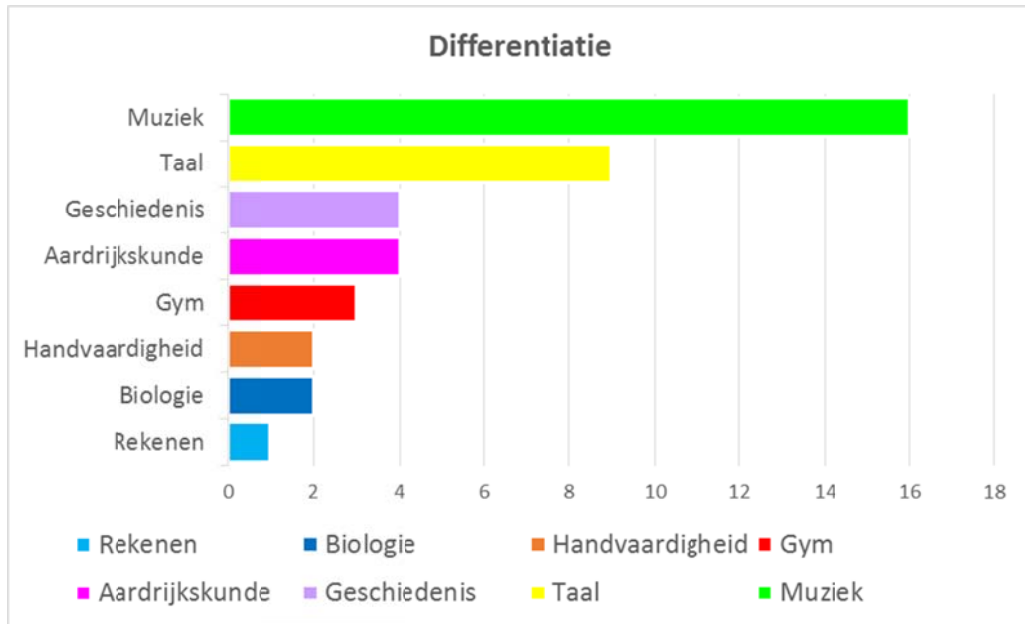
Aanvullende informatie uit interviews

Tijdens de interviews ben ik nader ingegaan op de vraag of de docent over het algemeen – in het Engels – aan het woord is of dat men veel gebruik maakt van de lesmethode in combinatie met CD/digibord.

- Op één van de basisscholen geeft men aan dat dit antwoord een grove inschatting is omdat dit moeilijk te monitoren is. Men wil dit in de toekomst wel gaan doen.
- Verder werd als toelichting gegeven dat de mate waarin de leerkracht Engels spreekt, afhangt van de spreekvaardigheid van de leerkracht.
- Op twee andere scholen is de verhouding fifty/fifty.
- Tot slot geeft de vijfde school aan dat er wel gebruik gemaakt wordt van het digibord en dat dat altijd Engels is. De docent spreekt hier zo'n 75% van de tijd Engels, maar men streeft naar 100%.

7.1.6. Sub-vraag 6: Bij welke vakken, buiten Engels wordt ook aandacht aan Engels besteed?

Toelichting bij de grafiek:

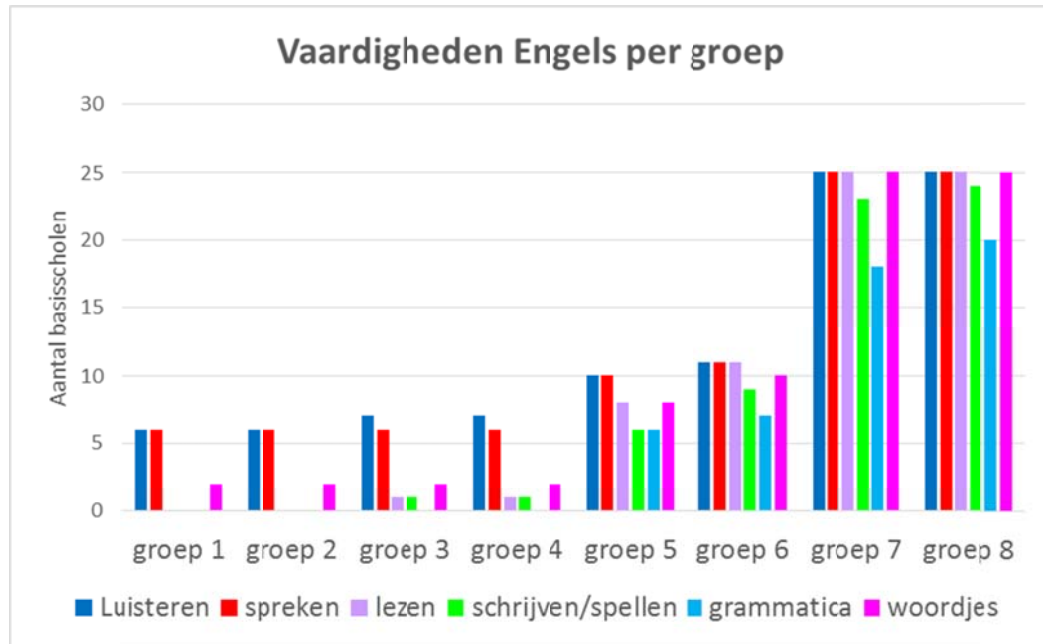
Uit de enquête blijkt overduidelijk dat Engels buiten de Engelse les, het meest bij muziek wordt gebruikt. Dit vak leent zich hier natuurlijk ook heel goed voor. Opvallend is dat taal op een tweede plaats komt. Geschiedenis en aardrijkskunde zijn ook vakken waar af en toe de invloed van Engels aanwezig is. Gym volgt, en tot slot handvaardigheid, biologie en rekenen.

Aanvullende informatie uit interviews

- Als leraren vaardiger zouden zijn, dan zou het toepassen van Engels bij andere vakken ook een stuk eenvoudiger worden.
- Er zijn genoeg mogelijkheden, maar de keuze hiervoor wordt nog niet bewust gemaakt. Bij muziek gaat het vaak wel automatisch, bij andere vakken is het nog niet zo natuurlijk. Het is wel een goed streven.
- Een docent gaf aan dat ze dit nooit doet en dat ze dat ook wel moeilijk zou vinden. Deze docent verwacht wel dat de kinderen het erg leuk zouden vinden. Wellicht zou er wel weerstand vanuit het team kunnen komen omdat ze vinden dat rekenen en Nederlands erg belangrijk zijn. Voor deze school zou meer differentiatie een stap te ver zijn.
- Op een van de basisscholen wordt nog niet aan differentiatie gedaan. Op deze school willen ze vakken met elkaar verbinden door projectmatig te werken. Hier zou Engels dan ook in betrokken worden, net als alle andere vakken.
- Tot slot heeft een van de basisscholen de eerste stappen gezet op het gebied van CLIL (Content Language Integrated Learning). Dit betekent dat een ander vak ook geheel in het Engels wordt gegeven. CLIL zit nog in de beginfase. Alle docenten volgen hier een studiedag voor, waarna ze een les gaan voorbereiden. Deze school wil dit jaar nog 2 middagen alle lessen volgens CLIL geven. De doelstelling voor volgend jaar is 3 middagen.

7.1.7. Sub-vraag 7: Welke onderdelen van de Engelse taal worden tijdens de lessen behandeld?

Toelichting bij de grafiek:

Scholen die in groep 1 en 2 Engels geven besteden vooral aandacht aan luisteren en spreken. Het spelenderwijs leren van woordjes start bij twee scholen al in groep 1 en 2.

Vanaf groep 3 beginnen een paar scholen aandacht te besteden aan lezen en schrijven/spellen.

De gegevens van groep 4 zijn exact gelijk aan die van groep 3.

In groep 5 zie je overal een flinke groei. Dit is te verklaren door het aantal scholen dat in groep 5 start met het geven van Engels. Ook wordt er in groep 5 op sommige scholen voor het eerst aandacht besteed aan grammatica.

Groep 6 laat zien dat het lezen een net zo belangrijke plaats krijgt als luisteren en spreken. Ook worden de onderdelen schrijven/spellen en woordjes leren belangrijker.

De enorme stijging op alle vlakken in groep 7 en 8 is eenvoudig te verklaren. Vanaf groep 7 zijn alle basisscholen verplicht Engels te geven. Alle basisscholen besteden in deze twee groepen aandacht aan luisteren, spreken, lezen en woordjes leren. Nog niet alle scholen besteden aandacht aan grammatica en schrijven/spellen.

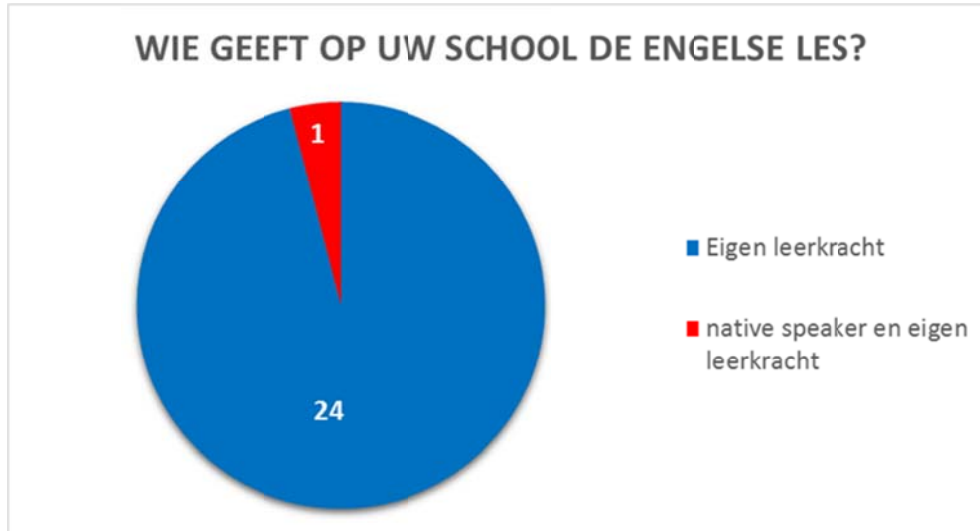
7.1.8. Beantwoording van de deelvraag: hoe is het vak Engels op de basisschool georganiseerd?

- Een meerderheid van de scholen biedt Engels aan vanaf groep 7, het wettelijk verplichte instapmoment. Het merendeel van de docenten Engels op het voortgezet onderwijs vindt dit instapmoment te laat. Het onderwerp Engels op de basisschool staat volop in de belangstelling bij de basisscholen in de gemeente Oss. Dit blijkt uit het feit dat 13 scholen overwegen het instapmoment te vervroegen. Vier scholen geven aan dit niet te willen.
- Er wordt in de groepen 7 en 8 resp. 46 en 48 minuten per week Engels gegeven. In verschillende publicaties wordt uitgegaan van gemiddeld 1 uur per week in de groepen 7 en 8 wat neerkomt op 40 uur per jaar per groep (SLO 2011, Engels in het basisonderwijs Vakdossier, pagina 11). Overigens is er geen wettelijk verplicht minimum.
- In de klas wordt veel gebruik gemaakt van het digibord. Tijdens de interviews werd aangegeven dat leraren niet altijd vertrouwen op hun kennis van Engels en spreekvaardigheid.
- Differentiatie wordt vooral toegepast bij muziek. Een van de redenen dat er bij andere vakken nog weinig aandacht aan Engels besteed wordt is onvoldoende vertrouwen in eigen kunnen.
- De nadruk in de onderbouw ligt vooral op spreek- en luistervaardigheid. In de bovenbouw komt hier nog leesvaardigheid en woordenschat bij. Niet op alle scholen wordt aandacht aan grammatica besteed.

7.2. Deelvraag 2: Wat is er te zeggen over het kennisniveau van docenten die Engels geven op de basisschool?

7.2.1. Sub-vraag 1: Wie geeft op uw school de Engelse les?

Toelichting bij de grafiek:

Op alle scholen wordt Engels gegeven door de eigen leerkracht. Eén school heeft naast de eigen leerkracht ook nog een native speaker in dienst.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Alle scholen geven aan dat het beleid is dat de eigen leerkrachten alle lessen verzorgen.
- De meeste leerkrachten zijn enthousiast. Je hebt natuurlijk altijd leerkrachten die hier wat minder enthousiast over zijn omdat ze vinden dat de focus ergens anders moet liggen, omdat ze het zelf spannend vinden of onzeker zijn over de eigen vaardigheden.
- Het is financieel niet mogelijk om een vakleerkracht in dienst te nemen. Zouden deze middelen er wel zijn, dan zou ik afwegingen moeten maken en prioriteiten stellen.
- Leerkrachten zijn wel enthousiast over het geven van Engels.
- Leerkrachten geven ook aan dat ze er last van hebben dat ze "veel moeten". Er is met Engels een nieuw vakgebied bijgekomen. Je moet wel keuzes maken, anders krijgen leerkrachten het benauwd als ze te veel vakken moeten geven.
Keuzes maken = veranderen = kost tijd.
- Als leerkrachten problemen ervaren met het geven van Engels kunnen ze vragen om met een andere leerkracht van les te wisselen. Dit is wel eens gebeurd, maar in principe geeft iedere leerkracht les aan zijn eigen klas.

7.2.2. Sub-vraag 2: Als het vak Engels door de eigen leerkracht wordt gegeven, zijn deze leraren dan vooraf getoetst om hun niveau te bepalen?

Toelichting bij de grafiek:

Op het merendeel van de scholen (92%) zijn de leerkrachten niet vooraf getoetst om het niveau te bepalen. Slechts 2 basisscholen van de 25 respondenten hebben dit gedaan of zijn hier nog mee bezig.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Een van de basisscholen is bezig met het behalen van het TalentT-keurmerk ⁵ voor vvto-onderwijs. Om voor dit keurmerk in aanmerking te komen moeten leerkrachten Engels minimaal ERK-niveau B2 gecertificeerd zijn.
- Leerkrachten zijn niet getoetst, maar of ze allemaal voldoende geschoold zijn is een tweede.
- Leerkrachten zijn niet getoetst, maar niveau Engels is niet altijd bekend. Er wordt vanuit gegaan dat ze op de HBO-opleiding voldoende Engels hebben gehad.
- Leerkrachten geven ook zelf verschillen aan met betrekking tot hun kennisniveau. Het digibord met native speakers wordt dan gebruikt. Dit is wel een noodgreep.
- Het zou wenselijk zijn dat de leraren getoetst worden op hun niveau. Vooral als je de lat hoger wilt leggen, dan is dit wel een voorwaarde.
- Het toetsen is gewenst als je bepaalde doelen met de Engelse les wilt bereiken. Het is ook belangrijk voor de uitstraling naar buiten toe.
- Het niveau waarop je kinderen wilt laten uitstromen is belangrijk voor het niveau van de leerkrachten. Daaruit moet blijken of toetsing nodig is. Dit wordt op het moment onderzocht, richting moet worden bepaald om aansluiting op het voortgezet onderwijs zo goed mogelijk te laten verlopen.
- Er wordt gewoon verwacht dat je het niveau dat je in groep 7 moet beheersen, dat je dat ook hebt. Dit wil overigens niet zeggen dat dit zo is. Het is misschien wel nodig om getoetst te worden. Een leerkracht vertelde: "Ik zou zelf wel getoetst willen worden, en met mij wel meer leerkrachten."

⁵ TalentT-keurmerk is een kwaliteits keurmerk voor vvto Engels erkend door EP-Nuffic

- Leerkrachten zijn wel enthousiast, maar sommigen twijfelen over hun niveau.
- Het niveau van de leerkrachten is niet bekend, maar het is voldoende voor de basisschool. Het voldoet om de kerndoelen voor het vak Engels te halen.
- Toetsen is op zich niet belangrijk. Het ligt vooral aan de visie die je als school hebt. Als je een vvto-school wilt zijn, dan mag je ook een ander niveau van leerkrachten verwachten.

7.2.3. Sub-vraag 3: Hebben leerkrachten aanvullende cursussen gevolgd?

Toelichting bij de grafiek:

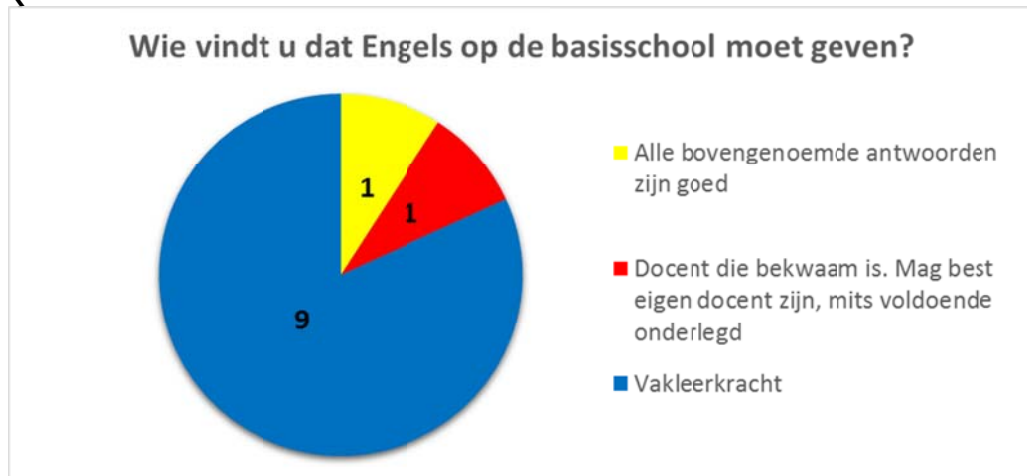
Hiervoor geldt hetzelfde als bij de vorige vraag. Van de 25 basisscholen hebben op 23 basisscholen de leerkrachten geen aanvullende cursussen gevolgd. Op 2 basisscholen is dit wel het geval.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Op één van de basisscholen is men bezig met het behalen van het Talent-keurmerk. Op deze school hebben vorig schooljaar 15 leerkrachten een Cambridge Engels opleiding gevolgd. Van de 13 leerkrachten hebben er 9 het B2-examen gehaald, 2 leerkrachten zijn geslaagd voor C1-niveau. Ook dit schooljaar worden er weer 15 leerkrachten getraind (13 voor B2-niveau en 2 leerkrachten die vorig jaar B2 hebben gehaald, zijn nu bezig om niveau C1 te behalen).
- Het volgen van de Cambridge opleiding viel erg tegen. Leerkrachten gaven aan dat het erg moeilijk was, maar wel leuk. Veel leerkrachten dachten dat ze betere in Engels waren, ze hadden zichzelf overschat.
- Incidenteel hebben leerkrachten aangegeven dat ze van mening waren dat extra training op het gebied van Engels nodig is.
- Opfriscursus voor leerkrachten in het basisonderwijs is interessant. Dit is wel afhankelijk van de invoering van plannen met betrekking tot Engels in het basisonderwijs.
- Een leerkracht zegt "ik denk dat 80% wel een opfriscursus zou willen, ikzelf in ieder geval wel".
- Op een van de basisscholen hebben 2 leerkrachten een aanvullende cursus Engels gehad.
- Vorig jaar is in het team een enquête gehouden m.b.t. Engels, ook omdat we op zoek waren naar een andere lesmethode. Daarin werd aangegeven dat het niveau van Engels niet zo hoog is en dat men wel graag bijgeschoold wil worden. Tijd is een belemmerende factor.

7.2.4. Sub-vraag 4: Wie vindt u dat Engels op de basisschool moet geven?

Toelichting bij de grafiek:

Meer dan driekwart van de docenten Engels in het voortgezet onderwijs zijn van mening dat Engels het beste gegeven kan worden door een vakleerkracht. Dat houdt in dat de les dan gegeven wordt door iemand die de lerarenopleiding Engels gevolgd heeft.

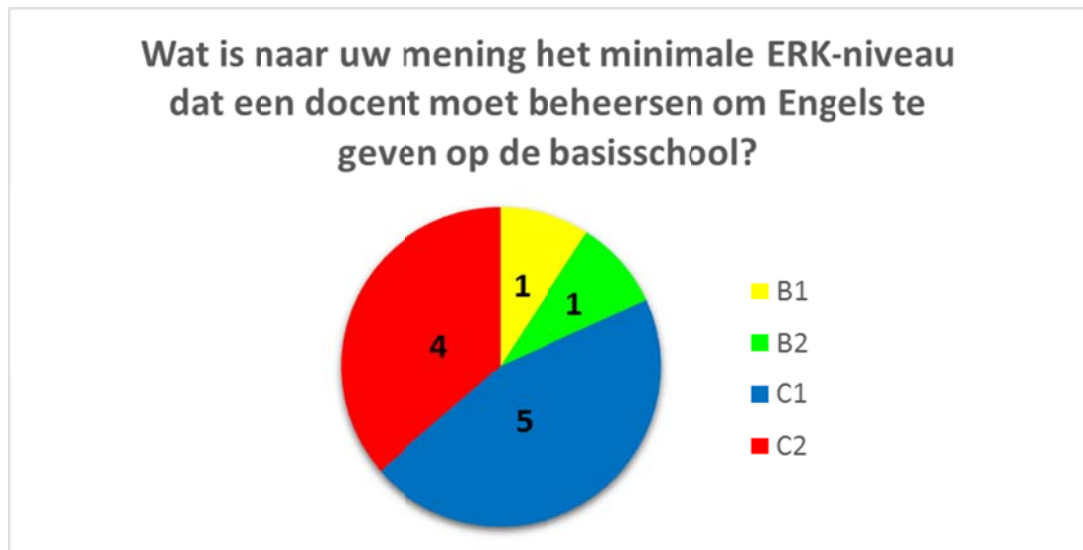
Twee andere docenten geven aan dat zowel eigen leerkracht, vakleerkracht als native speaker de Engelse taal op de basisschool kunnen onderwijzen. Een van deze docenten geeft wel aan dat de leerkracht die de les verzorgd wel bekwaam moet zijn in het onderwijs en de taal

Aanvullende informatie uit interviews:

- Tijdens een overlegmiddag met leerkrachten uit het basisonderwijs was merkbaar dat er onderling veel verschil bestond met betrekking tot niveau van Engels. Er waren leerkrachten met een goed niveau, maar ook die minder goed waren.
- Om een succes van vvto te maken heb je gekwalificeerde docenten met echt kennis van het vak nodig. Dit geldt overigens ook voor het voortgezet onderwijs.
- Het is een probleem dat docenten lesgeven die hier niet voor opgeleid zijn. Ook in het voortgezet onderwijs komt dit nog regelmatig voor. De problemen komen vaak pas in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs aan het licht als er andere eisen aan leerlingen gesteld worden.
- Op de pabo's zou studenten zodanig verplicht Engels moeten krijgen, dat deze later als leerkracht het op een juiste manier kunnen overdragen.
- Op de basisscholen weten de leerkrachten niet goed hoe ze dingen uit moeten leggen; we zien nog steeds leerlingen die foutief Engels hebben aangeleerd. Er wordt nog te veel geleund op de gebruikte methode.
- Extra opleiding (2 – 3 jaar) voor docenten.
- Extra opleiding op didactisch niveau voor leerkrachten basisschool.

7.2.5. Sub-vraag 5: Wat is naar uw mening het minimale ERK-niveau dat een docent moet beheersen om Engels te geven op de basisschool?

Toelichting bij de grafiek:

Bijna de helft van de docenten is van mening dat een docent minimaal niveau C1 moeten beheersen om Engels op de basisschool te kunnen geven. Vier docenten vinden dat een leerkracht niveau C2 moet beheersen, dit is voor zowel native speakers als mensen die Engels als tweede taal spreken het hoogste niveau volgens het Europees Referentiekader (zie bijlage 10.7). Een docent vindt dat de leerkracht minimaal niveau B2 moet beheersen en een andere docent vindt niveau B1 voldoende. Hieruit is te concluderen dat docenten vinden dat een docent op de basisschool de Engelse taal goed moet beheersen om kwalitatief goed Engels te kunnen geven aan basisschoolleerlingen.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Niveau dat op de pabo wordt gegeven moet minimaal FCE-niveau (= B2 van ERK) zijn.
- Er moet een signaal richting pabo gaan dat het niveau van Engels onvoldoende is om op de basisscholen les te geven. Hier zou de pabo meer aandacht aan moeten schenken. Dit kan bijv. door het aantrekken van docenten (en het maakt niet uit of die 1^e of 2^e graad zijn) die weten hoe het er op het middelbaar onderwijs aan toe gaat.
- Een extra aantekening op het diploma van een pabo student dat hij/zij op goed niveau Engels kan geven op de basisschool.

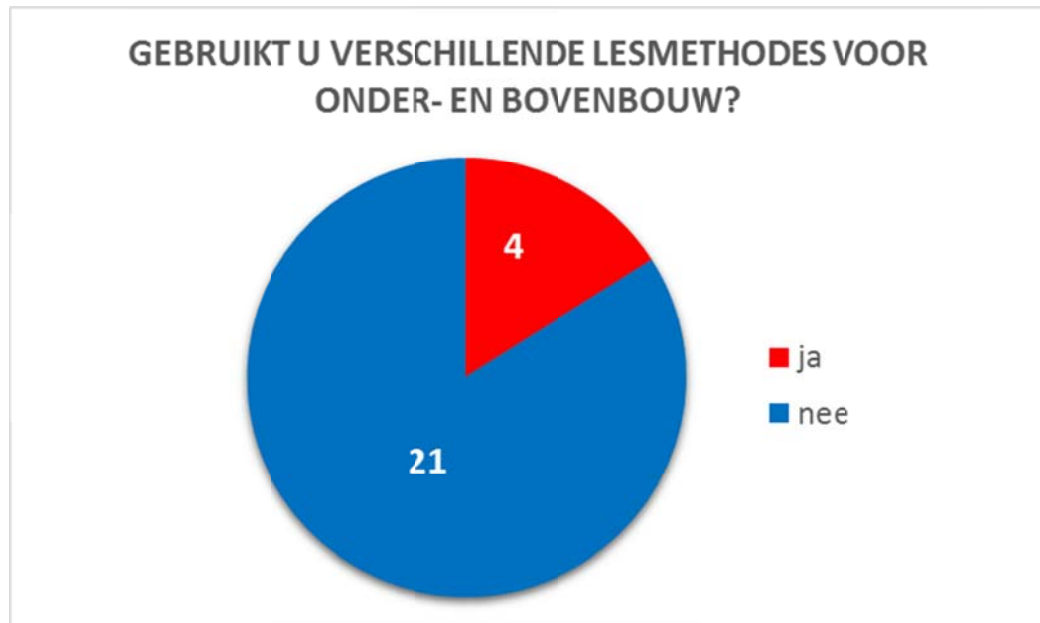
7.2.6. Beantwoording van de deelvraag: Wat is er te zeggen over het kennisniveau van docenten die Engels geven op de basisschool?

- Op alle basisscholen is het de eigen leerkracht die de Engelse les verzorgt. Er is 1 basisschool die hiernaast ook nog een native speaker in dienst heeft.
- Op twee basisscholen die het vvto-keurmerk TalenT gehaald hebben of bezig zijn dit te halen zijn/worden leerkrachten opgeleid (minimaal B2-niveau ERK). Daarnaast is er nog 1 basisschool die wel twee leerkrachten heeft opgeleid.
- Uit de interviews is gebleken dat veel leerkrachten een opfriscursus wenselijk vinden omdat zij twijfels hebben over hun eigen kennis en vaardigheid.
- Een grote meerderheid van de basisscholen hebben de leerkrachten niet op hun niveau getest en gaan ervan uit dat het niveau dat ze hebben voldoende is.
- Meer dan $\frac{3}{4}$ van de docenten Engels in het voortgezet onderwijs zijn van mening dat het minimale ERK-niveau C1 moet zijn.
- Docenten uit het voortgezet onderwijs zijn ook van mening dat de kwaliteit van het Engels onderwijs op de pabo verbeterd moet worden.
- Docenten uit het voortgezet onderwijs geven aan dat het later voor problemen kan zorgen als basisschool docenten niet goed opgeleid zijn.

7.3. Deelvraag 3: Welke lesmethodes voor Engels worden op de basisschool gebruikt?

7.3.1. Sub-vraag 1: Gebruikt u verschillende lesmethodes voor onder- en bovenbouw?

Toelichting bij de grafiek:

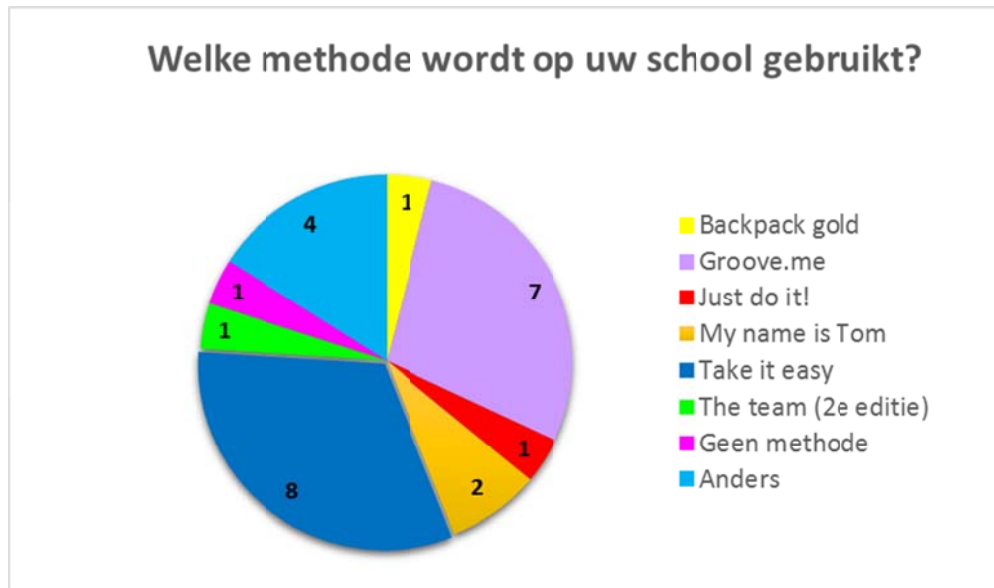
Op 21 van de 25 basisscholen (= 84%) wordt dezelfde lesmethode voor de onder- en bovenbouw gebruikt. Vier basisscholen hebben aangegeven verschillende lesmethodes te gebruiken voor onder- en bovenbouw.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Bewust gekozen voor verschillende methodes voor onder- en bovenbouw omdat de verschillende methodes beter passen bij de belevingswereld van de kinderen in de onder- en bovenbouw.

7.3.2. Sub-vraag 2: Welke methode wordt op uw school gebruikt?

Toelichting bij de grafiek:

Take it easy is de meest gebruikte methode met Groove.me op de tweede plaats. Vier scholen kiezen voor een methode die niet in de enquête genoemd is. Dit zijn de methodes Kleuterplein, British Council, Alles in 1. Ook is er 1 school die met CLIL werkt, hier worden de lessen zelf in elkaar gezet.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Een reden om voor Take it easy te kiezen is om zo via het digibord een native speaker in de klas te halen. Verder gaf deze school aan dat leraren wel eens activiteiten uit andere methodes in hun les verwerken zodat de Engelse les de kinderen meer aanspreekt.
- Op een basisschool wordt dezelfde lesmethode al 7 jaar gebruikt.
- Op een basisschool wordt al 15 jaar met dezelfde methode gewerkt. Men wil graag een nieuwe methode omdat de huidige methode verouderd is en de kinderen niet meer aanspreekt.
- Het kiezen van een nieuwe lesmethode (van zowel Engels als andere vakken) gaat volgens diverse stappen. Oriëntatie van het aanbod en het voeren van gesprekken met de uitgeverij. Vervolgens wordt gekeken of de methode past bij de wensen. Men is op deze school tevreden over de methode.
- De basisschool met twee stromingen, kiest voor elke stroming een andere lesmethode. De reden hiervoor is dat verschillende methodes beter bij het onderwijsperspectief passen. Een van de methodes is aan vervanging toe omdat deze verouderd is.
Verder heeft deze basisschool haar eerste stappen richting CLIL gezet, dit is echter nog in de beginfase.
- Alle docenten Engels uit het voortgezet onderwijs gaven aan niet op de hoogte te zijn van de inhoud van de lesmethodes op de basisscholen.

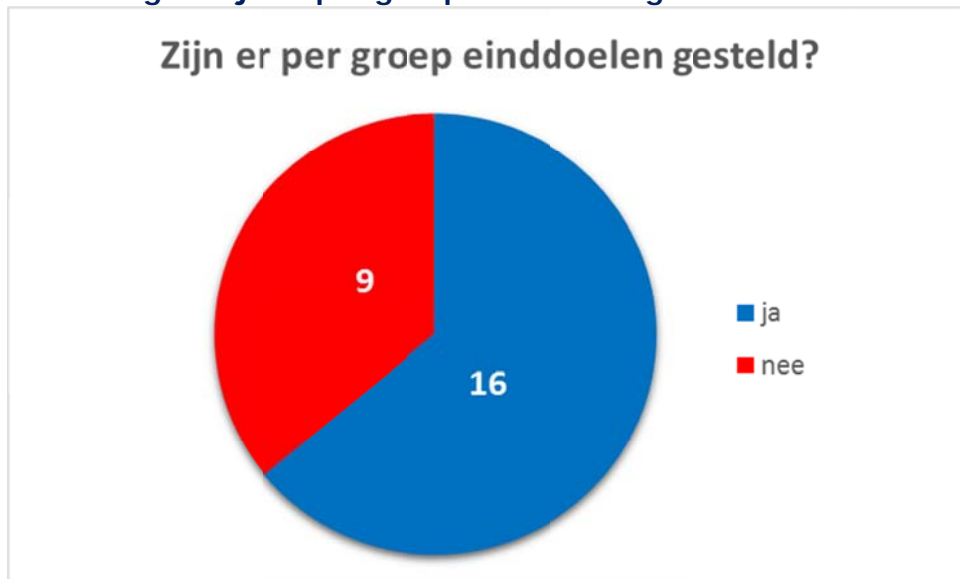
7.3.3. Beantwoording van de deelvraag: Welke lesmethoden voor Engels worden op de basisschool gebruikt?

- In de gemeente Oss worden op de verschillende basisscholen heel veel verschillende lesmethoden voor Engels gebruikt.
Iedere school kiest de lesmethode die bij de school past.
Meer dan 75% procent kiest voor eenzelfde methode voor onder- en bovenbouw. Er zijn 4 scholen die verschillende methodes voor onder- en bovenbouw hebben.
- De meeste scholen in de gemeente Oss maken gebruik van Take it easy waarbij een native speaker via het digibord Engels spreekt.
Op de tweede plaats komt Groove.me. Door middel van (pop)muziek wordt Engels aangeleerd. Muziek is iets wat kinderen erg aanspreekt en brengt ze ook makkelijk in aanraking met de Engelse taal. Wanneer lesmethoden de kinderen aanspreken hebben ze meer plezier tijdens de les, waardoor leren makkelijker wordt.
- Leerkrachten Engels uit het voortgezet onderwijs zijn niet bekend met de inhoud van de verschillende lesmethoden.
- Voor een overzicht van alle lesmethoden die in de gemeente Oss gebruikt worden verwijst ik u naar bijlage 10.6.

7.4. Deelvraag 4: Op welke wijze worden vorderingen getoetst?

7.4.1. Sub-vraag 1: Zijn er per groep einddoelen gesteld?

Toelichting bij de grafiek:

Een ruime meerderheid van de scholen heeft einddoelen voor Engels gesteld. Ongeveer een derde van de scholen heeft geen einddoelen gesteld (36%). Ondanks het feit dat er geen einddoelen worden gesteld, wordt er wel getoetst blijkt uit de volgende vraag.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Er liggen vanuit de overheid (SLO) einddoelen en de methodemakers pikken hier de relevante dingen uit. Scholen hebben hier een bepaalde vrijheid in. De werkgroep die bezig is met het onderwerp Engels moet uiteindelijk gaan bepalen wat we willen. Ook moet hierover overleg plaatsvinden met het voortgezet onderwijs om de aansluiting makkelijker te laten verlopen.
- We hebben geen einddoelen gesteld omdat we het toetsmateriaal van de lesmethode gebruiken. Einddoelen zijn ook afhankelijk van het startniveau van het voortgezet onderwijs. Daarom zijn we nu aan het kijken hoe we die aansluiting zo goed mogelijk kunnen laten verlopen. Einddoelen per groep zouden hierbij behulpzaam kunnen zijn.
- In de methode staan de doelen. Die zijn ook redelijk gebaseerd op de TULE ⁶doelen.
- De kerndoelen die de overheid gesteld heeft zijn vrij vaag.
- Het zou mooi zijn als de kerndoelen wat concreter gemaakt zouden kunnen worden. Een minimaal niveau afspreken.
- De kerndoelen van de overheid zijn erg gericht op spreken.
- Je moet uitgaan van een bepaald niveau, ik denk dat hier een rol voor de overheid ligt.
- Ik denk dat er einddoelen in groep 8 moeten zijn en dat docenten weten hoe ze er moeten komen.

⁶ TULE = Tussendoelen en LEerlijnen

7.4.2. Sub-vraag 2: Hoe worden vorderingen getoetst?

Toelichting bij de grafiek:

Een ruime meerderheid van de scholen toetst de leerlingen zowel mondeling als schriftelijk.

Er zijn 7 scholen die alleen schriftelijk toetsen. Op 4 scholen wordt niet getoetst.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Er wordt schriftelijk getoetst, maar er is geen mondeling examen. Wel staat vanaf groep 5 een beoordeling op het rapport voor mondeling taalgebruik. In de onderbouw krijgen de kinderen een beoordeling voor inzet.
- Er wordt nog niet mondeling getoetst, maar hier is wel wat voor te zeggen. Er is in de loop der tijd veel veranderd, Engels is taal nummer 1 en wordt steeds belangrijker voor de toekomst van de kinderen.
- Mondelinge vaardigheden hoeven niet persé getoetst te worden, maar ik zou wel willen dat kinderen meer Engels durven te spreken.
- Einddoelen zijn gebaseerd op de lesmethode en de kerndoelen Engels voor het basisonderwijs.

7.4.3. Sub-vraag 3: Wat voor toetsmateriaal wordt op uw school gebruikt?

Toelichting bij de grafiek:

Bijna driekwart van de scholen maakt gebruik van methode gebonden toetsen. Een van de scholen die gebruik maakt van methode gebonden toetsen voegt hier nog een eigen toets aan toe.

Twee scholen, een klein percentage (8%), maken alleen gebruik van eigen toetsen.

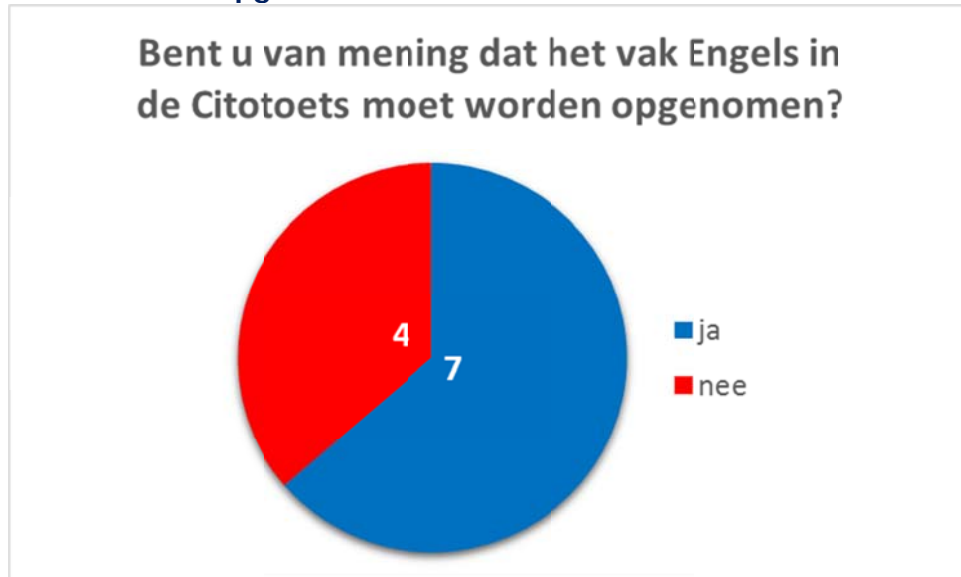
Op 4 scholen wordt niet getoetst.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Je kunt ook zelf toetsen maken als meetbare einddoelen per klas ontbreken. Als je bekwaam en bekend bent met Engels kun je ook zelf toetsen maken.

7.4.4. Sub-vraag 4: Bent u van mening dat het vak Engels in de Citotoets moet worden opgenomen?

Toelichting bij de grafiek:

Een ruime meerderheid van de docenten Engels uit het voortgezet onderwijs geeft aan dat ze vinden dat Engels in de Citotoets moet worden opgenomen. Slechts vier zijn van mening dat dit niet noodzakelijk is. Een onafhankelijke niveautoetsing wordt door de meerderheid belangrijk gevonden.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Een van de docenten (bovenbouw) gaf aan niet bekend te zijn met het niveau van nieuwe leerlingen in zijn klas, en vond dit ook niet persé nodig. Een goede docent merkt vrij snel hoe het zit met het niveau van zijn leerlingen.
- Een goede brugklasdocent is wel op de hoogte van het niveau van de leerlingen, na de eerste paar lessen kun je vaak al een goede inschatting van het niveau maken. Wel raadzaam is het om bekend te zijn met de lesmethodes op de basisscholen.
- Een van de docenten gaf aan dat het misschien ook wel een voordeel is om geen informatie m.b.t. niveau te hebben omdat je dan zelf kunt ontdekken hoe een leerling is. Daarnaast krijgen alle brugklasleerlingen in december een niveautoets.
- Een docent gaf aan wel graag gegevens te krijgen. Niet alleen via de Citotoets maar ook gegevens van de basisschool in de vorm van niveautoetsen eind groep 7 en 8 en ook niveautoetsen aan het begin van de brugklas.

7.4.5. Beantwoording van de deelvraag: Op welke wijze worden vorderingen getoetst?

- Er zijn 4 basisscholen waar de vorderingen niet getoetst worden. De overige basisscholen toetsen allemaal schriftelijk. Zeven basisscholen toetsen daarnaast ook nog mondeling.
- Als het gaat over einddoelen, dan hebben de basisscholen het vooral over de einddoelen genoemd in de lesmethode. Hierop zijn de meeste toetsen op gebaseerd.
- De kerndoelen die gesteld zijn door de overheid zijn vaag, niet concreet en niet meetbaar. Zowel de vertegenwoordigers van de basisscholen en de docenten Engels uit het voortgezet onderwijs zien graag dat er een meetbaar eindniveau, in ieder geval voor groep 8, wordt vastgelegd. Basisscholen zouden dan nog wel gewoon de vrijheid behouden om zelf te bepalen hoe je daar komt. Voor docenten in het voortgezet onderwijs is het op die manier direct duidelijk met wel niveau een brugklasleerlingen instroomt.

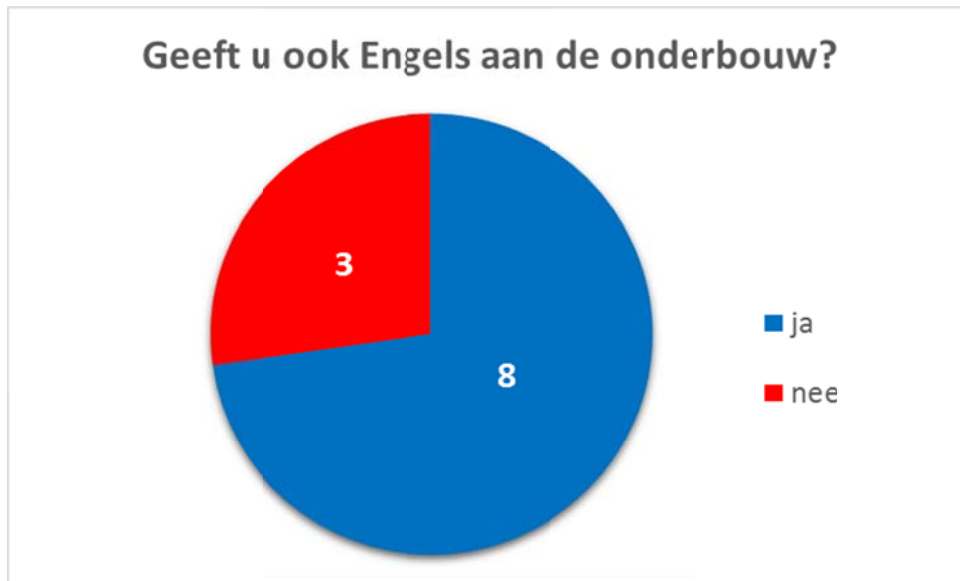

7.5. Deelvraag 5: Hoe is de aansluiting van basisschool naar voortgezet onderwijs?

Opmerking: de sub-vragen die bij deze deelvraag horen komen allemaal uit de enquête voor docenten Engels voortgezet onderwijs.

De eerste 2 sub-vragen hebben niet direct betrekking op deelvraag 5, maar schetsen een beeld van de docenten die hun medewerking verleend hebben aan de enquête.

7.5.1. Sub-vraag 1: Geeft u ook Engels aan de onderbouw?

Toelichting bij de grafiek:

Driekwart van de ondervraagde docenten hebben aangegeven dat zij les geven aan de onderbouw (1^e tot en met 3^e klas op Havo en 1^e en 2^e klas op VMBO). De rest van de leraren gaf op het moment van invullen alleen maar les aan de bovenbouw. Wel hebben deze drie docenten in het verleden les gegeven aan de onderbouw.

7.5.2. Sub-vraag 2: Volgt u het nieuws op het gebied van vroeg vreemde talen onderwijs?

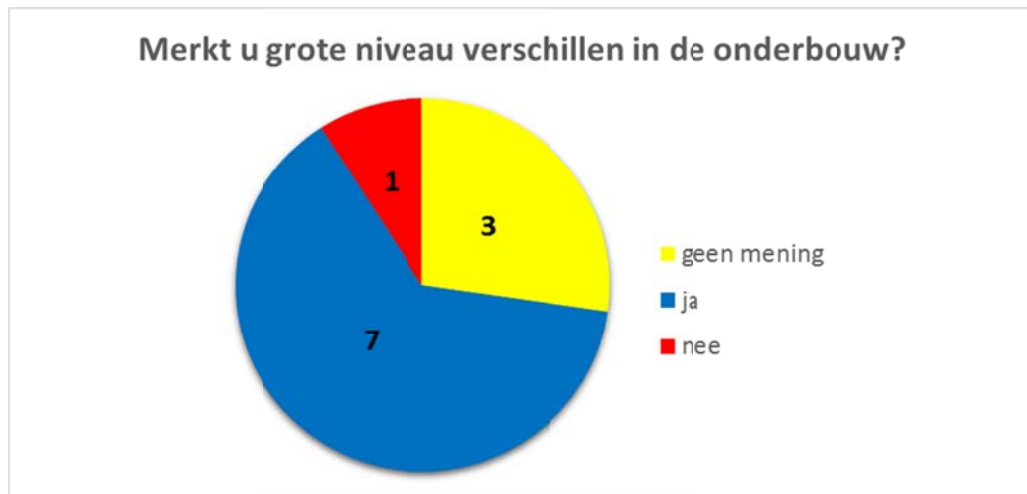
Toelichting bij de grafiek:

Een groot gedeelte van de docenten geeft aan dat zij het nieuws op het gebied van vvto volgen. Hieruit blijkt dat vvto ook op het voortgezet onderwijs een actueel onderwerp is.

Van de docenten die aangeven het nieuws op het gebied van vvto niet te volgen, zijn er twee docenten die alleen les geven aan de bovenbouw.

7.5.3. Sub-vraag 3: Merkt u grote verschillen in de onderbouw?

Toelichting bij de grafiek:

Van de docenten Engels die les geven in de onderbouw van het voortgezet onderwijs, heeft één docent aangegeven dat hij/zij geen grote niveauverschillen opmerkt. Een ruime meerderheid merkt wel grote niveauverschillen. De drie docenten die geen les geven aan de onderbouw hebben hier geen (duidelijke) mening over.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Er zijn hele grote verschillen. Docenten op de basisschool geven niet allemaal 1 uur in de week les.
- Er is ook een docent die aangeeft dat het niveau dicht bij elkaar zit, maar dat er wel een paar uitschieters naar boven in zitten.
- De grootste verschillen bij luisteren, preekvaardigheid en schrijven.
- Computer- en sms-taal is niet hetzelfde als Engels.
- Omdat onderlinge verschillen in een klas erg groot zijn, begin je als docent toch weer op het basisniveau.
- Goed presterende leerlingen vervelen zich af en toe in de les.
- Het is een nobel streven om goed presterende leerlingen extra uitdagingen aan te bieden.
- Goed presterende leerlingen krijgen niet structureel extra uitdagingen aangeboden. Ze kunnen wel verdieping krijgen in speciale maatwerkuren, soms wordt hen gevraagd minder goed presterende leerlingen te helpen, ze kunnen extra lezen of vooruit werken. Een andere docent koppelt ze aan elkaar bij spreekopdrachten.
- Er wordt niet structureel bijles gegeven aan minder presterende leerlingen. Wel wordt extra aandacht in de klas gegeven, dingen worden nog een keer uitgelegd. Ook wordt incidenteel buiten de lestijd nog extra uitleg gegeven. Ook kunnen leerlingen oefenen in de digitale leeromgeving, kunnen extra oefening krijgen bij maatwerkuren, ze krijgen extra oefensites aangereikt.
- Alle docenten geven aan dat het erg moeilijk is om te gaan met differentiatie als gevolg van hele grote klassen.

7.5.4. Sub-vraag 4: Indien u de vorige vraag met “ja” beantwoord hebt, heeft dit volgens u te maken met de kwaliteit van het Engels op de basisschool?

Toelichting bij de grafiek:

Van de docenten die niveauverschillen merken geeft, de grootste groep aan dat ze vermoeden dat de niveauverschillen te maken hebben met de kwaliteit van het Engels op de basisschool.

Twee docenten geven aan geen mening te hebben over deze opvatting, de overige vier geven geen Engels aan de onderbouw.

Aanvullende informatie uit interviews:

- Ja, juist doordat er verschillen zijn tussen basisscholen zie je dit terug in de brugklas.
- Men wordt niet altijd gecorrigeerd (zowel op de basisschool als het voortgezet onderwijs). Het probleem is dat docenten lesgeven die hier niet voor opgeleid zijn.
- Een docent die geen les meer geeft aan de onderbouw, denkt wel dat een goede onderbouwdocent wel verschillen kan opmerken tussen leerlingen van verschillende basisscholen en dan ook zal vragen naar ervaringen met Engels op de basisschool.
- Waarschijnlijk kun je na de niveautoetsen voor brugklasleerlingen in december hier wel meer informatie uit halen, echter dit is te laat om mee te nemen in dit profielwerkstuk.
- Een docent geeft aan te merken dat bepaalde basisscholen goede leerlingen “afleveren”.

7.5.5. Sub-vraag 5: Zijn de grote niveauverschillen uit de onderbouw ook nog in de bovenbouw merkbaar?

Toelichting bij de grafiek:

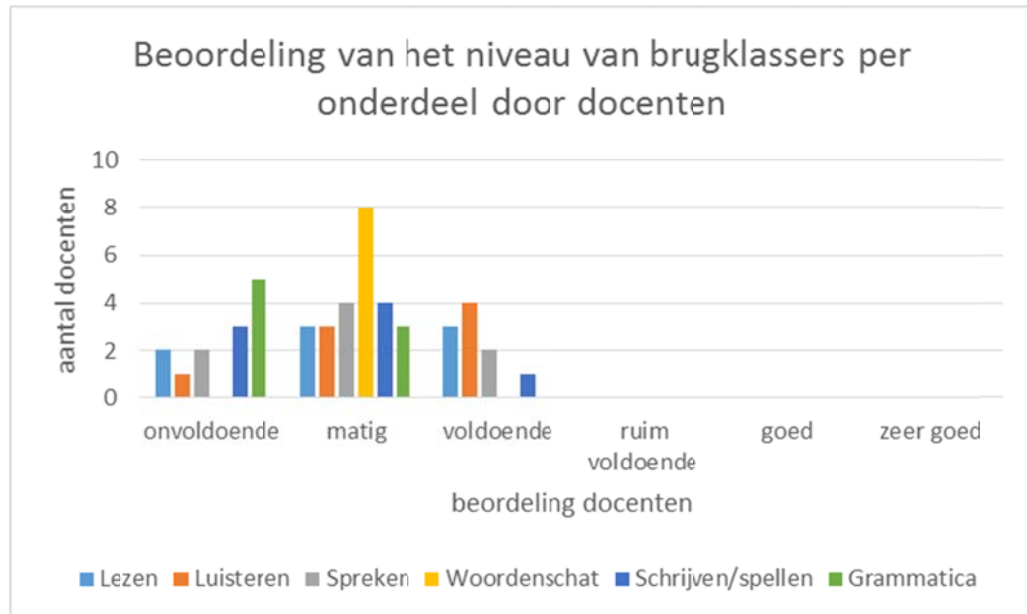
De grootste groep docenten geeft aan dat er in de bovenbouw nog steeds grote niveau verschillen merkbaar zijn. Dit kunnen zowel docenten zijn die les aan onder- en bovenbouw lesgeven als docenten die alleen maar lesgeven aan de bovenbouw. Drie docenten zijn van mening dat de grote niveau verschillen in de bovenbouw verminderd of niet meer aanwezig zijn. Een van de deelnemers heeft hier geen duidelijke mening over.

Aanvullende informatie uit interviews:

- In de onderbouw zijn het vaak leerproefwerken, veel woordjes leren. In de bovenbouw gaat het meer om inzicht. Daar zie je dan vaak dat de punten kelderen. Het gaat in de bovenbouw vooral om lees-, kijk-, luister-, spreek- en kijkvaardigheid. Daarom proberen wij nu in de onderbouw ook al luister- en leestoetsen te doen om de leerlingen hieraan te laten wennen.

7.5.6. Sub-vraag 6: Geef per onderdeel aan wat u vindt van het gemiddelde aanvangsniveau in de brugklas

Toelichting bij de grafiek:

Van de 11 docenten hebben 3 docenten “geen mening” ingevuld bij deze vraag. Deze docenten geven geen Engels aan brugklasleerlingen.

Bij geen enkel onderdeel wordt volgens de leraren hoger gescoord dan een voldoende. Hieruit kun je constateren dat de leraren niet tevreden zijn over de Engelse vaardigheden aan het begin van de brugklas.

De docenten zijn unaniem van mening dat woordenschat en grammatica onvoldoende tot matig zijn.

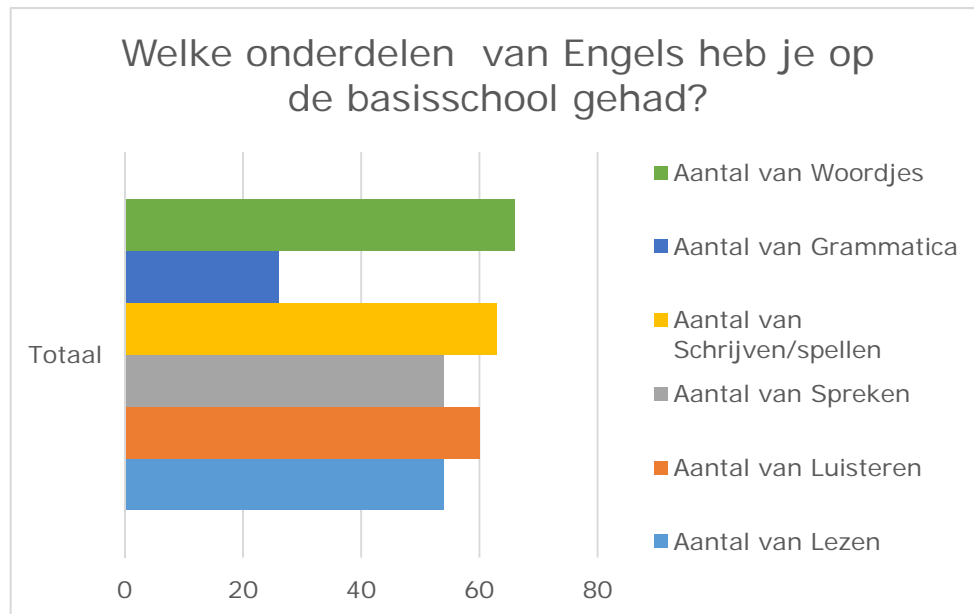
Van alle onderdelen zijn leraren het minst tevreden over het grammatica niveau van brugklasleerlingen

Aanvullende informatie uit de interviews:

- Het niveau wordt aangepast aan het niveau van de leerlingen. Als je de lat te hoog legt, frustreer je leerlingen.
- Spreken vinden leerlingen wel moeilijk, dat doen ze niet gemakkelijk.
- Verschillen zitten vooral in de woordenschat. Minder presterende leerlingen kennen vooral de woordjes niet zo goed, dat merk je bij het lezen.

7.5.7. Subvraag 7: Welke onderdelen van Engels hebben leerlingen op de basisschool gehad?

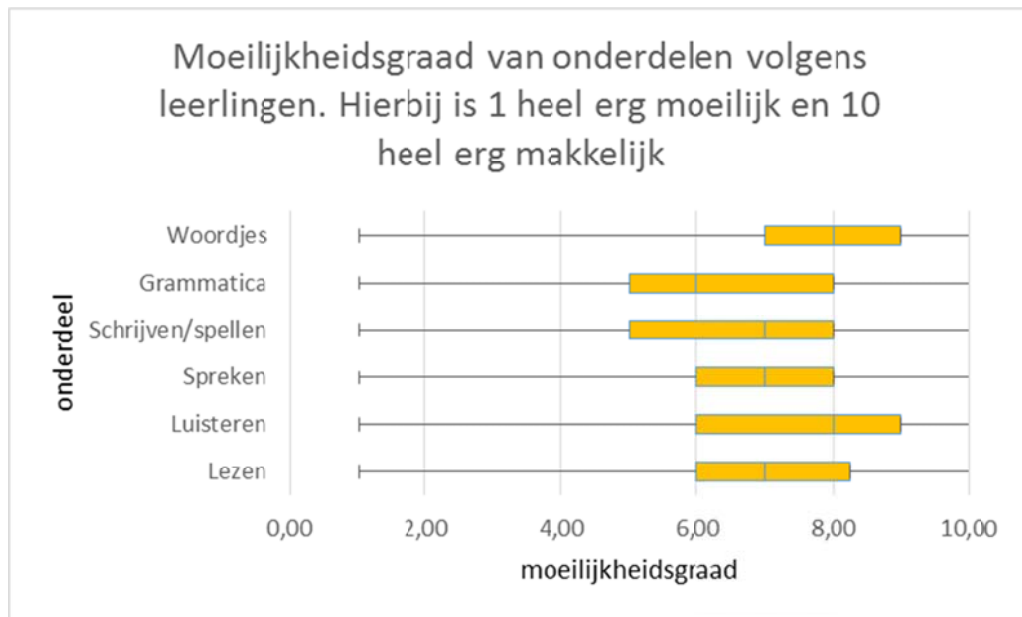

Toelichting bij de grafiek

De meeste leerlingen geven aan dat ze de onderdelen woordjes, spelling en luisteren hebben gehad. Iets minder, maar toch meer dan de helft van de leerlingen geven aan dat ze op school lees- en spreekvaardigheid tijdens de Engelse les hebben behandeld. Er is slechts een kleine groep leerlingen die aangeeft dat ze op de basisschool grammatica hebben gehad.

7.5.8. Sub-vraag 8: Hoe moeilijk/makkelijk vinden leerlingen uit de tweede klas elk onderdeel van Engels?

Toelichting bij de grafiek

Over het algemeen vinden leerlingen het leren van woordjes het makkelijkste onderdeel.

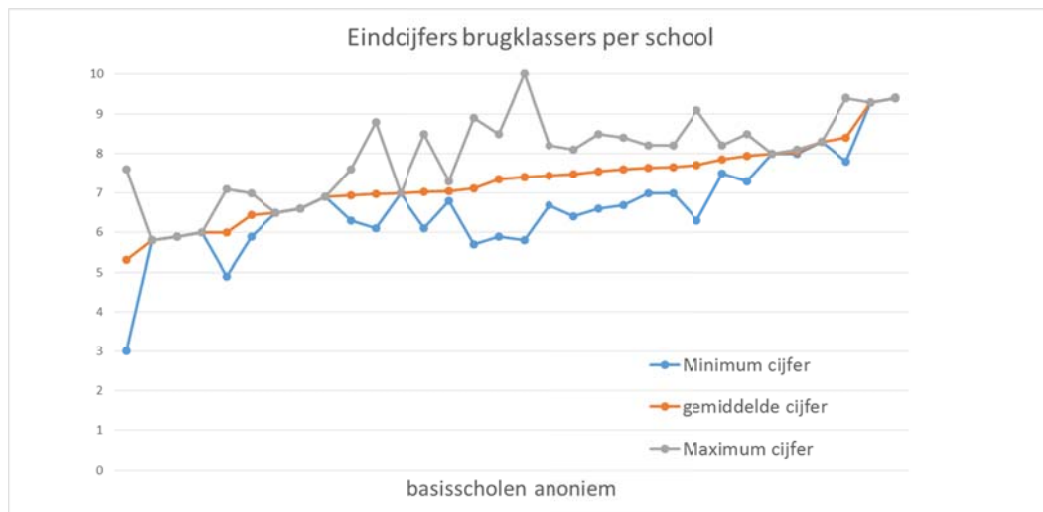
Leerlingen vinden grammatica en spelling het moeilijkste onderdeel van Engels.

Aanvullende informatie uit de interviews

- De grootste verschillen zitten in luisteren. Dan wordt een leerling aangesproken in het Engels en die heeft dan bijvoorbeeld geen idee waarover je het hebt. Er zijn ook grote verschillen op het gebied van schrijven.
- Het niveau van de lesstof wordt aangepast aan het niveau van de leerlingen.
- Verschil zit hem vooral in woordenschat

7.5.9. Sub-vraag 9: Hoe groot zijn de verschillen tussen de punten van brugklasleerlingen van verschillende basisscholen.

Toelichting bij de grafiek

Deze grafiek laat per basisschool de onderlinge verschillen zien in eindrapportcijfer brugklas (minimum, maximum en gemiddelde) maar ook de verschillen t.o.v. andere basisscholen. Omdat in dit profielwerkstuk geen namen van scholen genoemd worden, heb ik de titel van de X-as "basisscholen anoniem" genoemd, op Y-as staan de cijfers 1-10.

In deze grafiek zijn er bij leerlingen die van dezelfde basisschool komen veel verschillen tussen minimum en maximum.

Wel moet er rekening mee gehouden worden dat van bijv. basisschool 1 er 7 leerlingen de enquête ingevuld heeft, terwijl van een andere basisschool dit er twee of drie zijn.

Aanvullende informatie uit de interviews:

- Een bepaalde basisschool levert veel sterke leerlingen af.
- Ik vind dat het niveau erg dicht bij elkaar ligt. De verschillen vallen best wel mee. Er zijn er een of twee per klas die heel erg goed zijn.
- Er zitten grote verschillen in en dat is moeilijk anticiperen.

7.5.10. Beantwoording van de deelvraag: Hoe is de aansluiting van basisschool op voortgezet onderwijs?

- Meer dan de helft (7) van de docenten Engels van het voortgezet onderwijs is van mening dat er grote verschillen tussen brugklasleerlingen van verschillende scholen op gebied van Engels bestaan.
- Van deze 7 docenten zijn 5 docenten van mening dat dit te maken heeft met de kwaliteit van Engels op de basisschool.
- Hoewel docenten aangeven dat ze niet tevreden zijn over het Engels van brugklasleerlingen geven leerlingen aan dat over het algemeen niet zo veel moeite hebben met Engels. Een oorzaak hiervan kan zijn dat leerlingen op de middelbare school op het laagste niveau van Engels beginnen.

8. CONCLUSIES

8.1. Deelvraag 1: Hoe is het vak Engels op de basisschool georganiseerd?

Basisscholen in de gemeente Oss bepalen ieder voor zich op welke manier zij Engels in hun lesprogramma opnemen. Dit resulteert erin dat er op deze basisscholen veel onderlinge verschillen bestaan. Deze verschillen zie je op de volgende gebieden: instapmoment, lesmethodes, lestijd, niveau docenten, methode van toetsen, tijdsbesteding, visie.

Naast de vele verschillen zijn er ook een aantal overeenkomsten: op alle scholen geeft de eigen leerkracht de Engelse les (1 school zet ook nog een native speaker in), docenten zijn niet getoetst op niveau, basisscholen zien het toenemende belang van Engels in de maatschappij en overwegen daarom het instapmoment van Engels te vervroegen.

8.2. Deelvraag 2: Wat is er te zeggen over het kennisniveau van docenten die Engels geven op de basisschool?

Directies van basisscholen gaan er van uit dat het niveau van de leerkrachten voldoende is om Engels aan basisschoolleerlingen te geven. Zij gaan er ook van uit dat het eindniveau Engels op de pabo voldoende is.

Leerkrachten uit het basisonderwijs daarentegen, geven aan dat zij twijfels hebben over hun kennis- en spreekvaardigheidsniveau. Zij staan positief tegenover extra opleiding.

Meer dan $\frac{3}{4}$ van de docenten Engels uit het voortgezet onderwijs is van mening dat docenten in het basisonderwijs die Engels geven, een goed niveau Engels moeten beheersen (minimaal ERK-niveau B2/C1). Van de 25 basisscholen die hebben deelgenomen aan de enquête geven op 2 basisscholen docenten Engels die in het bezit zijn van een Cambridge certificaat B2 ERK-niveau en hoger of hiervoor aan het studeren zijn.

Docenten Engels voortgezet onderwijs zijn van mening dat de kwaliteit van het Engels onderwijs op de pabo verbeterd moet worden.

8.3. Deelvraag 3: Welke lesmethodes voor Engels worden op de basisschool gebruikt?

Op de basisscholen in Oss die hebben deelgenomen aan de enquête, worden 10 verschillende lesmethodes gebruikt. Op ruim 75% van scholen wordt dezelfde methode voor onder- en bovenbouw gebruikt.

De keuze voor de lesmethode wordt o.a. gebaseerd op het niveau van de docenten (veel ondersteuning m.b.t. spraak via het digibord).

De geïnterviewde leerkrachten Engels uit het voortgezet onderwijs zijn niet bekend met de inhoud van de verschillende lesmethodes die op de basisscholen gebruikt worden.

8.4. Deelvraag 4: Op welke wijze worden vorderingen getoetst?

Op de meeste basisscholen worden leerlingen schriftelijk getoetst. Een paar scholen toetsen hun leerlingen daarnaast ook op mondelinge vaardigheden. De einddoelen waar scholen naar streven zijn vooral gebaseerd op de einddoelen van de methode. De kerndoelen die de overheid heeft gesteld voor basisscholen zijn naar mening van veel docenten en directeurs vaag en moeilijk meetbaar.

Er is een behoefte zowel bij basisscholen als bij docenten voortgezet onderwijs aan een meetbaar eindniveau, in ieder geval voor groep 8.

Er vindt geen overdracht van gegevens plaats van basisschool naar voortgezet onderwijs m.b.t. niveau Engels.

8.5. Deelvraag 5: Hoe is de aansluiting van basisschool naar voortgezet onderwijs?

Meer dan de helft van de docenten Engels uit het voortgezet onderwijs, die hebben deelgenomen aan de enquête, is van mening dat er grote verschillen tussen brugklasleerlingen van verschillende scholen op het gebied van Engels bestaan. Van deze 7 docenten zijn 5 docenten van mening dat dit te maken heeft met de kwaliteit van Engels op de basisschool.

Leerkrachten uit het basisonderwijs zijn niet bekend met de lesmethodes op het voortgezet onderwijs.

Het is demotiverend voor leerlingen die een hoog aanvangsniveau in de brugklas hebben, dat zij toch weer op een veel lager basisniveau moeten beginnen.

Er is weinig tot geen differentiatie in de brugklas.

8.6. Beantwoording van de hoofdvraag

Nu de deelvragen beantwoord zijn, is het tijd om terug te komen op de hoofdvraag van dit profielwerkstuk:

Hoe is – met het oog op de toekomst - het vak Engels op de basisscholen in de gemeente Oss ingericht?

Alle basisscholen in de gemeente Oss voldoen aan de wettelijke eis dat Engels gegeven moet worden vanaf groep 7.

Iedere basisschool vult het vak Engels en alles wat daarbij komt kijken op zijn eigen manier in. Hierdoor zijn er veel verschillen tussen basisscholen onderling.

Maar met het oog op de toekomst is er meer nodig dan voldoen aan de wettelijke eis. Basisscholen beseffen dat zeer goed. Iedereen ziet dat de wereld in een rap tempo verandert. Kinderen komen al op veel jongere leeftijd in aanraking met Engels. Basisscholen moeten inspelen op deze ontwikkelingen.

Een aantal scholen is hier al druk mee bezig, weer andere scholen hebben al concrete plannen, een groot aantal scholen heeft al wel ideeën maar nog geen plannen, bij weer andere scholen liggen de prioriteiten op een ander vlak. Ook hier zijn er dus veel verschillen.

Deze activiteiten op het gebied van Engels in het basisonderwijs brengen andere problemen aan het licht. Hieronder een opsomming van deze problemen:

- Het kennisniveau van docenten die Engelse les geven in het basisonderwijs
- Differentiatie in het basisonderwijs
- Differentiatie in het voortgezet onderwijs
- Heel veel verschillende lesmethodes
- Onduidelijke kerndoelen
- Bij veranderingsprocessen gebrek aan: kennis, tijd, financiën, conflicten met huidige lesprogramma's
- Geen meetbaar eindniveau
- Geen goede eindtoetsen beschikbaar
- Geen overdracht van gegevens van basisschool naar voortgezet onderwijs
- Onbekendheid van basisschooldocenten met betrekking tot inhoud lessen voortgezet onderwijs
- Onbekendheid van docenten Engels voortgezet onderwijs met betrekking tot inhoud lessen basisschool
- Ontbreken van overlegstructuur tussen basisschool en voortgezet onderwijs

Het is nogal een klus om al deze problemen op te lossen. Dit kun je niet alleen op het bordje van de basisschool neerleggen. Er zal ondersteuning moeten komen vanuit diverse organisaties, het voortgezet onderwijs, hbo's, universiteiten en zeker niet in de laatste plaats van de overheid.

Zeker als de overheid een van de adviezen van het Platform Onderwijs2032 wil opvolgen, namelijk dat Engels naast Taal en Rekenen een kernvak moet worden op de basisschool.

Nader onderzoek is zeker nog nodig. Hier kun je denken aan een onderzoek naar de opbrengsten van het Engels zoals dat nu gegeven wordt, de aansluiting van lesmethodes basisonderwijs op lesmethodes voortgezet onderwijs, kennisniveau docenten basisonderwijs (wat is minimaal per groep nodig?), overdracht gegevens leerlingen van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs.

Basisscholen in de gemeente Oss zijn nog niet (allemaal) "ready for the future". Maar gelukkig ben ik er tijdens mijn hele onderzoek wel achter gekomen dat er in het onderwijs hele enthousiaste mensen werken, mensen die vooruit willen. Ook ouders en kinderen zijn enthousiast over het onderwijs.

9. REFLECTIE EN AANBEVELINGEN

9.1. Reflectie

Het is een flinke klus geweest om dit profielwerkstuk te maken, maar ook erg leuk en leerzaam.

Zo heb ik geleerd dat bij het doen van een onderzoek het ontzettend belangrijk is om de juiste hoofd- en deelvragen te bepalen. Hier heb ik vooral in het begin nogal mee geworsteld.

Uiteindelijk zou ik een volgende keer mijn hoofdvraag wat specifiekere formuleren en een kleiner deelgebied kiezen.

Daarnaast heb ik ook nog veel geleerd over allerlei onderzoeksvormen:

- Het uitvoeren van online enquêtes: ook hierbij is weer het formuleren van de vragen enorm belangrijk. Een flinke opsteker was de respons op mijn enquêtes. Daarbij moet worden opgemerkt dat ik niet tevreden ben over de enquête die ik gemaakt hebt voor de tweedeklassers van het voorgezet onderwijs. Er ontbrak een belangrijke vraag, nl.: In welke groep ben je met Engels begonnen? Doordat deze vraag niet gesteld is, kon ik geen verband leggen tussen aantal jaren Engels en het punt op het eindrapport van de brugklas. Ook had ik geen rekening gehouden met het feit dat veel brugklasleerlingen van buiten de gemeente Oss komen (Heesch, Vinkel, Nistelrode).
- Het afnemen van interviews: zeker de eerste interviews waren erg spannend. Belangrijk hierbij is dat je snel kunt inspelen op de antwoorden die gegeven werden. Het afnemen van interviews is een manier om meer diepgang te krijgen en om snel heel veel informatie te krijgen.
- Literatuuronderzoek: vooral op internet is veel informatie te vinden, maar je moet wel kritisch zijn op de bron.

De keuze om dit profielwerkstuk alleen te maken en niet met een groepje, is in mijn ogen nog steeds de juiste keuze geweest. Op deze manier kon ik zelf de diepgang bepalen, zelf de hoeveelheid tijd indelen en ben uiteindelijk ook zelf verantwoordelijk voor mijn profielwerkstuk. Dit is belangrijk voor mij omdat het ook een voorbereiding is voor mijn vervolgopleiding: docent Engels.

Als derde heb ik weer extra mogelijkheden ontdekt in programma's Word en Excel.

Tot slot heb ik erg veel geleerd over het basisonderwijs, in het bijzonder over alles wat met het vak Engels te maken heeft. Dit was veel uitgebreider dan dat ik vooraf ingeschat had.

Ik hoop dat dit profielwerkstuk de basisscholen, maar ook de middelbare scholen, helpt om Engels "future-proof" maken. In de aanbevelingen staan tips en suggesties van mijn kant.

9.2. Aanbevelingen

Onderstaande aanbevelingen en tips zijn bij mij tijdens het maken van het profielwerkstuk naar voren gekomen. Hierbij is geen rekening gehouden met allerlei problemen die zich natuurlijk wel in de praktijk voordoen (tijd, geld, belasting docenten etc.).

- Meer overleg tussen docenten Engels op de basisschool en middelbare school. Neem eens een kijkje in de keuken van de ander en kijk wat er op het menu staat. Hiermee wil ik zeggen: zorg je dat je bekend raakt met de manier van werken, de methodes en verwachtingen over en weer. Je kunt dit bijv. doen door door "it's cool to adopt a school". Koppel scholen uit het voortgezet onderwijs aan basisscholen. Een andere manier is bijv. een studiedag organiseren speciaal voor docenten Engels in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs.
- Voor directies van basisscholen: het is raadzaam om het niveau van de docenten op het gebied van Engels onafhankelijk te laten testen (indien dit nog niet gebeurd is). Inventariseer de opleidingsbehoefte in het team.
- Aanvullende opleiding voor basisschool leerkrachten indien noodzakelijk.
- Niveau van leerkrachten op peil houden door herhalingscursussen. Wellicht kunnen leerkrachten van het vo hier een rol in spelen.
- Een leerlingvolgsysteem op de basisschool zodat informatie ook beschikbaar is voor docenten van het voortgezet onderwijs.
- Op voortgezet onderwijs scholen een niveautoets invoeren die het niveau van toekomstige brugklasleerlingen test. Deze toets zou voor de zomervakantie moeten plaatsvinden als de leerling nog op de basisschool zit. Op basis van de resultaten zou de toekomstige school rekening kunnen houden met de indeling van klassen. Kinderen die er echt uitspringen zou je gezamenlijk in een soort plus-klas Engels kunnen zetten. Dit voorkomt verveling en demotivatie van leerlingen. Deze klassen zou je iets groter kunnen maken, klassen met leerlingen met een wat lager niveau zou je wat kleiner kunnen maken.
- Ook de overheid zal in beweging moeten komen:
 - Aanpassen van de kerndoelen. Meer concreet maken. Daarnaast ook een eindniveau vaststellen voor (minimaal) groep 8 dat SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden) is. Mogelijk kan Engels ook opgenomen worden in de CITO-toets.
 - Het minimale niveau van een docent basisonderwijs per groep vastleggen (net zoals in het voortgezet en hoger onderwijs)
 - Minimaal aantal uren les per groep vastleggen (zodat iedereen voldoende tijd aan Engels besteed en je een meer gelijkwaardig eindniveau krijgt).
 - Zorgen voor financiële middelen om allerlei veranderingen uit te kunnen voeren (belangrijk hierbij is opleiding van basisschool docenten.
 - Op korte termijn een duidelijke keuze en richting bepalen hoe om te gaan met Engels in het basisonderwijs
- Het maken van een plan van aanpak voor vervroegen startmoment Engels is een mooie opdracht voor pabo-studenten. Dit kan basisscholen op verschillende manieren helpen (vinden van de juiste richting, tijd, financiën).

- Garanderen dat afstudeerders van de pabo het juiste niveau hebben door als exameneis toe te voegen dat ze een certificaat Engels op bepaald ERK-niveau (B2 of C1) moeten halen.
- Voor scholen die echt werk willen maken van het vervroegen van startmoment waarop Engels wordt gegeven is het belangrijk dat zij een goede basis leggen. Hieronder een soort van stappenplan dat ik zelf bedacht heb.

Vorbereiding:

- Stel een werkgroep samen.
- Zorg voor een breed draagvlak onder de leerkrachten (zij moeten het uiteindelijk uitvoeren). Dit is het belangrijkste!
Informeer ook ouders over de plannen.
- Breed oriënteren (workshops, congressen, literatuur)
- Kijk eens bij een collega-basisschool die dit proces al heeft doorlopen of er nog mee bezig is. Je kunt veel van elkaar leren.
- Praat eens met scholen uit het voortgezet onderwijs: wat wordt er bij de verschillende richtingen verwacht, wat is belangrijk, hoe geven zij les, hebben zij nog advies, etc. Durf te vragen!
- Wat kun je eventueel gezamenlijk doen met andere basisscholen (besparen tijd en kosten)?
- Waar kun je hulp en advies krijgen.
- Maak de definitieve beslissing: go or no go.

Invoering:

- Maak een stappenplan en tijdsplanning. Een voorbeeld van een stappenplan voor de invoering van vvto kun je lezen in "Stap in de wereld. Start in de wereld van vroegtalenonderwijs: Stappenplan" (<https://www.epnuffic.nl/publicaties/vind-een-publicatie/stap-in-de-wereld-starten-met-vroeg-vreemdetalenonderwijs-stappenplan.pdf>)
- Evalueer regelmatig en koppel dit terug naar het team en ouders (bijv. door middel van een "newsflash").
- Stel je einddoel vast: wat moet het uiteindelijke resultaat van je inspanningen zijn.
- Durf keuzes te maken als de situatie daar om vraagt.
- Stap voor stap te werk gaan, gefaseerd invoeren.
- Na afronding van het project: vier je succes!

10. BIJLAGEN

10.1. Enquête basisscholen

Engels in het basisonderwijs

Veel succes met het invullen van de enquête.

Als u klaar bent met het invullen dan graag op de button "gereed" drukken.

U kunt de enquête dan afsluiten met het kruisje.

Bedankt voor uw medewerking!

Nikki van Druenen

Graag onderstaande gegevens invullen.

Er zullen geen persoonsgegevens of namen in de enquête genoemd worden

Naam basisschool

Naam invuller enquête

Functie

Aantal leerlingen

Vanaf welke groep wordt op uw school Engels gegeven? *

☐ Groep 1	☐ Groep 5
☐ Groep 2	☐ Groep 6
☐ Groep 3	☐ Groep 7
☐ Groep 4	☐ Groep 8

Wie geeft op uw school de Engelse les? *

- ☐ Eigen leerkracht
- ☐ Vakleerkracht
- ☐ Native speaker

☐

Als het vak Engels door de eigen leerkracht wordt gegeven, zijn deze leraren dan vooraf getoetst om hun niveau te bepalen? *

- ☐ ja
- ☐ nee

Hebben de leerkrachten aanvullende cursussen gevolgd? *

- ☐ ja
- ☐ nee

Gebruikt u verschillende lesmethodes voor onder- en bovenbouw? *

- ☐ ja
- ☐ nee

Welke lesmethode(n) worden op uw school gebruikt? *

☐ Backpack gold	☐ Just do it!	☐ Take it easy
☐ Fun	☐ Little bridge	☐ The language factory
☐ Groove.me	☐ My name is Tom	☐ The team
☐ Hello world	☐ Overig	☐ The team (2e editie)
☐ iPocket	☐ Playtime	☐ Your own English
☐ Join in	☐ Real English	☐ Geen methode
☐ Anders: ____		

Hoeveel tijd wordt er gemiddeld per week, per groep, aan Engels besteed (aantal minuten in cijfers weergeven. Indien er geen Engels wordt gegeven, svp "0" invullen in de kolom aantal minuten. *

	aantal minuten
Groep 1	<input type="text"/>
Groep 2	<input type="text"/>
Groep 3	<input type="text"/>
Groep 4	<input type="text"/>
Groep 5	<input type="text"/>
Groep 6	<input type="text"/>
Groep 7	<input type="text"/>
Groep 8	<input type="text"/>

Hoeveel tijd van de les wordt de Engelse les in het Engels gegeven? *

- ☐ Minder dan 25%
- ☐ 25% tot 50%
- ☐ 50% tot 75%
- ☐ 75% tot 100%

Welke onderdelen van de Engelse taal worden tijdens de lessen behandeld? *

	Luisteren	Spreeken	Lezen	Schrijven/spellen	Grammatica	Woordjes	Geen Engels
Gr.1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gr.2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gr.3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gr.4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gr.5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gr.6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gr.7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gr.8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Zijn er per groep einddoelen gesteld? *

- ☐ ja
- ☐ nee

Hoe worden vorderingen getoetst? *

- ☐ Mondeling
- ☐ Schriftelijk
- ☐ Mondeling en schriftelijk
- ☐ Er wordt niet getoetst

Wat voor toetsmateriaal wordt op uw school gebruikt? *

- ☐ Anglia
- ☐ Cambridge
- ☐ Cito
- ☐ Me2!
- ☐ Methodegebonden toetsen
- ☐ Er wordt niet getoetst
- ☐ Eigen toetsen
- ☐ Anders

Zou u het instapmoment voor het vak Engels op uw school willen vervroegen? *

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ N.v.t.

Wilt u een kopie van het profielwerkstuk ontvangen? *

- ☐ Ja
- ☐ Nee

10.2. Enquête docenten Engels voortgezet onderwijs

Engels in het basisonderwijs

You can now start the survey, it will only take a few minutes.

After finishing this survey, please press the button "gereed".

Thanks in advance for your cooperation!

Kind regards,

Nikki van Druenen

Wat is uw naam? *

Hoe lang geeft u al Engels op het voortgezet onderwijs? *

 jaar

Geeft u ook Engels aan de onderbouw? *

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Volgt u het nieuws op het gebied van vroeg vreemde talen onderwijs? *

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Vanaf welke groep op de basisschool is het naar uw mening zinvol om te starten met Engels? *

- ☐ Groep 1
- ☐ Groep 2
- ☐ Groep 3
- ☐ Groep 4
- ☐ Groep 5
- ☐ Groep 6
- ☐ Groep 7
- ☐ Groep 8

Wie vindt u dat Engels op de basisschool moeten geven? *

- ☐ Eigen docent
- ☐ Vakleerkracht
- ☐ Native speaker
- ☐ Anders:

Wat is naar uw mening het minimale ERK-niveau dat een docent moet beheersen om Engels te geven op de basisschool? *

- ☐ B1
- ☐ B2
- ☐ C1
- ☐ C2

Bent u van mening dat het vak Engels in de Cito-toets moet worden opgenomen? *

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Geef per onderdeel aan wat u vindt van het gemiddelde aanvangsniveau in de brugklas *

	onvoldoende	matig	voldoende	ruim voldoende	goed	zeer goed	geen mening
Lezen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Luisteren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spreeken	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Woordenschat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Schrijven/spellen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Grammatica	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Merkt u iets van niveau verschillen in de onderbouw? *

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

Indien u de vorige vraag met 'ja' beantwoord hebt, heeft dit volgens u dan te maken met de kwaliteit van het Engels op de basisschool *

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening
- ☐ Vorige vraag niet met 'ja' beantwoord

Zijn de grote niveau verschillen uit de onderbouw ook nog in de bovenbouw merkbaar? *

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

Ik zou graag nog een aantal interviews willen houden met docenten uit het voortgezet onderwijs. Zou u hier aan mee willen werken? *

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Wilt u een kopie van mijn profielwerkstuk ontvangen? *

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Als nog ideeën, tips, goede artikelen en verslagen hebt m.b.t. het onderwerp Engels op de basisschool, dan kunt u deze hieronder vermelden. Bedankt hiervoor!

10.3. Enquête tweede klas leerlingen voortgezet onderwijs

gels in het basisonderwijs

Uitnodiging

Hallo,
Mijn naam is Nikki van Druenen en ik zit in 5 Havo van het Mondriaan (na ook op het Stadion te hebben gezeten). In Januari 2017 moet ik mijn profielwerkstuk inleveren, en daar heb ik jullie hulp hard bij nodig.

Hoe??

Je zou me enorm helpen door een korte vragenlijst in te vullen. Als je klaar bent klikt dan op de knop "verzenden". Het kost je maar een paar minuten. De vragenlijst is anoniem en gegevens worden alleen in mijn profielwerkstuk verwerkt

Bedankt voor je hulp!

Groetjes,

Nikki van Druenen

Op welke Basisschool heb je gezeten? *

Hoeveel keer per week kreeg je Engels in groep 7 en groep 8? *

	1 keer	2 keer	3 keer	4 keer	5 keer	0 keer
groep 7	☐	☐	☐	☐	☐	☐
groep 8	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Welke onderdelen van Engels heb je op de basisschool gehad?

Je mag bij deze vraag meerdere antwoorden aanklikken. *

- ☐ Lezen
- ☐ Luisteren
- ☐ Spreken
- ☐ Schrijven/spellen
- ☐ Grammatica
- ☐ Woordjes

Geef per onderdeel aan hoe moeilijk/makkelijk je het op dit moment vindt.

Hierbij is 1 heel erg moeilijk en 10 heel erg makkelijk *

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Lezen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Luisteren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spreken	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Schrijven/spellen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Grammatica	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Woordjes	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒

Wat was je cijfer voor Engels op het eindrapport van de brugklas?
Een cijfer achter de komma. *

10.4. Uitwerking interviews vertegenwoordigers basisscholen

10.4.1. Basisschool 1

In de enquête heeft u aangegeven dat de eigen leerkracht de Engelse les verzorgd. Is dit een bewuste keuze geweest?

Op het moment dat de keuze is gemaakt was dit bewust. Het is het uitgangspunt dat de leerkrachten les geven. Of ze allemaal voldoende geschoold zijn is een tweede. Ik heb geen financiën om een vakleerkracht in dienst te nemen. Als ik deze wel zou hebben, zou ik afwegingen moeten maken en prioriteiten stellen.

In de enquête heeft u aangegeven dat leraren vooraf niet getoetst zijn. Was u al bekend met hun niveau m.b.t. Engels?

Ik ben niet altijd bekend met het niveau. Ik ga er van uit dat ze een HBO opleiding hebben gehad en hun Engels voldoende is om met de kinderen te werken. De leraren geven verschillen aan wat betreft hun niveau. Daarom hebben we een methode waarin native speakers betrokken worden met de klas via het digibord, dit is wel een noodgreep.

Blijkt uit de praktijk dat dit niet nodig is?

Het zou wenselijk zijn dat de leraren getoetst worden op hun niveau. Ik zou het wenselijk achten. Als je de lat hoog wilt leggen, dan moet je dat wel doen. Als we de native speaker willen vervangen door de eigen leerkrachten, dan zouden we een hoop moeten doen. Voorbeeld van twee leerkrachten die met een Ierse ouder een gesprek moesten voeren. De ene kon het wel, de andere niet.

Zou u alsnog het niveau van de leerkrachten willen toetsen?

Ja, als je bepaalde doelen wilt bereiken met de Engelse les. Wel belangrijk voor de uitstraling naar buiten toe. Maar dan zijn we wel heel wat stappen verder.

Is er vanuit de leerkrachten ooit de vraag geweest om aanvullende cursussen?

Nee, een leerkracht heeft wel ooit aangegeven dat er wat miste in zijn ontwikkeling, maar daar hield het ook bij op.

Hoe bent u tot de keuze voor de lesmethode gekomen?

We hebben gekozen voor de methode om zo de native speaker in de klas te halen. De methode wordt regelmatig gecontroleerd en bijgewerkt. Tussentijds zijn er ideeën geweest van mensen die iets hebben gezien van andere methodes. De leraren gebruiken deze ideeën naast de methode Take it easy. Ook wordt gebruik gemaakt van muziek. Belangrijk dat het kinderen aanspreekt.

In de les wordt 25% - 50% Engels gesproken.

Gebeurt dit voornamelijk m.b.v. het digibord of is het meestal de leerkracht die aan het woord is?

Dat is lastig te beantwoorden. Het antwoord in de enquête is een grove inschatting. Het is moeilijk om het Engels op school te monitoren. We hebben een leerkracht die zich hier in specialiseert, maar die is al enige tijd afwezig. We willen het Engels beter monitoren, maar dit staat nog in de kinderschoenen.

Het is wel in de jaarplannen opgenomen om Engels op een hoger niveau te brengen. Wens tot verder ontwikkelen is er zeer zeker.

**Is differentiatie bij het vak Engels moeilijk in de praktijk te brengen?
Zou u dit nog uit willen breiden?**

Het Engels zit in veel dingen verweven. Als je net als op het voortgezet onderwijs tweetalig onderwijs hebt, dan worden alle vakken gegeven in het Engels. Zo ver zijn wij echter nog niet. Als de leraren vaardiger zijn, zouden andere lessen als bijvoorbeeld gym een keer in het Engels gegeven kunnen worden.

**Waarop zijn de einddoelen gebaseerd? Staan deze bijv. in de
lesmethode aangegeven?**

Het is een beetje een mix (overheid en methode). Er liggen einddoelen van het SLO en de methodemakers pikken hier de relevante dingen uit. Hierbij hebben scholen ook een bepaalde vrijheid. Vooral de werkgroep moet gaan bepalen wat we willen. Er is ook veel overleg met het vo om de aansluiting makkelijk te laten verlopen. Hier zijn wat verschillen van mening over. Tussen basisscholen geen overleg, wel in het samenwerkingsverband waar wij bij horen.

Zou u ook nog mondelinge vaardigheden willen toetsen?

Het is mogelijk, maar wil je dat al? Er is wel iets voor te zeggen. Er zijn nog veel andere dingen waar je het accent op kan leggen. We zijn een hoop bezig met taal en rekenen. Maar in de loop der tijd is er veel veranderd. Engels is taal nummer 1. Het is belangrijk dat kinderen dit meer krijgen om ze goed voor te bereiden op de toekomst. Belangrijk voor studies, bedrijfsleven, de grenzen zijn open.

Waarom wilt u het instapmoment vervroegen?

Hier hadden wij verschillende redenen voor. Ten eerste is de beginsituatie van kinderen erg anders. Onze leraren uit groep 7 vonden dit een lastig instapmoment. Je moet niet denken dat kinderen vanaf hun 12^e meteen een taal moeten leren. Deze fout is in het verleden vaak gemaakt. Als de ontwikkeling spelenderwijs over verschillende levensfasen verspreid wordt, gaat de ontwikkeling beter. Onderzoek wijst ook uit dat een tweede taal moet meelopen in de ontwikkeling, dus op jongere leeftijd beginnen. Speels invoeren dan leg je de basis makkelijker.

Vanaf welke klas zou u Engels willen geven?

Al vanaf groep 1, maar het is nog niet vastgelegd in de jaarplannen. We hebben het er in ons team wel over. Wel plannen, wel werkgroep, maar nog in de kinderschoenen. Jammer dat dit ook vertraagd is omdat een belangrijke speler in de werkgroep ziek is.

Zijn hier al concrete plannen voor?

Zou u hierbij hulp willen van andere scholen die hier al ervaring mee hebben?

Zeker. Er zijn veel congressen in het onderwijs. Op een recent congres hadden we het over de 21st century skills waar Engels ook een rol speelt.

Er zijn heel veel voorbeelden van scholen die hier al ver mee zijn, en die ons goed kunnen helpen. Wij juichen dit toe.

Zijn leerkrachten enthousiast over eibo?

Ja (aarzelend), leerkrachten hebben er wel last van dat ze veel moeten. Er komt een nieuw vakgebied bij. Je moet wel keuzes maken anders krijgen leerkrachten het benauwt als ze te veel vakken moeten geven.

Keuzes maken is veranderen, dat is lang niet altijd makkelijk. Veranderingen kosten tijd. Men moet ook zelf de belangrijkheid van het Engels beseffen.

Hoe reageren de kinderen op het feit dat ze een andere taal leren?

De kinderen vinden dit erg leuk. Veel volwassenen zijn zich niet bewust van wat zich afspeelt in de wereld van een kind. Tegenwoordig komen ze overal Engels tegen via tv en computerspelletjes. Als docent moet men zich bewust zijn van al die ontwikkelingen en ze hier in meenemen. Dat geldt voor alle dingen. Leerkrachten moeten zich kunnen inleven in kinderen. Wij lopen soms achter de ontwikkelingen aan.

Hoe staan ouders van de leerlingen tegenover Engels in het basisonderwijs?

Ouders juichen dit toe. Bij de vorige stap, Engels in groep 5, waren ze erg enthousiast. Maar de ouders zijn ook kritisch. Ze beseffen dat als er meer tijd aan Engels besteed gaat worden, er bij een ander onderdeel wat tijd af gaat. We moeten daarom goed kijken naar de belangrijkheid van de vakken. Ouders zouden niet vreemd opkijken als het instapmoment vervroegd wordt.

OVERIGE VRAGEN

Wat is uw mening m.b.t. de rol van de overheid als het gaat over eibo/vvto?

Bent u bijv. bekend met de kerndoelen, hebt u behoefte aan meer concrete kerndoelen, krijgt u voldoende informatie, krijgt u voldoende ondersteuning?

Ik hoop altijd dat het onderwijs in overleg is met de overheid en niet dat het van bovenaf wordt opgelegd. Soms hebben ministers of staatssecretarissen plannen die in de praktijk niet helemaal werken. Zeker nu de verkiezingen er volgend jaar maart weer aankomen. Alles is prima als het maar in overleg gaat. Belangrijk is dat je ook de financiële middelen en mogelijkheden krijgt.

De overheid heeft een onderzoek laten uitvoeren dat zich bezig dat gaat over het onderwijs voor de toekomst, hoe moet onderwijs in 2032 er uit zien. Het Platform Onderwijs 2032 die zich hiermee bezig houdt, heeft onlangs haar bevindingen gepresenteerd. Een van de adviezen is dat Engels in het basisonderwijs een kernvak moet worden. Bent u het hiermee eens? Zo ja/nee, waarom wel/niet?

Ja, maar dan wel volgens alle eerder genoemde criteria. Zeker belangrijk.

Is er binnen de gemeente Oss een soort van samenwerkingsverband/overleg tussen de basisscholen?

Een samenwerkingsverband boven de scholen 3006.

BOVO: veel afstemming tussen directeuren.

Educatieagenda, hier spreekt met over allerlei zaken met de gemeente.

Wordt eibo hier ook besproken?

Nee, dit wordt niet met de gemeente besproken.

Zou u dit een goed idee vinden?

Als het een kernvak wordt, zal het zeker wat hoger op de agenda moeten komen bij de verschillende overlegvormen.

Verder is dan samenwerking tussen basisschool en voortgezet onderwijs wel nodig. Als ik zie wat er gebeurt op het gebied van tweetalig onderwijs, dan zou ik hier zeker wel gebruik van willen maken. Verder is er meer duidelijkheid nodig tussen basisscholen en voortgezet onderwijs. We moeten veel meer van elkaar weten, wat doen we, wat verwachten we?

Dezelfde vraag, maar dan nu voor overleg tussen basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs.

Zo ja, is eibo een onderdeel van gesprek?

Zo nee, zou u dit een goed idee vinden?

1x per jaar een conferentie tussen primair onderwijs en vo. Hier bespreken we met elkaar hoe de overgang gaat. Wat verwachten we van elkaar? Dit jaar stond het onderwerp huiswerk hoog op de agenda. Engels heeft ook op de agenda gestaan, maar zou er wat mij betreft weer op mogen.

Is er een overdracht van basisschool naar scholen vo m.b.t. niveau Engels eind groep 8?

Nee, niet specifiek voor het vak Engels.

Idee: leerkrachten van scholen voor voortgezet onderwijs verzorgen bijv. een soort opfriscursus voor leerkrachten basisonderwijs. Zou u hier gebruik van maken?

Goed idee, afhankelijk van de invoering en plannen m.b.t. eibo.

Wilt u zelf nog iets toevoegen aan dit gesprek?

Goed beslagen ten ijs gekomen. Dit werd al opgemerkt in de enquête en de brief. Daarom ook toegestemd in een gesprek. Dit gesprek heeft ook weer gezorgd voor verder nadenken over het onderwerp eibo.

10.4.2. Basisschool 2

In de enquête heeft u aangegeven dat eigen leerkracht de Engelse les verzorgd. Is dit een bewuste keuze geweest?

Het is in zoverre een bewuste keuze geweest dat dat het beleid van school is. School heeft gekozen voor de eigen leerkracht. Het is niet als begroting opgenomen in het jaarbudget.

In de enquête heeft u aangegeven dat leraren vooraf niet getoetst zijn. Was u al bekend met hun niveau m.b.t. Engels?

Blijkt uit de praktijk dat dit niet nodig is?

Zou u alsnog het niveau van de leerkrachten willen toetsen?

Nee, er is nooit op niveau getoetst. Er wordt gewoon verwacht dat je het niveau dat je in groep 7 moet beheersen, dat je dat ook hebt. Hiermee zeg ik niet dat dit ook zo is. Het is misschien wel nodig om te toetsen. Zou best zelf getoetst willen worden en ook aanvullende cursussen willen hebben. En met mij wel meer docenten.

Is er vanuit de leerkrachten ooit de vraag geweest om aanvullende cursussen?

Vorig jaar is er in het team een enquête gehouden, ook omdat we op zoek zijn naar een andere lesmethode. Daarin werd wel aangegeven dat docenten het niveau van Engels wel graag verbeterd zien en dat men graag bijgeschoold zou willen worden. Tijd is wel weer een punt.

Hoe bent u tot de keuze voor de lesmethode gekomen?

We hebben een hele oude methode, misschien wel 15 jaar oud. Nooit geen prioriteit geweest, nu wel. Er zijn leraren die vinden dat er meer prioriteit aan het Engels moet worden gegeven. Zeker in deze tijd.

Bent u tevreden over de lesmethode? Wat vindt u goed, wat kan beter?

Het ziet er ouderwets uit, spreekt kinderen niet aan, helemaal uit de tijd, niet meer beeldend voor kinderen.

In de les wordt 25% - 50% Engels gesproken.

Gebeurt dit voornamelijk m.b.v. het digibord of is het meestal de leerkracht die aan het woord is?

Fifty-fifty.

Is differentiatie bij het vak Engels moeilijk in de praktijk te brengen?

Zou u dit nog uit willen breiden?

We doen het nooit, ik denk dat ik het zelf wel moeilijk zou vinden. Kinderen vinden het wel leuk denk ik. Wellicht ook weerstand binnen het team omdat we ook goed les willen geven in Nederlands en rekenen. Gaat voor deze school te ver.

Waarop zijn de einddoelen gebaseerd? Staan deze bijv. in de lesmethode aangegeven?

In de methode staan de doelen. Die zijn ook redelijk gebaseerd op de TULE doelen.

Zou u ook nog mondelinge vaardigheden willen toetsen?

Toetsen zou voor mij niet hoeven, maar ik zou wel willen dat de leerlingen het Engels praten meer zouden durven.

Waarom wilt u het instapmoment vervroegen?

In verband met de internationalisering van de wereld. Ze komen overal Engels tegen, dus het hoort wel bij deze tijd.

Vanaf welke klas zou u Engels willen geven?

In de enquête hebben we dit al gevraagd, in het team ligt de voorkeur bij groep 5. Reden is ook dat we veel belang hechten aan goed Nederlands, spelling. Vanaf groep 1 kun je al wel beginnen met liedjes, spelenderwijs leren.

Zijn hier al concrete plannen voor?

Nee nog geen concrete plannen. Wel enquête gehouden. We hebben er ook het budget nog niet voor. We zijn hiervoor pas aan de beurt in 2017/2018.

Zou u hierbij hulp willen van andere scholen die hier al ervaring mee hebben?

Als wij er van kunnen leren dan wel.

Zijn leerkrachten enthousiast over eibo?

Ja, met de kanttekening dat sommigen wel twijfelen over hun niveau.

Hoe reageren de kinderen op het feit dat ze een andere taal leren?

Enthousiast, erg leuk, trots.

Hoe staan ouders van de leerlingen tegenover Engels in het basisonderwijs?

Dit hebben we ook in de enquête gevraagd. Positief, de meerderheid zou het fijn vinden als het instapmoment vervroegd zou worden. Niet specifiek om een groep gevraagd.

OVERIGE VRAGEN

Wat is uw mening m.b.t. de rol van de overheid als het gaat over eibo/vvto?

Bent u bijv. bekend met de kerndoelen, hebt u behoefte aan meer concrete kerndoelen, krijgt u voldoende informatie, krijgt u voldoende ondersteuning?

Ik ben op de hoogte van de kerndoelen omdat ik in de werkgroep zit, maar ik denk dat niet iedereen op de hoogte is van de kerndoelen. Deze zijn erg gericht op spreken. Van de overheid zou ik graag meer ondersteuning zien op het gebied van aanvullende cursussen voor leraren of voor het inhuren van een vakleerkracht of native speaker. Zo kom je toch telkens weer terug op het vlak van beschikbaarheid geld.

De overheid heeft een onderzoek laten uitvoeren dat zich bezig dat gaat over het onderwijs voor de toekomst, hoe moet onderwijs in 2032 er uit zien.

Het Platform Onderwijs 2032 die zich hiermee bezig houdt, heeft onlangs haar bevindingen gepresenteerd. Een van de adviezen is dat Engels in het basisonderwijs een kernvak moet worden.

Bent u het hiermee eens? Zo ja/nee, waarom wel/niet?

Ja, want Engels is heel belangrijk in de wereld. Nee, omdat het misschien rooster technisch heel moeilijk is. Ik weet niet of het haalbaar is. Je zou dan andere dingen moeten laten vallen of meer uren moeten gaan maken.

Is er binnen de gemeente Oss een soort van samenwerkingsverband/overleg tussen de basisscholen?

Zo ja, wordt eibo hier ook besproken?

Zo nee, zou u dit een goed idee vinden?

Zover ik weet niet, maar het zou zo maar kunnen.

Als het er is, zou ik wel willen weten dat het er is. Dan samen met school bekijken wat we ermee gaan doen.

Dezelfde vraag, maar dan nu voor overleg tussen basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs.

Zo ja, is eibo een onderdeel van gesprek?

Zo nee, zou u dit een goed idee vinden?

Niet dat ik weet. Ik denk dat de middelbare scholen er van uitgaan dat de basisscholen de kerndoelen halen. Daar beginnen ze vaak weer opnieuw. Zou goed zijn een overleg, wordt duidelijker waar we aan moeten werken. Duidelijke doorgaande lijn op het gebied van Engels.

Is er een overdracht van basisschool naar scholen vo m.b.t. niveau Engels eind groep 8?

Nee, alleen een algemeen leerlingenrapport.

Idee: leerkrachten van scholen voor voortgezet onderwijs verzorgen bijv. een soort opfriscursus voor leerkrachten basisonderwijs. Zou u hier gebruik van maken?

Ik denk dat 80% wel een opfriscursus zou willen. Ikzelf in ieder geval wel.

Wilt u zelf nog iets toevoegen aan dit gesprek?

Ik ben wel benieuwd wat er gaat gebeuren met de conclusies uit je rapport en ik vond het leuk en interessant om mee te werken. Je wordt er zelf ook nooit dommer van.

10.4.3. Basisschool 3

In de enquête heeft u aangegeven dat de eigen leerkracht de Engelse les verzorgd. Is dit een bewuste keuze geweest?

Niet opgeleid zoals op het vo, maar wel een onderdeel op de Pabo.

In de enquête heeft u aangegeven dat leraren vooraf niet getoetst zijn. Was u al bekend met hun niveau m.b.t. Engels?

Nee.

Blijkt uit de praktijk dat dit niet nodig is?

Het niveau van de leerkrachten is voldoende voor de basisschool. Voldoet aan de kerndoelen van het ministerie.

Zou u alsnog het niveau van de leerkrachten willen toetsen?

Toetsen op zich is niet belangrijk. Het is wel heel anders als je het vergelijkt met vvto-scholen. Dat is een andere visie en dan mag je ook een ander niveau verwachten.

Is er vanuit de leerkrachten ooit de vraag geweest om aanvullende cursussen?

Nee. Je kiest als basisschool duidelijk voor een richting vanuit je visie op onderwijs. De ene richt zich op de talen, de andere kiest voor een ander vlak.

Hoe bent u tot de keuze voor de lesmethode gekomen? Bent u tevreden over de lesmethode? Wat vindt u goed, wat kan beter?

Voor alle vakken worden altijd een aantal stappen genomen als je voor een nieuwe lesmethode kiest. Eerst ga je je oriënteren, welke zijn er, gesprekken met uitgeverijen, kijken wat wij zoeken. Het team wordt meegenomen in de keuze. Op zich wel tevreden over de methode.

In de les wordt 25% - 50% Engels gesproken.

Gebeurt dit voornamelijk m.b.v. het digibord of is het meestal de leerkracht die aan het woord is?

Beide, 50/50. Van de kinderen wordt verwacht dat zij wel de vragen beantwoorden. Kinderen komen al veel in aanraking met Engels, zijn daarom veel gemakkelijker om de taal over te nemen. Groot verschil met 10 jaar geleden. Voorbeeld van Dora met Engelse taal er door heen. Spelenderwijs leren. Veel in aanraking met het Engels thuis.

Is differentiatie bij het vak Engels moeilijk in de praktijk te brengen? Zou u dit nog uit willen breiden?

Op dit moment alleen Engelse les. Door middel van het projectmatig werken willen wij vakken met elkaar verbinden. Dit geldt niet alleen voor de Engelse taal, maar voor alle vakken.

Vanaf welke klas zou u Engels willen geven? Zijn hier al concrete plannen voor?

Vanaf groep 5. Nog geen concrete plannen, men moet keuzes maken.

Zou u hierbij hulp willen van andere scholen die hier al ervaring mee hebben?

De reden om het instapmoment te vervroegen is dat je ziet dat kinderen op steeds jongere leeftijd in aanraking met Engels komen. Wij hebben op dit moment veel contact met Engelse leraren op een van de middelbare scholen in de regio. Een aantal leerlingen gaat ook lessen volgen op die middelbare school. Iedereen begin op hetzelfde startmoment. Vreemd dat sommigen veel meer Engels hebben gehad. Er moet gekeken worden naar een betere aansluiting. We hebben ook contact met een vvto-school.

Zijn leerkrachten enthousiast over eibo?

Ja.

Hoe reageren de kinderen op het feit dat ze een andere taal leren?

Kinderen vinden het heel leuk, ze groeien er mee op, vinden het ook niet vreemd.

Hoe staan ouders van de leerlingen tegenover Engels in het basisonderwijs?

Ouders vinden het erg belangrijk. Soms vragen ouders om een extra taal (bij kinderen die meer aankunnen). Maatwerk. Steeds meer richting gepersonaliseerd leren. ICT helpt hier erg bij. Men werkt in de bovenbouw ook met tablets.

OVERIGE VRAGEN

Wat is uw mening m.b.t. de rol van de overheid als het gaat over eibo/vvto?

Bent u bijv. bekend met de kerndoelen, hebt u behoefte aan meer concrete kerndoelen, krijgt u voldoende informatie, krijgt u voldoende ondersteuning?

Geen behoefte aan extra ondersteuning. Duidelijk en helder, fijn dat je als school je eigen keuzes kunt maken.

De overheid heeft een onderzoek laten uitvoeren dat zich bezig gaat met het onderwijs voor de toekomst, hoe moet onderwijs in 2032 er uit zien. Het Platform Onderwijs 2032 die zich hiermee bezig houdt, heeft onlangs haar bevindingen gepresenteerd. Een van de adviezen is dat Engels in het basisonderwijs een kernvak moet worden. Bent u het hiermee eens? Zo ja/nee, waarom wel/niet?

Ja, het is heel belangrijk. Talen (ongeacht welke taal) zijn erg belangrijk voor de toekomst.

Is er binnen de gemeente Oss een soort van samenwerkingsverband/overleg tussen de basisscholen?

Overleg met het samenwerkingsverband waartoe wij behoren (13 scholen), iedere 2 weken. Ook veel overleg tussen de leerkrachten onderling. Hier wordt eibo ook besproken.

Is er een overdracht van basisschool naar scholen vo m.b.t. niveau Engels eind groep 8?

Nee, staat niet in het onderwijskundig rapport.

Idee: leerkrachten van scholen voor voortgezet onderwijs verzorgen bijv. een soort opfriscursus voor leerkrachten basisonderwijs. Zou u hier gebruik van maken?

Als leraren ongekwalificeerd zijn, dan moeten ze bijgespijkerd worden.

Wilt u zelf nog iets toevoegen aan dit gesprek?

Goed ingelezen en voorbereid.

10.4.4. Basisschool 4

In de enquête heeft u aangegeven dat de eigen leerkracht de Engelse les verzorgd. Is dit een bewuste keuze geweest?

Inherent aan de manier waarop wij werken. De leerkrachten geven alle lessen aan hun leerlingen. Als ze problemen ervaren kunnen ze ook vragen aan een andere leerkracht om lessen te wisselen. Dit is ook wel eens gebeurd, maar in principe geeft iedere leerkracht les aan zijn eigen klas.

In de enquête heeft u aangegeven dat leraren vooraf niet getoetst zijn. Was u al bekend met hun niveau m.b.t. Engels?

Blijkt uit de praktijk dat dit niet nodig is?

Zou u alsnog het niveau van de leerkrachten willen toetsen?

Nee, we gaan er van uit dat iedereen een voldoende mate beheersing heeft van Engels en dat de methode genoeg ondersteuning geeft (hulp van digibord en cd). Als de leerkracht niet erg goed is in zijn eigen spreekvaardigheid, dan heeft hij in ieder geval hulp van de methode.

Niveau waar je kinderen wilt laten uitstromen is belangrijk voor het niveau van de leerkrachten. Daaruit moet blijken of toetsing nodig is. We zijn nu in het stadium dat we aan het uitzoeken zijn welke richting we op gaan, hoe sluiten we het best aan op het vo, we willen ook naar een andere lesmethode. Er is een afstudeerder van de Pabo om dit uit te zoeken.

Is er vanuit de leerkrachten ooit de vraag geweest om aanvullende cursussen?

Ik weet dat niet precies omdat ik niet de directeur ben, er zijn wel twee leerkrachten die aanvullende opleiding op het gebied van Engels hebben gehad. Een van deze leerkrachten is ook nauw betrokken bij het onderzoek omdat hij wat meer feeling heeft met het Engels en ook wat meer diepgang wil zien.

Hoe bent u tot de keuze voor de lesmethode gekomen?

Methode was er al toen ik 7 jaar geleden kwam werken. Waarschijnlijk vergeleken met andere methodes. Wisselwerking op verschillende gebieden. Luisteren, schrijven, grammatica. Ook kritisch de ontwikkelingen van het moment gevolgd. Meer tweetalig onderwijs, vvt als profilering. We moeten goed nadenken over wat we willen en hoe we dit het beste kunnen realiseren

In de les wordt 25% - 50% Engels gesproken.

Gebeurt dit voornamelijk m.b.v. het digibord of is het meestal de leerkracht die aan het woord is?

Wisselwerking. Hangt ook een beetje af van de leerkracht. De ene spreekt liever zo veel mogelijk Engels, de ander liever Nederlands. Hangt ook gedeeltelijk af van het niveau van de leerkracht.

Is differentiatie bij het vak Engels moeilijk in de praktijk te brengen?

Zou u dit nog uit willen breiden?

Genoeg mogelijkheden. Keuze wordt nog niet heel erg bewust toegepast. Bij muziek gaat dat al wat automatischer, bij andere vakken is het nog niet zo natuurlijk. Zou wel een mooie zaak zijn.

Kunt u aangeven waarom u geen einddoelen heeft vastgelegd? Er wordt wel getoetst. Zou u ook nog mondelinge vaardigheden willen toetsen?

Ja, toen ik zelf groep 8 had deed ik dit ook. Zat niet in de methode. In de schriftelijke toetsen zit wel luistervaardigheid.

Geen einddoelen omdat we de toetsen bij de methode gebruiken. Einddoelen zijn ook afhankelijk van het startniveau voortgezet onderwijs. Vroeger begon men altijd op hetzelfde niveau, maar je merkt nu ook duidelijker dat die niveauverschillen ook nadelig kunnen zijn voor kinderen in het voortgezet onderwijs. Daarom zijn we nu goed aan het kijken hoe we die aansluiting zo goed mogelijk kunnen laten verlopen. Einddoelen per groep zouden hier behulpzaam bij kunnen zijn.

U gaf in de enquête aan n.v.t. bij de vraag of u het instapmoment zou willen vervroegen. Betekent dit dat u het instapmoment in groep 7 wilt houden?

Nee. Dat zijn we dus nu aan het bekijken. Het is niet aan mij om dit te beslissen. Wat wil het team, wat is er nodig om zo goed mogelijk aan te sluiten. De laatste jaren zijn er nogal wat andere zaken in het basisonderwijs bijgekomen, maar we moeten bewuste keuzes maken. Een kwestie van prioriteiten stellen. Zou vervroegen ook meer opleveren, of is groep 7/8 voldoende, is hier een belangrijke vraag bij.

U heeft een afstudeerstudent van de Pabo in dienst. Kunt u mij wat meer vertellen over haar afstudeeronderzoek? Deze vraag is beantwoord door de Pabo student.

Twee zaken. Aansluiten van Engels basisonderwijs naar Engels voortgezet onderwijs en het stukje visie, wat wil en kan het team. Uit theoretisch onderzoek dat ik heb gedaan, blijkt dat het bij de aansluiting toch vooral bij het vo ligt. Een taalportfolio zou een goed hulpmiddel kunnen zijn voor de overdracht. Ik heb me vooral gericht op wat wil het team, wat kan het team als het gaat om vvto. Om te kijken of het hier past.

Zijn leerkrachten enthousiast over eibo?

Ze zijn er nog lan niet allemaal even bekend mee. Welke mogelijkheden biedt het, wat kost het aan tijd, bijscholing. Dit moet nog verder uitgewerkt worden.

Hoe reageren de kinderen op het feit dat ze een andere taal leren?

Enthousiast, een van de populaire vakken.

Hoe staan ouders van de leerlingen tegenover Engels in het basisonderwijs?

Ik denk dat ze het tegenwoordig vrij normaal vinden. Bij ouders leeft wel de vraag of dit genoeg is voor aansluiting op het voortgezet onderwijs.

OVERIGE VRAGEN

Wat is uw mening m.b.t. de rol van de overheid als het gaat over eibo/vvto?

Bent u bijv. bekend met de kerndoelen, hebt u behoefte aan meer concrete kerndoelen, krijgt u voldoende informatie, krijgt u voldoende ondersteuning?

Ik denk dat het mooi zou zijn als het nog wat concreter gemaakt zou kunnen worden. Een minimaal niveau afspreken. Hoe duidelijker het omschreven is hoe beter. Scholen hebben dan nog de vrijheid om meer aan te bieden.

De overheid heeft een onderzoek laten uitvoeren dat zich bezig gaat met het onderwijs voor de toekomst, hoe moet onderwijs in 2032 er uit zien. Het Platform Onderwijs 2032 die zich hiermee bezig houdt, heeft onlangs haar bevindingen gepresenteerd. Een van de adviezen is dat Engels in het basisonderwijs een kernvak moet worden. Bent u het hiermee eens? Zo ja/nee, waarom wel/niet?

Op zich prima dat het een verplicht vak wordt. Het ligt dan wel aan de omschrijving, wanneer verplicht, en zo ja wat moet er dan geschrapt worden.

Is er binnen de gemeente Oss een soort van samenwerkingsverband/overleg tussen de basisscholen?

Zo ja, wordt eibo hier ook besproken?

Zo nee, zou u dit een goed idee vinden?

Ja, er is een overleg. Eibo besproken: vermoedelijk wel. Wij zijn 1 van de dertien scholen binnen een stichting. Binnen het directeurenoverleg zal het vast en zeker wel besproken worden. Er is ook overleg tussen primair en voortgezet onderwijs en tussen het openbaar onderwijs en onze stichting. Maar wat er precies wordt besproken, daar heb ik geen zicht op.

Dezelfde vraag maar dan nu voor overleg tussen basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs.

Zo ja, wordt eibo hier ook besproken?

Zo nee, zou u dit een goed idee vinden?

Ja, zie vorig antwoord. Weet niet of er eibo besproken wordt. Het is juist de plek waar het besproken zou moeten worden. Er zou overleg over startniveau moeten plaatsvinden. Verwachtingen naar elkaar toe.

Is er een overdracht van basisschool naar scholen vo m.b.t. niveau Engels eind groep 8?

Nee, het zou een stukje extra in het onderwijskundig rapport kunnen zijn.

Idee: een soort opfriscursus voor leerkrachten basisonderwijs. Zou u hiervan gebruik willen maken?

Zou zeker niet verkeerd zijn. Wel goed kijken naar welke leerkrachten Engels geven, bij wie het nodig is. Zou zelf wel gebruik willen maken van een opfriscursus.

Wilt u zelf nog iets toevoegen aan dit gesprek?

Benieuwd naar de resultaten van het onderzoek. Vroeg ook om wat er nu al bekend was. Een stukje informatie gegeven, vooruitlopend op het profielwerkstuk.

10.4.5. Basisschool 5

Hoe lang wordt er op uw school al Engels gegeven vanaf groep 1?

Heeft u dit in stappen uitgevoerd?

Drie jaar geleden begonnen met een kwartiertje Engels uitproberen in groep 1 en 2. Daarna een aantal inspirerende ochtenden voor leraren bij studiedagen gehouden. Deze werden gegeven door docenten van de HAN in Nijmegen. Deze gaven allerlei leuke activiteiten in het Engels die je ook in je lessen op school kunt doen. Deze docenten zijn gespecialiseerd om teams te trainen met Engels te geven. Hier werden weer allerlei ideeën opgedaan die weer in de lessen uitgetest konden worden. Vorig jaar naar een half uur en sinds dit jaar naar 1 uur. In drie jaar opgebouwd, in de onderbouw. In de bovenbouw gaven we al langer Engels natuurlijk.

Keurmerk Talent:

Wanneer is het besluit genomen om voor het keurmerk Talent te gaan?

Eigenlijk geleidelijk aan. We zijn er veel mee bezig, scholing en we vonden het wel leuk om hiervoor ook beloond te worden. Volgend jaar willen we dan gekeurd worden.

Waarom hebt u hiervoor gekozen?

Beloning en profilering naar buiten toe naar ouders.

Wie zijn betrokken geweest bij dit besluit?

Directie, werkgroep, enquête leraren. Hier kwam uit dat 76% er voorstander van was om Engels vanaf groep 1 te geven. Zo'n 50% gaf aan een vvto-school te willen worden. We hebben het samen besloten.

Van welke instanties krijgt u hulp?

Het is puur wie je zelf benadert. We gaan regelmatig naar netwerkbijeenkomsten van het Europees Platform voor workshops en informatie. Verder krijgen we begeleiding van de HAN (zij voeren ook de keuring uit).

Hoe ga je verder als dit besluit is genomen? Bijv. informeren leerkrachten en consequenties voor hun, informeren ouders, samenstelling werkgroep etc. Wij hebben het team, MR geïnformeerd. Ouders zijn wel betrokken, maar ik weet niet of we ze officieel hebben geïnformeerd.

In welke fase van het proces zitten jullie nu?

Over een maand of vier de keuring laten doen in het nieuwe jaar.

Als u keurmerk C heeft gehaald, gaat u dan ook voor B en tot slot A?

Daar hebben we het nog niet over gehad, nog geen beeld van.

Hebt u nog tips voor scholen die nog met dit proces gaan beginnen.

Wat zijn tot nu toe valkuilen geweest, wat heeft u verrast etc.?

De tip is wel om veel draagvlak binnen het team te hebben, leraren enthousiast maken.. Veel studiedagen om zo leraren veel handvatten geven. Een van de valkuilen was toch wel dat leraren niet genoeg zelfvertrouwen hadden om Engels te spreken.

Verrast door het grote enthousiasme van de kinderen in groep 1 t/m 8.

Opleiding docenten:

U schrijft dat vorig schooljaar een groep van 15 leerkrachten heeft meegedaan aan een Cambridge cursus. Dit is een van de verplichte onderdelen die opgevolgd moeten worden om voor een keurmerk in aanmerking te komen.

Hebben ze hiervoor ook examen gedaan?

13 leraren voor B2 (9 geslaagd), 2 leraren voor C1 (allebei geslaagd)

Wat was de reactie van de leraren (moeilijk, makkelijk, leuk, niet leuk).

10 lessen van 2 uur gehad en veel thuis moeten doen. Ze vonden het heel moeilijk, maar wel leuk. Het viel ze echt tegen. De meeste mensen dachten dat ze veel beter waren. Vaak overschatting als het om Engels gaat. Was wel pittig. Ik heb zelf ook meegedaan met C1 en dacht ook dat ik dat makkelijk zou kunnen. Maar de teksten waren echt heel moeilijk.

Zijn er leraren bij die zich nu verder willen ontwikkelen op het gebied van Engels (bijv. hoger niveau Cambridge)?

Ja, nu weer 15 nieuwe collega's bezig. Ook collega's (2) die zijn nu bezig met C1 nadat ze vorig jaar B2 hebben gehaald.

Beleidsplan en visie:

Kunt u omschrijven wat de belangrijkste punten uit het beleidsplan zijn?

Kinderen worden ondergedompeld in het Engels bij de Engelse les. Geen Nederlands praten. Kinderen moeten zich vrij voelen om Engels te praten. In de bovenbouw merken we dat ze wat gereserveerder zijn, dat ze het spannend vinden. Zij hebben nog geen les gehad vanaf groep 1. Dat verschil merk je wel. Door het vroeg in te voeren willen we ook bereiken dat kinderen met steeds meer zelfvertrouwen Engels praten.

Is dit een kort- of lange termijn beleidsplan?

Een voor de korte termijn en een schoolplan waarin staat waar we over 4 jaar willen zijn. Daar is Engels ook in meegenomen.

Lesmethoden:

Ik zag in de enquête dat u 4 verschillende lesmethoden gebruikt?

Groove me: gebaseerd op muziek, groepen 1 t/m 8

Take it easy: doorlopende leerlijn, veel gebruik van digibord, groepen 1 t/m 8

British Council: spelletjes, liedjes en verhalen

My name is Tom: doorlopende lesmethode groepen 1 t/m 8, gebaseerd op niveau

Is dit een bewuste keuze geweest?

Wij hebben twee verschillende stromingen die ook in twee verschillende gebouwen zitten. De eerste stroming geeft op traditionele manier les. In de tweede stroming werken ze in units (1, 2, 3 bij elkaar, 4, 5 bij elkaar en 6, 7 en 8 bij elkaar). De leraren zijn ook coaches. Het is meer vrijer onderwijs waar de kinderen ook meer zelf bepalen waar ze mee bezig zijn.

Hierdoor besef je dat voor beide scholen soms andere methoden beter geschikt zijn.

1^e stroming onderbouw (1 t/m 4): my name is Tom

1^e stroming bovenbouw (5 t/m 8): Take it easy

2^e stroming onderbouw (1 t/m 4): my name is Tom

2^e stroming bovenbouw (5 t/m 8): Groove me

Bent u tevreden met de lesmethoden?

Take it easy zou wel een keer vervangen mogen worden, is verouderd.

Lestijd:

Het viel op dat in alle groepen 1 uur aan Engels besteed wordt, behalve in groep 3.

Komt dit omdat er kinderen in groep 3 leren lezen en dat daar op dat moment de focus op ligt, of heeft het een andere reden?

Dit is precies de reden, dit is ook wetenschappelijk bewezen. Het is beter voor de taalontwikkeling om in groep 3 een stapje terug te doen.

U geeft aan dat 75% tot 100% van de tijd de les in het Engels wordt gegeven. Is dan meestal "het digibord aan het woord" of de leerkracht?

Beide. Via digibord alleen maar Engels. Het doel is 100% maar daar zitten we nog niet aan. Moet langzamerhand groeien.

CLIL = Content Language Integrated Learning (= andere vakken worden ook in het Engels gegeven). Dit vind ik een heel interessante ontwikkeling. Eigenlijk sla je dan de weg in naar tweetalig basisonderwijs. Is dit ook een doel op langere termijn?

Nee, dat is niet een doel op langere termijn. We willen een vvto-school worden en geen tto. CLIL zit nog helemaal in de beginfase.

Binnenkort hebben de leraren hier een studiedag met uitleg over CLIL. Het is de bedoeling dat ze dan een les gaan voorbereiden.

Hoe zijn de ervaringen met CLIL?

Tot nu toe heel erg leerzaam en leuk. Vergt wel veel voorbereiding van de leerkracht, je moet alle termijn van dat vak ook kennen.

Vanaf welke klas wordt dit af en toe toegepast?

Vanaf groep 1 -2, maar nog helemaal in de beginfase. Dit schooljaar willen we 2 middagen CLIL geven. Het doel voor volgend jaar is 3 middagen.

De antwoorden uit de enquête geven aan dat Engels een belangrijke plaats bij u op school heeft. Er wordt schriftelijk getoetst, maar niet mondeling. Wat is de reden hiervan?

Wij hebben geen mondeling examen. Wel vanaf groep 5 een beoordeling op het rapport voor mondeling taalgebruik. Geen officiële toets, dat wordt te beladen.

Het Engels moet gewoon leuk zijn. In de onderbouw krijgen de kinderen een beoordeling voor inzet.

Is er een overdracht van basisschool naar scholen voortgezet onderwijs met betrekking tot het niveau Engels eind groep 8?

Nauwelijks. Ik werk wel heel veel samen met een middelbare school in de regio, maar vooral omdat we samen veel projecten doen, we kijken wat we voor elkaar kunnen betekenen. Geen uitwisseling qua niveau.

U bent hard bezig om het niveau van Engels bij de kinderen op uw school sterk te verbeteren. Nu is het nog zo dat in de brugklas elk kind op gelijk niveau begint. Wat vindt u hiervan?

Jammer en zonde. Als je kijkt hoeveel wij als basisschool moeten differentiëren. Het lijkt alsof dit op het vo helemaal verdwijnt. Wel leuk is dat vorig jaar 8 kinderen naar tweetalig onderwijs zijn gegaan, dat dat nu ook mogelijk is.

Als u vindt dat dit moet veranderen, waar moet dat dan gebeuren? Op het voortgezet onderwijs of op de basisscholen? Hebt u hier ook ideeën over?

Als je kijkt hoe snel de ontwikkelingen in het basisonderwijs en m.b.t. het Engels gaan, dan vind ik dat het vo hier ook iets mee zou moeten doen. Ze kunnen niet doorgaan om allemaal op gelijk niveau te beginnen. Leraren in het vo moeten meer inspelen op niveaus. Ze moeten in ieder geval in beeld brengen hoe ver iedereen is, soort instaptoets. Daarna bekijken hoe aanbod op niveau kan worden gegeven.

Zijn leerkrachten enthousiast over vvto?

De meeste leerkrachten zijn enthousiast. Je hebt natuurlijk altijd leraren die hier wat minder enthousiast over zijn omdat ze bijv. vinden dat de focus meer moet liggen op taal en rekenen, of omdat ze het zelf spannend vinden, onzeker over eigen vaardigheden.

Hoe vinden de kinderen het dat ze al vanaf groep 1 Engels krijgen?

Erg leuk, heel enthousiast. Dat hoor je van de ouders terug. Vooral omdat het spelenderwijs gaat. Tot 8 – 9 jaar zijn kinderen het meest ontvankelijk om een nieuwe taal te leren. Daarna wordt het meer vertalen. Hoe eerder je begint, hoe makkelijker het is.

Hetzelfde geldt voor de ouders. Zijn ouders hier enthousiast over? Op welke manier worden ze betrokken in het proces om een Talent keurmerk voor vvto te halen?

Wel erg enthousiast, blij dat kinderen zo vroeg Engels krijgen. Bij proces van het halen van het keurmerk zijn ze niet betrokken.

OVERIGE VRAGEN

Wat is uw mening m.b.t. de rol van de overheid als het gaat over eibo/vvto?

Bent u bijv. bekend met de kerndoelen, hebt u behoefte aan meer concrete kerndoelen, krijgt u voldoende informatie, krijgt u voldoende ondersteuning?

De kerndoelen zijn vrij vaag. Wat verplicht is is het geven van Engels vanaf groep 7.

Als het aan mij ligt zou dit vervroegd moeten worden naar groep 5. Groep 7 is te laat. Er komt veel meer Engels in de samenleving.

Je kunt het niet vergelijken met 20 jaar geleden. Je moet met de tijd mee gaan, als school en als overheid.

De overheid heeft een onderzoek laten uitvoeren dat zich bezig dat gaat over het onderwijs voor de toekomst, hoe moet onderwijs in 2032 er uit zien. Het Platform Onderwijs 2032 die zich hiermee bezig houdt, heeft onlangs haar bevindingen gepresenteerd. Een van de adviezen is dat Engels in het basisonderwijs een kernvak moet worden.

Bent u het hiermee eens? Zo ja/nee, waarom wel/niet?

Ik ben erg voor Engels en toch denk ik dat je scholen daar een eigen beslissing in moet laten nemen. De overheid moet dit niet opleggen. De school kan zelf best een keuze maken en ouders kunnen dan ook hun keuze maken. Engels moet naar mijn mening niet dezelfde status krijgen als Nederlands en rekenen.

Is er binnen de gemeente Oss een soort van samenwerkingsverband/overleg tussen de basisscholen?

Er is een samenwerkingsverband tussen scholen in het basisonderwijs, maar dat gaat niet over Engels. Scholen moet je vrij laten in hun keuze waar je je op wilt richten.

Er is ook wel overleg met vo, maar dat gaat ook niet over Engels.

Misschien is dat wel een goed idee, zeker als we hebben over differentiëren.

Wilt u zelf nog iets toevoegen aan dit gesprek?

Team enthousiast maken is belangrijk maar ook moeilijk.

10.5. Uitwerking interviews docenten Engels voortgezet onderwijs

10.5.1. Docent 1

Heeft u in het verleden wel eens les gegeven aan de onderbouw?

Ja in het verleden wel.

Wat merkt u van de verschillen in niveau in de klas?

- **Op welke gebieden (grammatica, spreken, lezen, luisteren, woordenschat, schrijven)?**
Er zijn hele grote verschillen. Dat komt omdat docenten van de basisschool niet allemaal de 1 uur in de week les geven. Sommige docenten doen dat wel, andere weer niet of niet regelmatig.
- **In vergelijking met voorgaande jaren (wordt dit meer/minder/blijft gelijk)?**
In de onderbouw weet ik niet of het meer/minder/gelijk blijft, maar ik hoor van mijn collega's dat er nog steeds veel verschillen zijn.
- **Zijn er verschillen tussen basisscholen?**
Ja, juist zijn er verschillen tussen basisscholen.

De meeste docenten geven in de enquête aan dat ze het niveau onvoldoende tot matig vinden. Toch zijn de punten aan het einde van de brugklas over het algemeen voldoende tot goed/zeer goed?

Hoe kunt u dit verklaren? Is het niveau van de lesstof misschien lager dan wenselijk?

Je verwacht dat brugklasleerlingen wat kunnen als ze al wat jaren Engels hebben gehad. Het verschil is toch heel erg groot. Je begint dan als docent toch weer op basisniveau. In de onderbouw zijn het vaak leerproefwerken, veel woordjes leren. In de bovenbouw gaat het meer om inzicht, en daar zie je dan vaak dat de punten kelderen. Het gaat dan vooral om leesvaardigheid, kijkvaardigheid, luistervaardigheid, schrijfvaardigheid, spreekvaardigheid. Daarom proberen wij nu in de onderbouw ook al luister- en leestoetsen te doen om ze te laten wennen.

Hoe gaat u om met grote niveauverschillen?

Ik neem geen leerlingen apart voor extra uitleg, dat kan wel bij de maatwerklessen. In de digitale leeromgeving kunnen kinderen zelfstandig op eigen tempo en niveau werken. Wel proberen te wisselen met kijken, luisteren, lezen, schrijven etc. Iedereen leert op een andere manier, met verschillende leerstijlen. Die probeer ik zoveel mogelijk aan te bieden. Grote klassen maken het ook moeilijk om extra aandacht te geven.

Krijgen minder presterende leerlingen bijles?

Via keuzevak uren. Ik geef wel aan waar de problemen liggen en dan geef ik wel sites op waar ze zelfstandig kunnen oefenen.

Krijgen zeer goede leerlingen extra uitdagingen aangeboden?

Je hebt wel de verdieping in de keuzevak uren, maar het is nog niet zo dat

deze leerlingen ander materiaal krijgen.

Bent u aan het begin van het schooljaar bekend met het niveau van de leerlingen?

Nee, maar dat merk ik snel genoeg. Dat zie ik wel binnen twee weken.

- **In dien nee:**
Zou u dit willen?
Nee → waarom niet?

Niet persé nodig. Je kunt op ons digitaal portaal zien hoe de resultaten in de voorgaande jaren waren, maar je merkt het vrij snel hoe het zit met het niveau, snel/langzaam, uitspraak etc.

Is er overleg met basisscholen met betrekking tot het vak Engels?

Ik denk het niet meer, in het verleden ook wel een paar keer geprobeerd, toen zijn basisscholen wel op bezoek geweest, hebben toen ook lessen mee gekeken. Er zijn wel basisschool bezoeken, maar die gaan meer over het algemeen. Geen overleg met docenten over Engels. Is op zich wel een goed idee, maar ik merk wel dat sommige basisscholen (niet allemaal) daar niet altijd op zitten te wachten (niet in eigen keukens laten kijken).

Bent u bekend met de inhoud van de lessen op de basisschool, hiermee bedoel ik dus op welk niveau men les geeft?

Nee, geen flauw idee. Ik neem aan dat dit heel basis is. Ik heb ooit wel eens wat methodes gezien. Maar dit komt natuurlijk ook omdat ik niet meer aan de onderbouw les geef.

Ik heb ook een enquête gehouden onder de basisscholen in de gemeente Oss. Ca. 75% heeft de enquête ook daadwerkelijk ingevuld. In deze enquête kwam naar voren dat

- **Op de meeste basisscholen de eigen leerkracht les geeft**
- **Dat er 2 scholen zijn waar de leerkrachten wel geschoold zijn/met scholing bezig zijn (dit zijn beide scholen die het Talent keurmerk hebben of hiermee bezig zijn, scholing is hierbij een verplicht onderdeel)**
- **Dat van de overige scholen de eigen leerkrachten geen extra scholing hebben gehad en ook niet op niveau zijn getoetst**

Wat zou u hieraan willen veranderen en waarom?

We hebben een keer een overlegmiddag gehad met basisschooldocenten. Daar merkte ik wel dat er veel verschil in Engels zat. Er waren docenten die een goed niveau hadden, maar anderen waren wat minder goed. Ik neem aan dat er op de Pabo wel aandacht aan Engels wordt besteed omdat ze daar natuurlijk ook les in moeten geven. Een FCE niveau zou men dan toch op zijn minst moeten hebben, ze moeten er uiteindelijk ook les in gaan geven.

Volgens de literatuur die ik gelezen heb, is het vvto (vroeg vreemde talen onderwijs vanaf groep 1) is lang niet altijd een succes. Soms is het verschil met scholen die in groep 7 beginnen met Engels minimaal. Wat zijn volgens u de basisvoorwaarden om een succes van vvto te maken?

Gekwalificeerde docenten met echt de kennis van het vak. Geldt ook voor het

middelbaar onderwijs. Ook echt de aandacht geven aan het vak. 1 uur is naar mijn mening te weinig, 2 uur per week zou al een hele verbetering zijn. Maar dan moet er ook een goed programma zijn met een docent die er zin in heeft, die het ook kan.

Wat vindt u van een verplicht keurmerk?

Ik denk dat het wel goed is.

Wat zou in een evt. verplicht keurmerk moeten staan?

Dat docenten die het vak geven gekwalificeerd zijn of vakdocenten zijn. Een beetje vergelijking met gymdocenten. Maar waarschijnlijk zal daar wel geen geld voor zijn.

De Nederlandse overheid heeft een commissie, genaamd Platform Onderwijs2032, gevraagd onderzoek te doen naar het onderwijs in Nederland en hoe dit er in 2032 uit zou moeten zien. In januari 2016 is het eerste rapport gepresenteerd. Een van de voorstellen is dat Engels een kernvak op de basisschool zou moeten zijn.

Zijn volgens u de basisscholen hier klaar voor?

Ja

Nee → toelichting waarom niet

Ik denk dat de meeste scholen er niet klaar voor zijn. Ik durf dat niet met zekerheid te zeggen. Maar, als je bekijkt hoeveel verschillen er in de eerste klas van het middelbaar onderwijs zijn, als je ook de leerlingen hoort dat er niet altijd voldoende tijd aan Engels besteed wordt, dan denk ik dat nog niet alle scholen hier klaar voor zijn.

Wat zou het voortgezet onderwijs kunnen en moeten doen om de aansluiting tussen po en vo beter te laten verlopen?

Ik weet niet of dit een taak is van het voortgezet onderwijs. We kunnen wel aanbevelingen doen, maar ik weet niet of dit goed valt.

Wilt u nog iets toevoegen aan dit interview?

Aanvulling op de laatste vraag: dit moet meer bij de overheid liggen om hier sturing aan te geven.

10.5.2. Docent 2

Wat merkt u van de verschillen in niveau in de klas?

- **Op welke gebieden (grammatica, spreken, lezen, luisteren, woordenschat, schrijven)?**
- **In vergelijking met voorgaande jaren (wordt dit meer/minder/blijft gelijk)?**
- **Zijn er verschillen tussen basisscholen?**

Je merkt dat sommige kinderen al op de basisschool redelijk wat Engels hebben gehad, die kennen al redelijk wat woordjes. Andere kinderen denken al heel wat Engels te kunnen door de games die ze spelen, maar dan weten ze alleen maar bepaalde woorden. Anderen hebben minder Engels gehad. Er zitten grote verschillen in en dat is dan moeilijk anticiperen.

De grootste verschillen zitten in het luisteren. Dan wordt een leerling aangesproken in het Engels en die heeft dan bijv. geen idee waar je het over hebt. Ook schrijven zitten er grote verschillen in schrijven. Men is vaak gewend aan computer en sms-taal, maar Engels is toch iets anders. Ook worden dingen vaak fonetisch opgeschreven, men wordt niet altijd gecorrigeerd zowel op de basisschool maar ook in het voortgezet onderwijs.

Probleem dat er docenten lesgeven die hier niet voor opgeleid zijn. Ook op het voortgezet onderwijs (1^e en 2^e klas VMBO) wordt er nog wel eens les gegeven door docenten die hier niet voor opgeleid zijn. Men kan bijv. de grammatica niet goed uitleggen. Voorbeeld van "we'd like to". Dat is we would maar wordt uitgelegd als we don't. Dat is een keuze van de scholengemeenschap. In het kader van minder handen voor de klas wordt aangenomen dat een goede leraar alle vakken kan geven. Dat is niet zo, in de bovenbouw komen de problemen dan pas aan het licht. Hierdoor daalt het niveau sterk en dat is geen goede zaak.

Ik geef al 33 jaar les en toen was het niveau van VMBO nu gelijk aan begin HAVO. De verschillen gaan steeds verder achteruit.

Ik geef geen les meer aan de onderbouw, dus ik weet niet of de verschillen per basisschool merkbaar zijn. Wel denk ik dat een goede onderbouwdocent dit wel merkt en ook vraagt naar ervaringen op de basisschool, wat, welke boekjes, spreekvaardigheid. Dit is wel belangrijk voor een onderbouwdocent.

De meeste docenten geven in de enquête aan dat ze het niveau onvoldoende tot matig vinden. Toch zijn de punten aan het einde van de brugklas over het algemeen voldoende tot goed/zeer goed?

Hoe kunt u dit verklaren? Is het niveau van de lesstof misschien lager dan wenselijk?

Het niveau wordt aangepast aan het niveau van de leerlingen. Als je de lat te hoog legt, frustreer je de leerlingen. Ze moeten ook zelfvertrouwen krijgen. Voor ons is bijv. een 8 nog niet een 8 voor hoe het werkelijk moet zijn.

Hoe gaat u om met grote niveauverschillen?

Dat is heel moeilijk. Soms leerlingen apart nemen en extra uitleg geven. Differentiatie in de klas is erg moeilijk. Dit doe ik meestal in mijn vrije tijd, niet in de klas.

Merkt u dat zeer goed presterende leerlingen zich vervelen?

Ja, ik probeer dan gebruik te maken van de verveling. Ik vraag ze bijv. om een minder goede leerling te helpen. Niet iedere leerling is daar natuurlijk geschikt voor of kan dat. Als ze hier niet voor geschikt zijn, dan laat ik ze bijv. wat extra lezen.

Krijgen minder presterende leerlingen bijles?

Die bieden we niet aan op school. Als ze bijles willen hebben moeten ze dat zelf zoeken. Sommigen doen dat, sommige niet. Het is niet alleen een kwestie van willen, bijles kost ook geld.

Af en toe extra uitleg buiten de les wordt wel door mij gegeven, maar niet structureel.

Krijgen zeer goede leerlingen extra uitdagingen aangeboden?

Dit wordt door mij niet aangeboden. Zou wel een heel nobel streven zijn om dat wel te doen, maar ik ben daar eigenlijk niet zo goed in.

Bent u aan het begin van het schooljaar bekend met het niveau van de leerlingen?

- **In dien nee:**
 - **Zou u dit willen?**
 - **Nee → waarom niet?**
 - **Indien ja: op welke manier zou u gegevens willen krijgen?**

- **gegevens niveau via de basisschool**
- **niveau toetsen eind groep 7 en eind groep 8**
- **niveau toetsen aan begin van de brugklas**

- **Indien ja: op welke manier krijgt u gegevens aangeleverd?**

Een goede brugklasdocent is wel op de hoogte van het niveau van de leerlingen.

Ik denk dat je sowieso moet weten wat voor leermethodes ze op basisscholen gebruiken en die ook inkijken. In de eerste twee lessen inschatten wat iedereen wel of niet kan.

Is er overleg met basisscholen met betrekking tot het vak Engels?

- **Indien ja: welke onderwerpen komen hier aan bod?**

- **Indien nee:**

- **Zou u dit willen?**
- **Welke onderwerpen zou u graag willen bespreken?**

Nee. Gezien de hoeveelheid basisscholen is het niet zinvol om met iedere basisschool apart te spreken. Ik denk dat je uit moet gaan van een bepaald niveau waarmee een leerling van de basisschool. Ik denk dat hier een rol voor de overheid ligt.

Bent u bekend met de inhoud van de lessen op de basisschool, hiermee bedoel ik dus op welk niveau men les geeft?

Nee daar ben ik niet bekend mee. Ik weet ook niet of ze met een bepaalde lesmethode werken of met eigen materiaal.

Ik heb ook een enquête gehouden onder de basisscholen in de gemeente Oss. Ca. 75% heeft de enquête ook daadwerkelijk ingevuld. In deze enquête kwam naar voren dat

- **Op de meeste basisscholen de eigen leerkracht les geeft**
- **Dat er 2 scholen zijn waar de leerkrachten wel geschoold zijn/met scholing bezig zijn (dit zijn beide scholen die het Talent keurmerk hebben of hiermee bezig zijn, scholing is hierbij een verplicht onderdeel)**

- **Dat van de overige scholen de eigen leerkrachten geen extra scholing hebben gehad en ook niet op niveau zijn getoetst**

Wat zou u hieraan willen veranderen en waarom?

Niets → toelichting vragen

Ik zou graag willen dat op de pabo's zodanig verplicht Engels wordt gegeven dat het op de juiste manier kan worden overgedragen.

Engels is zo'n belangrijke wereldtaal, het zou eigenlijk voor iedereen een 2^e taal worden. Nu is het een beetje free wheelen en wat halen uit diverse lesmethodes. Men weet nog steeds niet goed hoe ze dingen uit moeten leggen. We zien nog steeds leerlingen die foutief Engels hebben aangeleerd.

Zou het voorgezet onderwijs of de pabo hier ook een rol in kunnen/moeten spelen?

Jazeker. Ik vind dat die ook echt docenten Engels aan moeten trekken die goed les kunnen geven.

Zou u hier zelf een rol in kunnen/willen spelen?

Nee → toelichting vragen

Ja → Op welke manier? → Toelichting vragen

We kunnen aan de pabo's aangeven dat het niveau onvoldoende is omdat Engels op lang niet alle basisscholen goed geregeld is.. Meer aandacht besteden aan dit onderwerp. Trek docenten Engels aan die weten hoe er op het middelbaar onderwijs er aan toe gaat. En dan zou het niet uit moeten maken of het een 1^e of 2^e graads docent is. Als we hier een rol in spelen dan zou het een adviserende rol moeten zijn.

Volgens de literatuur die ik gelezen heb, is het vvto (vroeg vreemde talen onderwijs vanaf groep 1) is lang niet altijd een succes. Soms is het verschil met scholen die in groep 7 beginnen met Engels minimaal.

Wat zijn volgens u de basisvoorwaarden om een succes van vvto te maken?

Dat het geïntegreerd is in de lessen, niet maar 1 uurtje in de week. Elke dag Engels aanbieden. Verder moet er een docent voor de klas staan die weet waar hij het over heeft.

Wat vindt u van een verplicht keurmerk?

Ze moeten er wel naar streven, verplichten gaat wel ver.

Wat zou in een evt. verplicht keurmerk moeten staan?

Dat de docenten in ieder geval een cursus Engels hebben gedaan, bij een lerarenopleiding Engels, 2 – 3 jaar. Of dat er op de pabo een extra aantekening op het diploma komt dat ze op goed niveau Engels kunnen geven op de basisschool.

De Nederlandse overheid heeft een commissie, genaamd Platform Onderwijs2032, gevraagd onderzoek te doen naar het onderwijs in Nederland en hoe dit er in 2032 uit zou moeten zien.

In januari 2016 is het eerste rapport gepresenteerd. Een van de voorstellen is dat Engels een kernvak op de basisschool zou moeten zijn. Zijn volgens u de basisscholen hier klaar voor?

Ja

Nee → toelichting waarom niet

De basisschool is er alleen klaar voor als de docent de juiste scholing heeft gehad. Dan moet die docent daar wel een extra studie voor hebben gedaan. Zonder gedegen opleiding mis je je doel.

Wat zou het voortgezet onderwijs kunnen en moeten doen om de aansluiting tussen po en vo beter te laten verlopen?

Eventueel een commissie opstarten om samenwerking en ondersteuning met basisscholen te onderzoeken. Dat is nogal wat. Kost tijd, geld, juiste mensen voor hebben. Makkelijker gezegd dan gedaan.

Wilt u nog iets toevoegen aan dit interview?

Ik hoop dat je een mooie voldoende voor je werkstuk gaat halen en dat ik je ooit nog eens als collega ga tegenkomen.

10.5.3. Docent 3

Op welke Wat merkt u van de verschillen in niveau in de klas?

Ik geef dit jaar pas voor het eerst les aan 1 brugklas, dus zo heel veel ervaring heb ik nog niet. Ik merk dat de meeste al wel Engels hebben gehad, er zijn er 1 of 2 die heel erg goed zijn (dat komt omdat die veel Engelse spelletjes spelen). Verder vind ik dat het niveau heel erg dicht bij elkaar ligt, verschillen vallen wel mee.

- **gebieden (grammatica, spreken, lezen, luisteren, woordenschat, schrijven)?**
Spreken vinden de leerlingen wel moeilijk, dat doen ze niet gemakkelijk. Verschillen zitten 'm vooral in de woordenschat. Leerlingen die het niet zo goed doen kennen vooral de woordjes niet zo goed, dat merk je bij het lezen. In de brugklas ben je nog minder met vaardigheden bezig
- **In vergelijking met voorgaande jaren (wordt dit meer/minder/blijft gelijk)?**

Ik kan geen vergelijking maken met voorgaande jaren als het om de brugklas gaat, omdat ik dit jaar pas voor het eerst les geef aan de brugklas. Voor de klassen 4 en 5 Havo kan ik het wel zeggen. De afgelopen twee jaar zijn de verschillen in 4 Havo wel groter geworden. Ik denk dat het er aan ligt dat in 4 Havo leerlingen van andere scholen instromen. Eerst kwamen ze vooral van de Mavo van Mondriaan, maar nu komen ze ook van andere scholen. Dat brengt wel meer verschillen met zich mee.

Mavo 4 sluit voor mijn gevoel niet zo heel goed aan bij Havo 4, best wel een niveauverschil. Leerlingen met bijv. een zesje krijgen het erg moeilijk op de Havo, dat wordt meestal een vier of vijfje. Leerlingen die al erg goed scoorden op de Mavo lukt het meestal wel op de Havo.

- **Zijn er verschillen tussen basisscholen?**
Over verschillen tussen basisscholen kan ik niet zeggen, daar weet ik niet genoeg van. Wel toetsen we in december, maar dat is waarschijnlijk net te laat voor jouw PWS. Daaruit kan je waarschijnlijk wel uithalen of er grote verschillen tussen basisscholen inzetten. Misschien dat je bij mevrouw CL dit na kunt vragen, zij weet hier waarschijnlijk wat meer van.

De meeste docenten geven in de enquête aan dat ze het niveau onvoldoende tot matig vinden. Toch zijn de punten aan het einde van de brugklas over het algemeen voldoende tot goed/zeer goed?

Hoe kunt u dit verklaren? Is het niveau van de lesstof misschien lager dan wenselijk?

Als dat wordt aangegeven, dan denk ik dat misschien de toetsen niet moeilijk genoeg zijn geweest.

Hoe gaat u om met grote niveauverschillen?

Nu zitten de leerlingen nog erg dicht bij elkaar. Ik probeer in te schatten waar iedereen zit. Zoals ik zei zijn er twee leerlingen die erg goed presteren. Ik probeer deze leerlingen soms wat uitdagendere opdrachten te geven. Er zijn er 2 of 3 die uitvallen omdat het te moeilijk is, eigenlijk denk ik dat de Havo voor deze leerlingen te moeilijk is. Die geef ik wel behoorlijk wat extra uitleg.

Merkt u dat zeer goed presterende leerlingen zich vervelen?

Ja, in ieder geval bij 1 leerling merk ik dat.

Krijgen minder presterende leerlingen bijles?

Zo ver ik weet nog niet. Dat komt omdat het Engels niet het enige probleem vak is. Nu weet ik wel van de 2 goed presterende leerlingen dat zij voor maatwerkuren voor verdieping van Engels hebben gekozen. Ik weet niet of er bijles Engels is voor Havo 1, ik denk het niet. Dat kunnen ze bijv. wel doen in periode 3 of 4.

Krijgen zeer goede leerlingen extra uitdagingen aangeboden?

Vragen waar uit de klas geen antwoord op komt bij moeilijke woorden in een tekst, waarvan ik denk dat zij ze wel weten, vraag ik aan deze leerlingen. Verder koppel ik ze aan elkaar bij spreekopdrachten.

Ook mogen ze in een wat hoger tempo door de opdrachten heen, mogen wat eerder nieuwe dingen proberen. Ik vond vroeger ook sommige dingen saai. Het blijft wel moeilijk om dit te combineren.

Bent u aan het begin van het schooljaar bekend met het niveau van de leerlingen?

- **In dien nee:**
- **Zou u dit willen?**
 - **Nee → waarom niet?**
 - **Indien ja: op welke manier zou u gegevens willen krijgen?**
 - gegevens niveau via de basisschool
 - niveau toetsen eind groep 7 en eind groep 8
 - niveau toetsen aan begin van de brugklas
- **Indien ja: op welke manier krijgt u gegevens aangeleverd?**

Nee.

Ik denk je het zelf wel snel genoeg merkt. Misschien geeft het ook wel voordelen om zelf te ontdekken hoe leerlingen zijn. Daarna geven we aan alle leerlingen in december een niveautoets. Dat moet als het goed is bevestigen wat ik al denk.

Ook van basisscholen komt geen informatie over het niveau Engels. Wel krijg ik een algemeen verslag van alle leerlingen, over werkhouding, gedrag, algemeen niveau, enz.

Is er overleg met basisscholen met betrekking tot het vak Engels?

Nee

- **Toelichting op bovengenoemd antwoord**

Ik denk dat het op zich wel positief kan zijn als er meer contact is tussen de basisscholen en het voortgezet onderwijs. Alleen ik denk dat ik niet de juiste persoon ben om dit op te pakken omdat ik over het algemeen les geef aan de bovenbouw.

Het zou wel goed zijn dat docenten die in groep 8 lesgeven op de hoogte zijn van het niveau van het voortgezet onderwijs. Misschien weten ze dat al wel.

Bent u bekend met de inhoud van de lessen op de basisschool, hiermee bedoel ik dus op welk niveau men les geeft?

Zelf ben ik niet bekend met de inhoud van de lessen op de basisschool.

Volgens mij zijn er wel steeds meer regels voor dat er een eindniveau moet zijn, maar dat weet ik niet precies.

Ik heb ook een enquête gehouden onder de basisscholen in de gemeente Oss. Ca. 75% heeft de enquête ook daadwerkelijk ingevuld. In deze enquête kwam naar voren dat

- **Op de meeste basisscholen de eigen leerkracht les geeft**
- **Dat er 2 scholen zijn waar de leerkrachten wel geschoold zijn/met scholing bezig zijn (dit zijn beide scholen die het Talent keurmerk hebben of hiermee bezig zijn, scholing is hierbij een verplicht onderdeel)**
- **Dat van de overige scholen de eigen leerkrachten geen extra scholing hebben gehad en ook niet op niveau zijn getoetst**

Wat zou u hieraan willen veranderen en waarom?

Ik heb niet het gevoel dat ik leerlingen in de klas heb die verkeerd Engels hebben geleerd. Ik denk wel dat als je professioneel bent, dat je werkt naar een bepaald eindniveau, dat je daar misschien wat meer scholing moet geven. En dan gaat het volgens mij meer om scholing in didactiek dan in Engels.

Volgens de literatuur die ik gelezen heb, is het vvto (vroeg vreemde talen onderwijs vanaf groep 1) is lang niet altijd een succes. Soms is het verschil met scholen die in groep 7 beginnen met Engels minimaal. Wat zijn volgens u de basisvoorwaarden om een succes van vvto te maken?

Ik denk dat er einddoelen moeten zijn in groep 8 en dat docenten weten hoe ze moeten komen. Dat is het belangrijkste en dat je tijd ervoor uittrekt. Groep 7 minimaal, mag wel wat eerder maar starten in groep 1 is wat mij betreft niet nodig. Het is belangrijk dat je eerst goed Nederlands leert.

Wat vindt u van een verplicht keurmerk?

Nee, ik vind dat een basis iets is. Als je met zijn allen een einddoel afsprekt, dan moet je er van uitgaan dat scholen hier aan werken. Een keurmerk is dan niet nodig, maar meer een stickertje.

Wat zou in een evt. verplicht keurmerk moeten staan?

N.v.t.

De Nederlandse overheid heeft een commissie, genaamd Platform Onderwijs2032, gevraagd onderzoek te doen naar het onderwijs in Nederland en hoe dit er in 2032 uit zou moeten zien. In januari 2016 is het eerste rapport gepresenteerd. Een van de voorstellen is dat Engels een kernvak op de basisschool zou moeten zijn.

Zijn volgens u de basisscholen hier klaar voor?

Geen idee, ik vind ook niet dat het een kernvak moet zijn. Nederlands en rekenen en je eigen ontwikkeling zijn belangrijker.

Wat zou het voortgezet onderwijs kunnen en moeten doen om de

aansluiting tussen po en vo beter te laten verlopen?

Ik denk dat je als sectie je kunt gaan kijken naar standaard toetsen die we nu al houden. De resultaten evalueren en kijken of er grote verschillen tussen basisscholen zijn.

Met die basisscholen kun je dan in contact treden om dit te bespreken, samen met de resultaten op het voortgezet onderwijs.

Zo gaat het nu, wat doen jullie, hoe doen wij het? Wat meer bekend raken met elkaars werkwijze.

Alleen als je met elkaar in gesprek gaat kun je van elkaar leren.

Wilt u nog iets toevoegen aan dit interview?

Nee, ik ben heel benieuwd. Ik vind ook dat ik er erg weinig van weet, vooral met betrekking tot einddoelen. Een voorstander ben ik niet van standaard eindtoetsen omdat je daar als leraar weinig over te zeggen hebt. Wel zou je er denk ik mee geholpen zijn om einddoelen wat specifiekere te maken, er voorbeelden van toetsen op niveau bij doen.

10.5.4. Docent 4 (deze docent heeft de vragen per mail beantwoord)

Wat merkt u van de verschillen in niveau in de klas?

- Op welke gebieden (grammatica, spreken, lezen, luisteren, woordenschat, schrijven)?
- In vergelijking met voorgaande jaren (wordt dit meer/minder/blijft gelijk)?
- Zijn er verschillen tussen basisscholen?

Met name qua spreekvaardigheid en de vaardigheden lezen en luisteren merk je het verschil. Ik merk dat leerlingen minder woordenschat hebben of juist behoorlijk goed spreken. VVTO scholen leveren veel sterke leerlingen af. Ik kan geen voorbeeld noemen van een school van leerlingen die minder goed Engels kunnen. Het niveau blijft hetzelfde maar lijkt erger te worden omdat ik er zelf meer bewust van ben en hier mee om wil gaan.

De meeste docenten geven in de enquête aan dat ze het niveau onvoldoende tot matig vinden. Toch zijn de punten aan het einde van de brugklas over het algemeen voldoende tot goed/zeer goed?

Hoe kunt u dit verklaren? Is het niveau van de lesstof misschien lager dan wenselijk?

Ik ben bang dat wij als docenten vooral grammatica uitleggen en oefenen en dat leerlingen met dit soort reproductiewerk makkelijk een hoog cijfer kunnen halen als zij maar een beetje taalgevoel hebben en regels goed kunnen leren en toepassen. Er is veel reproductiewerk in de brugklas, vandaar. Daarnaast geloof ik wel dat wij als docenten hier goed mee omgaan en veel van de leerlingen eisen waardoor hun cijfers ook goed blijven.

Hoe gaat u om met grote niveauverschillen?

Merkt u dat zeer goed presterende leerlingen zich vervelen?

Krijgen minder presterende leerlingen bijles?

Krijgen zeer goede leerlingen extra uitdagingen aangeboden?

Bij mij vervelen goed presterende leerlingen zich zo min mogelijk doordat ze dan anderen kunnen helpen (groepswork) of vooruit mogen werken.

De minder goede leerlingen help ik in een groepje wat extra ondersteuning nodig heeft. Zij kunnen ook online extra oefeningen doen in hun eigen tijd.

Daardoor kunnen zij ook hun niveau verbeteren.

Bent u aan het begin van het schooljaar bekend met het niveau van de leerlingen?

- **In dien nee:**
- **Zou u dit willen?**
 - **Nee → waarom niet?**
 - **Indien ja: op welke manier zou u gegevens willen krijgen?**

- gegevens niveau via de basisschool
 - niveau toetsen eind groep 7 en eind groep 8
 - niveau toetsen aan begin van de brugklas
- alle drie

Is er overleg met basisscholen met betrekking tot het vak Engels?

- **Indien ja: welke onderwerpen komen hier aan bod?**
- **Indien nee:**
- **Zou u dit willen?** Jawel, maar dan moet hier tijd voor komen!

Bent u bekend met de inhoud van de lessen op de basisschool, hiermee bedoel ik dus op welk niveau men les geeft?

Nee.

Ik heb ook een enquête gehouden onder de basisscholen in de gemeente Oss. Ca. 75% heeft de enquête ook daadwerkelijk ingevuld. In deze enquête kwam naar voren dat

- **Op de meeste basisscholen de eigen leerkracht les geeft**
- **Dat er 2 scholen zijn waar de leerkrachten wel geschoold zijn/met scholing bezig zijn (dit zijn beide scholen die het Talent keurmerk hebben of hiermee bezig zijn, scholing is hierbij een verplicht onderdeel)**
- **Dat van de overige scholen de eigen leerkrachten geen extra scholing hebben gehad en ook niet op niveau zijn getoetst**

Wat zou u hieraan willen veranderen en waarom?

Niets.

Zou het voortgezet onderwijs of de pabo hier ook een rol in kunnen/moeten spelen?

Zou u hier zelf een rol in kunnen/willen spelen?

Nee.

Volgens de literatuur die ik gelezen heb, is het vvto (vroeg vreemde talen onderwijs vanaf groep 1) is lang niet altijd een succes. Soms is het verschil met scholen die in groep 7 beginnen met Engels minimaal. Wat zijn volgens u de basisvoorwaarden om een succes van vvto te maken?

Goed opgeleide docenten, meer tijd voor docenten.

Wat vindt u van een verplicht keurmerk?

Niet nodig.

De Nederlandse overheid heeft een commissie, genaamd Platform Onderwijs2032, gevraagd onderzoek te doen naar het onderwijs in Nederland en hoe dit er in 2032 uit zou moeten zien. In januari 2016 is het eerste rapport gepresenteerd. Een van de voorstellen is dat Engels een kernvak op de basisschool zou moeten zijn.

Zijn volgens u de basisscholen hier klaar voor?

Ja.

Wat zou het voortgezet onderwijs kunnen en moeten doen om de aansluiting tussen po en vo beter te laten verlopen?

Meer overleg. Meer tijd en ruimte. Minder bemoeienis van de overheid.

Wilt u nog iets toevoegen aan dit interview?

Nee.

10.6. Lesmethodes Engels in het basisonderwijs

Backpack Gold	Backpack Gold is een methode die loopt van groep 5 tot en met groep 8. De methode maakt gebruik van digitaal lesmateriaal. De methode is ontwikkeld door native speakers. Woordenschat en taalvaardigheden komen uitgebreid aan bod bij deze methode. Aan het eind van elk hoofdstuk staan vakoverschrijdende projecten waardoor differentiatie makkelijker wordt. Backpack Gold wordt niet alleen in Nederland uitgegeven, diverse andere landen maken ook gebruik van deze methode.
Groove.me	Bij Groove.me vormt popmuziek de basis van alle lessen. De kinderen leren met behulp van popmuziek Engels lezen, schrijven en spreken. De methode houdt ook rekening met voor- bereiding op het voortgezet onderwijs. Bij deze methode is ook een CLILL-thema waardoor Engels op meerdere gebieden toegepast kan worden. Deze methode biedt lesmateriaal aan voor alle klassen op de basisschool.
Hello World	Hello World is een methode die samen met basisscholen is ontwikkeld. De methode biedt lesmateriaal aan voor leerlingen uit groep 5 tot en met groep 8. De methode bestaat uit units waar telkens twee leerdoelen centraal staan. Later worden de leerdoelen uit de units toegepast op taalsituaties.
Just do it	Just do it is een gestructureerde methode waarmee kinderen van groep 5 tot en met 8 spelenderwijs Engels leren. Just do it bestaat uit drie levels die allemaal tegelijk in de klas gebruikt kunnen worden. Alle levels bestaan uit acht units met elk een eigen thema. In de klas bespreekt de docent de units met de hele klas, later kunnen leerlingen op hun eigen level verder gaan.
My name is Tom	My name is Tom biedt een volledige leerlijn van groep 1 tot en met 8. De methode probeert de kinderen op jonge leeftijd zo natuurlijk mogelijk (dus vergelijkbaar met hoe de kinderen Nederlands hebben geleerd) Engels te leren. De methode biedt zowel online als offline lesmateriaal aan. De methode is in de hogere klassen gericht op niveau A2 van het Europees Referentie Kader. Dit niveau sluit goed aan bij het Engels op het voortgezet onderwijs.
Take it easy	Take it easy heeft lesmateriaal vanaf groep 1 maar houdt ook rekening met scholen die in groep 5 of 7 beginnen met Engels. De methode biedt lesmateriaal op gebied van luister-, lees-, schrijf- en spreekvaardigheid aan. In groep 7 en 8 heeft elke unit afsluitend toets-

	<p>materiaal. Het taalportfolio dat de leerling opbouwt met deze methode kan naar het voortgezet onderwijs worden gestuurd zodat de leraren daar een beeld krijgen van het niveau van de leerling.</p>
The Team & The Team (2e editie)	<p>Iedere les uit The Team begint met de verkenning van het leerdoel. In groep 5 en 6 worden de basisvaardigheden van de leerlingen ontwikkeld. Vanaf groep 7 worden er meer verdieplingslessen gegeven en wordt er ook getoetst. De lesmethode werkt erg goed voor basisscholen die werken met combinatiegroepen.</p>
Kleuterplein	<p>Kleuterplein is een methode voor de laagste klassen van de basisschool die naast Engels ook andere vakken van de basisschool aanbiedt. De methode is gebaseerd op de ontwikkeling van kleuters en spelenderwijs leren. Met deze methode leren kinderen naast Engels rekenen en taal ook dingen over seizoenen en de wereld om hen heen.</p>
Alles in 1	<p>Alles in 1 is net als kleuterplein een methode waarbij diverse vakken worden aangeboden. De methode biedt lesmateriaal aan voor kinderen vanaf groep 4. Bij alle vakken worden uitdagende opdrachten aangeboden voor de kinderen die vaardiger zijn in bepaalde vakken. Doordat de methode meerdere vakken tegelijk aanbiedt, is differentiatie makkelijk bij deze methode.</p>
Junior	<p>Junior is geen complete lesmethode, maar een methode die gespecialiseerd is in het aanleren van woordjes. Bestemd voor groep 7 en 8.</p>

10.7. Overzicht ERK-niveaus

Basisgebruiker	
A1	Kan vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen gericht op de bevrediging van concrete behoeften begrijpen en gebruiken. Kan zichzelf aan anderen voorstellen en kan vragen stellen en beantwoorden over persoonlijke gegevens zoals waar hij/zij woont, mensen die hij/zij kent en dingen die hij/zij bezit. Kan op een simpele wijze reageren, aangenomen dat de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is om te helpen.
A2	Kan zinnen en regelmatig voorkomende uitdrukkingen begrijpen die verband hebben met zaken van direct belang (bijvoorbeeld persoonsgegevens, familie, winkelen, plaatselijke geografie, werk). Kan communiceren in simpele en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling over vertrouwde en alledaagse kwesties vereisen. Kan in eenvoudige bewoordingen aspecten van de eigen achtergrond, de onmiddellijke omgeving en kwesties op het gebied van diverse behoeften beschrijven.
Onafhankelijk gebruiker	
B1	Kan de belangrijkste punten begrijpen uit duidelijke standaardteksten over vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school en in de vrije tijd. Kan zich redden in de meeste situaties die kunnen optreden tijdens het reizen in gebieden waar de betreffende taal wordt gesproken. Kan een eenvoudige lopende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of die van persoonlijk belang zijn. Kan een beschrijving geven van ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities en kan kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen.
B2	Kan de hoofdgedachte van een ingewikkelde tekst begrijpen, zowel over concrete als over abstracte onderwerpen, met inbegrip van technische besprekingen in het eigen vakgebied. Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling met moedertaalsprekers mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen inspanning met zich meebrengt. Kan duidelijke, gedetailleerde tekst produceren over een breed scala van onderwerpen; kan een standpunt over een actuele kwestie uiteenzetten en daarbij ingaan op de voor- en nadelen van diverse opties.
Vaardig gebruiker	
C1	Kan een uitgebreid scala van veeleisende, lange teksten begrijpen en de impliciete betekenis herkennen. Kan zichzelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder daarvoor aantoonbaar naar uitdrukkingen te moeten zoeken. Kan flexibel en effectief met taal omgaan ten behoeve van sociale, academische en beroepsmatige doeleinden. Kan een duidelijke, goed gestructureerde en gedetailleerde tekst over complexe onderwerpen produceren en daarbij gebruikmaken van organisatorische structuren en verbindingswoorden.
C2	Kan vrijwel alles wat hij hoort of leest gemakkelijk begrijpen. Kan informatie die afkomstig is van verschillende gesproken en geschreven bronnen samenvatten, argumenten reconstrueren en hiervan samenhangend verslag doen. Kan zichzelf spontaan, vloeiend en precies uitdrukken en kan hierbij fijne nuances in betekenis, zelfs in complexere situaties, onderscheiden.

10.8. Literatuur

GEBRUIKTE WEBSITES

<https://www.enquetesmaken.com/>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Lingua_franca

https://nl.wikipedia.org/wiki/Britse_koloni%C3%ABn

https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_landen_waar_Engels_een_offici%C3%A4le_taal_is

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Nuffic>

<http://wij-leren.nl/slo.php>

<https://www.epnuffic.nl/primair-onderwijs/talenonderwijs/vroeg-vreemdetalenonderwijs-vvto/locaties-vvto-scholen>

<https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/primair-onderwijs/deelnemerspo/bijzonder-taalonderwijs>

<https://www.epnuffic.nl/>

<https://www.rijksoverheid.nl/>

<http://www.slo.nl/>

<http://www.keurmerkvvto.nl/>

<http://www.erk.nl/>

<http://www.internetwijzer-bao.nl/pagina/engels>

Websites basisscholen gemeente Oss

Websites gebruikte lesmethodes Engels op basisscholen gemeente Oss

GEBRUIKTE LITERATUUR

Tuin D. en Thijs A. (juni 2011). *Engels in het basisonderwijs verkenning van de stand van zaken*. Geraadpleegd op 4-12-2016.

<http://downloads.slo.nl/Repository/engels-in-het-basisonderwijs.pdf>

Feuerstake, Myrna (2015). *Vroeg vreemdetalenonderwijs visiedocument*. Geraadpleegd 30-12-2016.

<https://www.epnuffic.nl/publicaties/vind-een-publicatie/vroeg-vreemdetalenonderwijs-engels-visiedocument.pdf>

Rijk, Emma de (2015). *Moderne vreemde talen op de basisschool. Een zoektocht naar werkbare kaders*. Geraadpleegd 29-11-2016.

<http://www.lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltm/article/viewFile/1110/1078>

Bodde-Alderlieste, M. (2015). *Ambities voor vroeg Engels*. Geraadpleegd 29-11-2016

<http://www.lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltm/article/viewFile/1513/1122>

Bodde M. Schokkenbroek J. (2013) *Gevolgen voor de brugklas* Geraadpleegd 29-11-2016

<http://www.lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltm/article/viewFile/561/553>

Graaff, Rick de (2015) *Vroeg of laat Engels in het basisonderwijs. Wat levert het op?* Geraadpleegd 20-11-2016.

http://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/327229/1101_2148_1_SM.pdf?sequence=1

Thijs A., Trimbos B., Tuin D. e.a. (2011). *Engels in het basisonderwijs Vakdossier*. Geraadpleegd 15-11-2016.

<http://downloads.slo.nl/Repository/engels-in-het-basisonderwijs-vakdossier.pdf>

Schnabel P., Dam G. ten, Douma T. e.a. (23-01-2016). *Eindadvies Platform Onderwijs2032 'Ons onderwijs2032'*. Geraadpleegd op 30-12-2016

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/01/23/eindadvies-platform-onderwijs2032-ons-onderwijs2032>

Greven, J. en Letschert, J. (SLO, april 2006). *Kerdoelen primair onderwijs*.

<https://taaltechnologie.nl/wp-content/uploads/2016/08/Kerdoelenboekje-SLO.pdf>

Feuerstake, Myrna (2015) *Stap in de wereld*. Geraadpleegd op 03-12-2016.

<https://www.epnuffic.nl/publicaties/vind-een-publicatie/stap-in-de-wereld-starten-met-vroeg-vreemdetalenonderwijs-stappenplan.pdf>

KRANTENARTIKELEN

Zandstra, P. (1-10-2015). Advies: begin al in groep 1 van de basisschool met Engelse les. *NRC*.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2015/10/01/advies-begin-al-in-groep-1-van-de-basisschool-met-engelse-les-a1412738>

Huygen, M. (31-05-2016). Je hebt niet zoveel aan jong Engels leren. *NRC*

<https://www.nrc.nl/nieuws/2016/05/31/vroeg-engels-leren-laait-maar-1623962-a472490>

Eimers, D. (02-10-2013). Basisscholen denken te makkelijk over Engels. *Trouw Verdieping*.

<http://www.trouw.nl/tr/nl/4492/Nederland/article/detail/3519629/2013/10/02/Basisscholen-denken-te-makkelijk-over-Engels.dhtml>

Maris, B. van (6-2-2016). It is a heel mooie cat, juf! *NRC*.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2016/02/06/it-is-a-heel-mooie-cat-juf-1585533-a289627>

Gaalen, E. van, Keultjes, H. (-2-2016). Advies Platform Onderwijs: Leer ook kleuters al Engels. *Algemeen Dagblad*.

<http://www.ad.nl/binnenland/advies-platform-onderwijs-leer-ook-kleuters-al-engels~a7d1ba95/>

10.9. Logboek

WEEKNUMMER 2016	OMSCHRIJVING
20	Eerste bijeenkomst met uitleg over het PWS. Aangeven met wie je graag een PWS wilt maken, voor welk vak, motivatie.
21	Presentatie over bronnenonderzoek.
22	Presentatie methoden van onderzoek
25	Definitieve indeling, onderwerpkeuze, start maken met hoofd- en deelvragen.
26	Plan van aanpak opstellen.
28	Inlevermoment 1: voorlopige hoofd- en deelvragen en plan van aanpak. Eerste feedbackmoment.
38	Feedback retour en verwerken.
40	Maken conceptbrieven voor basisscholen en middelbare scholen en bronnen onderzoek.
41	Maken enquête basisscholen, leraren en leerlingen nadat de brieven en de enquête besproken waren.
42	Inlevermoment 2: Inleveren definitieve hoofd- en deelvraag met motivatie voor onderwerpkeuze. Plan van aanpak inleveren.
42	Bronnenonderzoek.
43	Bronnenonderzoek.
44	Versturen enquêtes.
45	Afspraken maken voor interviews en de interviews voorbereiden.
46	Het houden van interviews met basisscholen en deze uitwerken. Enquêtegegevens uitwerken.
47	Begin maken met theorie onderzoek. Enquêtegegevens uitwerken.
48	Enquêtegegevens uitwerken Interviews houden met docenten en deze uitwerken
49	Interviews houden met docenten en deze uitwerken
50	Interviews houden met docenten en deze uitwerken
51	Maken van titelpagina en voorwoord.
52	Schrijven van alle hoofdstukken.
53	Schrijven van alle hoofdstukken.
WEEKNUMMER 2017	OMSCHRIJVING
01	Schrijven van alle hoofdstukken en afronden. Controleren tekst. Gegevens in mooie layout zetten.
02	Uitprinten en inleveren van het profielwerkstuk.